

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

veryüzüne

sürgünlerin dergisi

Kaçak yayın

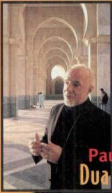
ISSN 1304-1037-0-6



94771304103704

TÜRK EDEBİYATININ

TASFİYE MEMURLARI



Paulo Coelho
Dua etmenin yolları

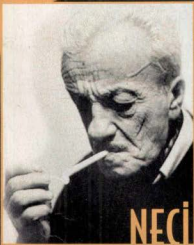


Metin Kaçan

An'lar

Tanja Dückers

8 Mayıs 1945 ve
Genç Kuşak



İDRÂK
VE
İBRET
ŞAİRİ
OLARAK

Oktay Taftalı:

NECİP FAZIL



Özlem
Kumrular



Büyük muhabbetçi GABO anlatıyor:

Benim hüznülü orospularım

Ücretsiz PDF Kırıp Arsları <https://ranlevi.org>

DEUTSCHLAND 3,40 EUR - ÖSTERREICH 3,50 EUR - SCHWEIZ 6,50 CHF - NEDERLAND 3,50 EUR - BELGIQUE 3,50 EUR - FRANCE 3,50 EUR - GB 2,70 GBP - KKTC 2,750.000 TL

Kaçırdığınız sayıları
üstelik çok
ucuza almanız için fırsat



Kaçırılanlar ve
arşivciler için

5'li
setler



Harman Ciltler



Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Gazete Bayiiilerinde

KAKAK

Sayı | 26
Haziran 2005

AYLIK YEREL
SÜRELI YAYINDIR

Sahibi

LM Basın Yayın
Ltd. Şti. adına
Tuncay Akgün

Yayın Yönetmeni
Tuncay Akgün

Yayın Danışmanı
Adnan Özer

Editör

Aslan Özdemir
aslanozdemir@leman.com.tr

Sorumlu

Yazışları Müdürü
Aydın Erdoğan

Grafik Tasarım

Tanzer Ercanpolat

Fotograflar

Sinan Göksel

Dizgi

Nurgül Sedat Kıran

Düzenli

Hüseyin Kıran

Müşesse Müdürü

Ali Yavuz

Sabı Müdürü

Cengiz Kocali

Baskı Sorumlusu

Ali Polat

Abone-Reklam

Sevinç Selvi
0212 - 292 94 50/51/19

E-Mail

kakak@leman.com.tr

Telefon

0212 - 292 94 50
292 94 51 (4 Hat)

Fax

0212 - 292 44 91

Adres

Finruzga Mahallesi
Defterdar Yoksu No: 47
Beyoğlu / İstanbul

Baskı

LeMan Matbaası

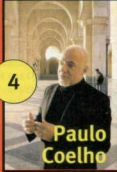
Telefon

0212 - 858 00 93 (Pbx)

Dağıtım

BBD Merkez

İdrāk ve İbret Şairi olarak Necip Fazıl



4

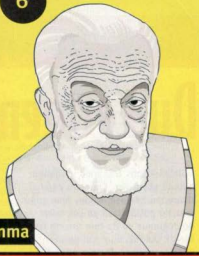
Paulo
Coelho

Dua Etmenin Yolları

Oktay Taftalı

Kaçak Anma

6



Alper Çeker

TÜRK EDEBİYATININ TASFİYE MEMURLARI



22

Kaçak Söyleşi

Setenay Özбек

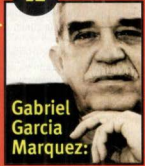
9

Kaçak Fantastik

42

Benim hüznümlü orospularım

12



Gabriel
Garcia
Marquez:

Adnan Özer

26



Tanja Dückers

50



FOTO-ROMAN "Ben Her Bahar Gelirim"

8 Mayıs 1945 ve Genç Kuşak

Özlem Kumrular

23 Nisan Katalonya

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranley.org>

Çıkartması

32

62



Elif Türker

30

An'lar

Metin Kaçan

İz Bırakanlar Unutulmaz...



Dua etmenin yolları

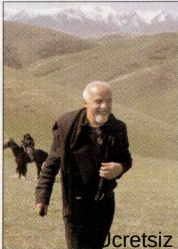
Başpiskopos Makarios yazılarının birinde şöyle der: Cennetin kapıları dua eden herkese açıktır. Ama çoğumuz bu güçlü araca çok basit bulduğumuz ya da tam tersine fazla karışık bulduğumuz için gereken önemi vermeyiz. Duanın gücünü anlatan bir örnek olarak İncil'den bir bölümü hatırlamakta yarar var.

İsaiah (İşaya) peygamber Kral Hezekiah (Hezekiya)'ya geldi ve şöyle dedi: "Evinizi düzenle çünkü öleceksin..."

Hezekiah çaresizlik içinde yüzünü duvara döndü ve Tanrı'ya dua etti: "Ulu Tanrım, sana yalvarıyorum, senin huzurunda her zaman doğru yolu da yürüdüğümü, kalbimin temiz olduğunu ve senin gözünde iyi olanı yaptığımı lütfen unutma." Ve Hezekiah ağladı.

Ve İsaiah kralın kalesinden çıkarırken Tanrı'nın sözleri ona geldi: "Gerçek dön ve Hezekiah'a şunu söyle kulum: Duanı duydum, gözyaşlarını gördüm. Gör ki seni iyileştireceğim... Sayılı günlerine on beş yıl ekleyeceğim."

İşte dua etmenin önemi üzerine birkaç hikâye daha...



Tanrı'ya nasıl yaklaşıılır

Bir adam El - Hüseyin'e sordu: "Tanrı'ya yaklaşmak için ne yapmalıyım?"

"Ona bir sırrını anlat" dedi Hüseyin, "Ve hiç kimsenin ona ne anlattığını bilmesine izin verme; böylece yüce Tanrı'yla bir güven bağı kurarsın."

"Hepsi bu mu?"

El Hüseyin cevap verdi:

"Ruhsal yolculuğunun hemen başında sağlam bir ilişki kurmalısın. Bu yüzden dua et."

"Bunu herkes yapıyor" dedi adam "Tanrı'yla iletişim kurmam için başka yol yok mu?"

"Sana nasıl yapacağını çoktan söyledim" dedi El - Hüseyin "ama sen daha yürümeye başlamadan yolun sonuna varmak istiyorsan, ve bu kesinlikle mümkün değil."

Tanrı'ya nasıl hizmet edilir

Rahip Chu Lai bir dere kenarında dinleniyordu ki genç bir adam yanına yaklaştı.

"Tanrı'ya hizmet etmenin en iyi yolunu bilmek istiyorum" dedi.

"Dua et" dedi rahip.

"Peki en kötü yolu nedir?"

"Karşıdaki insana kusur etmek"

"Ben Tanrı'ya karşı kusur etmek olacağını sanmıştım."

"Hayır pek sayılmaz" dedi Chu Lai. "Tanrı her yerdedir, bu yüzden yaptığın pişman olup tövbe etmek istediğinde onu her zaman bulabilirsin. Ama kusur ettiğin bir insan çok uzaklara gidebilir ve ondan af dileme şansın asla olmayabilir."

Sürülerin duası

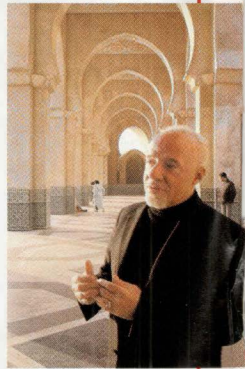
Yahudi geleneğinde bir çoban hakkında anlatılan bir hikâye vardır:

Çoban sürekli Tanrı'ya tövbe duası ediyordu. "Evinin Tanrısın, eğer se-

nin bir koyun sürün olsaydı sana olan aşkımla sürüneseve seve göz-kulak olurum."

Bir gün bir bilge oradan geçerken çobanın duasını duydu. Çobanın Tanrı'ya karşı kusur işlediğini düşünerek çobanın yanına geldi ve ona bildiği duaları öğretti.

Ama bilge oradan gider gitmez çoban öğrendiği tüm duaları unuttu, eski duasıyla gözetmek için Tanrı'dan bir koyun sürüsü istiyormuş



gibi göründüğünü düşünüp kusur işlediğinden korktuğu için de dua etmekle tamamiyle vazgeçti.

Aynı gece bilge adam bir rüya gördü:

Bir melek gelip ona "Şimdi Tanrı'nın sürülerine kim göz kulak olacak" diyor soruyordu; "O çoban kalbiyle dua ediyordu ama sen ona dudaklarıyla dua etmeyi öğrettin."

Ertesi gün bilge adam kırlara geri döndü ve çobandan kendini affetmesini istedi; Sürülerin Duası'nı da kendisi duayla yazmıştı.

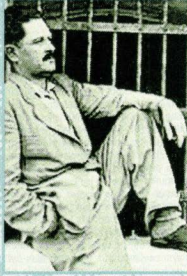
Türk Kültür Hayatının Kaymakamları!

Çok değil, birkaç ay önce Orhan Pamuk'un kitapları için, adını bile unuttuğumuz bir kaymakam tarafından toplanması emri çıkmıştı. (İlçenin adını yazmıyoruz, ilçelerin, hakların suçu ne...) Kamuoyunda büyük bir tepki gören çirkin olay örtbas edildi. Kaymakam yaptığı şovla kaldı.

Kaçak Yayın'ı baskırıya hazırladığımız sırada başka bir kaymakamın, başka bir hadisenin haberi geldi; Lise öğrencisi Ç.C. Muğla'nın Milas ilçesi kaymakamı Hulusi Doğan'ın talimatıyla gözaltına alınmıştı. Gerekçe; okulda düzenlenen şiir gününde Nâzım Hikmet'in "Vatan Haini" şiirini okumasıymış.

Avukatların çabalarıyla Liseli Ç.C. bir süre sonra serbest bırakıldı.

Vatan hainliği ne? Şiir okumak mı? Şiir yazmak mı? Uygulamakla yükümlü ol-



duğu yasalar haricinde önüne geleni gözaltına almak mı?

Kendinde yargılama gücü bulan herkes bu işleri rahatlıkla yapacaksa, yasalar ne ola ki? Bu ülkede, Nâzım Hikmet okunamaz diye bir kaide mi var? Yoksa Nâzım Hikmet okumak hâlâ yasak da biz mi bilmiyoruz. Böyle bir yasa varsa ne diye Nâzım Hikmet'in mezarı Türkiye'ye getirilmek isteniyor, şairin rahatını bozmak, huzurunu kaçırmak için mi?

Büyük ozanı aramızdan ayrılışının yıldönümünde (3 Haziran 1963) böyle mi anacaktık? VATAN HAINI şiirini bir kez daha okuyoruz, yayımlıyoruz.

Nur içinde yatsın.

Başka ne diyelim: "Kaymakam bey, sizi de tebrik ederiz"mi diyeceğiz?

VATAN HAINİ

"Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.

Amerikan emperyalizminin yarı sömürgesiyiz dedi Hikmet.

Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ."

Bir Ankara gazetesinde çıktı bunlar, üç sütun üstüne, kapkara haykıran puntolarla,

bir Ankara gazetesinde, fotoğrafı yanında Amiral Vilyamson'un 66 santimetre karede gülüyor, ağzı kulaklarında, Amerikan amirali Amerika, bütçemize 120 milyon lira hibe etti, 120 milyon lira.

"Amerikan emperyalizminin yarı sömürgesiyiz dedi Hikmet.

Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ."

Evet, vatan hainiyim, siz vatanperverseniz, siz yurtseverseniz,

ben yurt hainiyim, ben vatan hainiyim.

Vatan çiftliklerinizse,

kasalarınızın ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan,

vatan, şose boylarında gebermekse açıktan,

vatan, sogukta it gibi titremek ve sıtmadan kıvrınmaksa yazın,

fabrikalarınızda al kanımızı içmekse vatan,

vatan tırnaklarıysa ağalarınızın,

vatan, mızraklı ilmhalse, vatan, polis copuysa,

ödeneklerinizse, maaşlarınızsa vatan,

vatan, Amerikan üsleri, Amerikan bombası,

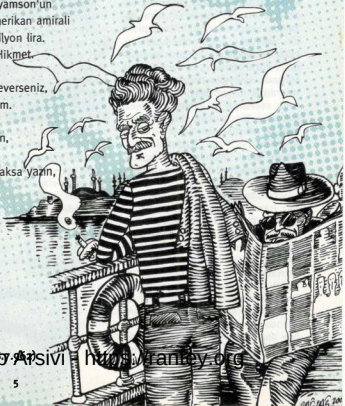
Amerikan donanması, topuysa,

vatan, kurtulmamaksa kokmuş karanlığımızdan,

ben vatan hainiyim.

Yazın üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla:

Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.



Ücretsiz PDF Kitap Arşivi muharremkarakay.org

Nay

İDRÂK VE İBRET ŞAİRİ

Batı medeniyetinin, modern yüzyıllar kapsamında sanata ve şiire atfettiği biçim, modernizmi insanlık tarihinin olmaması olmaz koşulu olarak gören zihniyetlerce, tek evrensel biçim olarak kabul görmektedir.

Hoş bu eğilimi, sanat dışındaki bütün yaşam alanlarında da izlemek mümkündür. Ancak sanatın ve şiirin, toplumsal hayatın manevi yönüne doğrudan etki eden bir insan eylemi olması, ulusal kimlik ve kişiliğin oluşumu açısından da meselelerin önemine işaret ediyor.

Tarihte kimi toplumların ekonomik veya siyasal olarak, başka toplumlara karşı zayıf düştüğü dönemler olabilir. Hayatın maddi alanlarında baş gösteren zayıflıkların, toplumun 'varoluş iradesine' olumsuz etkiler yapması da kaçınılmazdır. Fakat toplumsal maddi alanlarda ortaya çıkan zaaf ve kayıplar bir eziklik, kalıcı bir yenilgi olarak algılayıp algılamamanın, o toplumun manevi gücü ve yapısıyla doğrudan ilgili olduğunu söyleyebiliriz.

Bu anlamda, her türlü olumsuz maddi koşulun tarihi tahakkümüne karşı, manevi direncin belirginlik kazandığı bir alan olarak şiir, aynı zamanda 'varoluş iradesinin' bir ifadesidir. Tarihteki büyük mücadelelerin, göçlerin, istilaların, kurtuluş savaşlarının, doğal afetlerin, ve varlık-yokluk arasında seyreden benzeri durumların, büyük destanlarda, anıtsal manzum eserlerde, ifadelerini bulması kuşkusuz bir rastlantı değildir? Demek ki, şiir tüm okur yazar ilişkilerinin, pazar ve meta ölçütlerinin, şöret ve ikbal imkanlarının ötesinde, toplumsal-manevi bir sorumluluk alanını oluşturuyor.

Günümüzde ve kuşkusuz gelecekte, şiiri, ibaret ettiğimiz sorumluk doğrultusunda idrâk eden ve etmeyen şair arasındaki ayırım ise, bizi doğrudan Necip Fazıl'ın bu konudaki tahayyüllerine götürür. "Heyhat ki, ulvî idrâk memuriyetinin mazharı şair, memuriyetini bizzat şuurlaştıramayınca, üstün idrâk kıvamına erişemeyince, sadece kör ve sıg duygu plânına mihli kalınca, insan postu içinde hayvanda bile bulunmayan bir bölünük, bir yersizlik arzeder. Böyleleri de ehlâmin

kaidesiyle zirvesi arasındaki mesafe farkına eş, şair kalabalığının yülde doksan dokuzdur." Üstadın yıllar önce şair kimliği ve kişiliğine ilişkin dile getirdiği bu ifadelerin, geçerli olup olmadığını anlamak için, medyatikliğinin, şiiri bir şöret ve ikbal kapısı olarak algılamının moda olduğu günümüzde, yalnızca çevremize bakmamız yeterli değil midir?

Kadim Yunan felsefesinde ve Platon'da estetik bir değer olan 'güzel' ile etik bir değer olan 'iyi' kalokagaitia adı altında tek bir kavram olarak tasarlanıyordu. Yani estetik bir eserin 'güzel' olması yeterli değildi, onun aynı zamanda etik bir değer olan 'iyi' de içermesi gerekiyordu. Doğu'da ise zaten 'edebi olan'ın 'edeb'den ayrı düşünülmesi mümkün değildi.

Gelgelelim, bu sözle ifade edilmesi kolay ve anlaşılır ilke, idrâk bakımından alabildiğine zor ve seyrek rastlanan bir hakikat sergiler. Öyleyse denilebilir ki: Şairi öteki ölümlülerden ayıran sır, bu idrâk üzerekatettiği yoldadır.

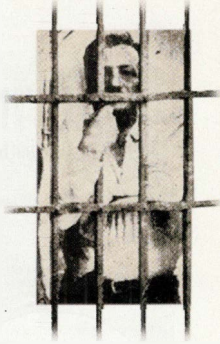
Necip Fazıl'ın yukarıda aktardığımız ifadesinden anlıyoruz ki, şiir sanatı, söz konusu idrâk'ı içermediği sürece sıg ve kör bir duygu planına mahkum kalacaktır. Oysa Batı medeniyeti şemsiyesi altında, şiir hakkındaki genel kanı, bu sanatın bir duygu, esinlenme ve estetik haz unsuru olduğu yönündedir. Üstadın değindiği, ehlâmin kaidesi ile zirvesi arasındaki yer alan şair kalabalığının da, genel olarak bu tavrı benimsemiş olduğu, belki de onun yaşadığı dönemden, çok daha belirgin bir biçimde, günümüzde tanık ol-

muyor muyuz?

Yüzylimızda, Kapitalist Batı medeniyeti'nin dayattığı tüketim kültür ve alışkanlıklarının, birçok yaşam alanına dolay açtığı tahribattan, şiir ve şair de nasibini almaktadır. Bu tahribattan şairi kurtaracak olan ise, üstadın sözünü ettiği 'ulvî bir idrâk' olsa gerektir. Eğer "şair ne yaptığının yanısıra, niçin ve nasıl yaptığının ilmine muhtaç ve üstün marifetinin sırrına müştak, bir tılsım ustasıdır" ise gerek maddi ve gerekse manevi tüketimin tahribatı karşısında, başta kendisi olmak üzere içinde yaşadığı kültür ve medeniyet çevresini söz konusu tahribata karşı 'şuurlandırmak' zorunda değil midir? Kuşku yok ki, kasetlere okunan, pazar yerinde alınıp satılacak



OLARAK NECİP FAZIL



günübirlik tüketilen ve bir meta muamelesi gören şiir ile bu tür bir "ede-bi" tavnı onaylayan şair, yukardaki tanım ve açıklamalar kapsamında bize hiç bir anlam ifade edemez. Çünkü bu basit ve kaba ilgilerin çok ötesinde: "Bizce şiir, mutlak hakikati arama işi-dir. Eşya ve hadiselerin, bütün man-tık yasaklarına rağmen en mahrem, en mahçup, en nazik ve en hassas nahyesini tutarak ve nisbetlerini bu-larak mutlak hakikati arama işi..."

Necip Fazıl'ın şiire atfettiği anlam ve önem, aslında Doğu medeniyetinin ve yerel kültürümüzün "poetik" bakış açısını dile getiriyor. Bu bakış açısı bizimdir. Ve bize ait olması gereken edebi tavır budur. Bu bağlamda denilebilir ki: Necip Fazıl'ın, şiirde mutlak hakikati aramaya yönelmesi, içinden geldiği medeniyetin bir tezahürüdür. Çünkü insanoglunun içinden geldiği kültür ve medeniyet, aynı zamanda onun ahlaka ve sanata bakışını da belirler. Öyleyse değiştirdiğimiz bu tezahür, nasıl bir medeniyetten geliyor? Sorusuna ise, esasa ilişkin mukayese-li bir tespit olarak, sadece şu ifadeyi önerebiliriz: ucu bucağı belirsiz bir evrenin ıcrasında, milyarlarca yıldır varolan bir gezegeni, sayısı parmak hesabıyla sınırlı insan ömrünün acizi-ne bakmaksızın, kendi tapulu mülkü sanan, bir 'kibir' medeniyetinden gel-miyor...

'Kapitalist Batı medeniyeti'nin maddi ve manevi her türlü varlığı, sonuçta bir meta'ya, bir mülk'e, bir mübadele unsuruna indirgeyen tavrı, ne yazık ki kendi egemenlik alanıyla sınırlı kalmıyor. Bu meta'laştıran zih-niyet, kendisini herkes için geçerli evrensel bir zorunluluk olarak dayat-mak cüret ve kibrini de sergiliyor. Ve bu tavır karşısında, ne yazık ki, şiiri ve onun amacını idrâk kapsamında ele almak giderek daha da zorlaş-maktadır.

Varoluş sırnı karşısında, sorumlu ve ölümlü olmanın ibret aynası şiir, me-ta'laştıran zihniyet tarafından, basit bir tüketim unsuruna, olağan bir haz vesilesine indirgenme tehdidi altındadır. Ancak kendisini meta zihniyetinin ıgvasına kapılmayan ve bu tehditten raktan yoksun olmak koşuluyla, kus-

kusuz ve bal altındadır. Sanatı ve şiiri hakiki 'gaye'sinin dışında değerlendirilen ve bunu bir doğal durum olarak yansıtan ve bal altındaki sanatçı örne-ği, ne yazık ki günümüzde çoğunluğu oluşturmaktadır. "Ana gayesi, mutlak hakikati usüllerin en ince ve en girif-tiyle aramak olan şiir... İşte şiir ve gayesi!... Evet, şiirin bu en gizli ve en mücerret gaye etrafında müşahhas ve soydaş gayeleri güzelliği, heyecan, âhenk, eda gibi işporta malı ölçütler-den evvel ve sonra, remzlik ve sırf-lik-tir." Necip Fazıl'ın öngördüğü şiir-kap-samında, şiirin amacına yöne-lilik bu tanımlama, bize batılı ölçüt-le-rin üzerinde iki yerel ve özgün estetik ölçüt sunuyor: remzlik ve sırfılık.

Tuhaftır ki, birsanat eserinin, bir şi-irin eleştirtilerimiz tarafından bu iki ölçüt de dikkate alınarak de-ğerlendirildiği çalışmalara nedense he-men hiç rast gelmiyoruz. Bir şiirinin güzelliğinden, uyandırdığı heyecan ve estetik haz'dan, âhenkli ve ritmik do-kusundan, vb. söz eden onlarca de-ğerlendirme ve eleştiri yazısı sayılabi-ri. Çünkü bu ölçütler somut (müşah-has) birer veri olarak eleştirinin ve değerlendirmenin kolayına kaçma im-kanını sunuyorlar. Oysa alabildiğine soyut (mücerret) birer değer olarak, sanat yapıtını remzlik ve sırfılık ka-pamında ele almak, nedense modern eleştiri anlayışlarına karşısından bir tercih oluşturmamaktadır.

Şiiri, hikaye, roman gibi öteki ede-biyat türlerinden ayıran da, başlıca bu iki özelliğidir. Anlamı, imâ ve çağ-rışılara, tasavvur ve sezgilere yük-le-yerek ifade edebilmenin, bu suretle bir 'silhir' oluşturma imkanı, şiire remzlik kapısından bakabilmekle mümkündür. Yine şiirin, kendisini ya-lın ve çıplak bir söz yığını olarak he-men ele vermemesi, onu okuyan in-sanı manevi bir alana taşıyabilmesi için, şairin, eserine sırfılığı bir de-ğer olarak işlemesi, bu niteliği kazandır-ması gerekmiyor mu?

Fakat sorusu çok açık ki, endüstri toplumu, tüketim toplumu, bilgi to-plumu, vb. batılı sıfatlarla tanımlanan toplumsal yaşamları biçimi açısından, şiir ve sanatın bu toplumlarda nasıl ka-hanesi olarak kabul edilecektir. Bu

manevi ve soyut içerikli değerleri al-gılayacak idrâk'ın, gerek şair, gerekse şiir okuru tarafından sözü edilen top-lum biçimleri içerisinde kazanılabi-lmesi hayli tartışmalıdır. Hız ve hırs egemenliği altında, yoğun bir birtir-me ve hızla tüketme alışkanlığı saye-sinde ayakta durabilen meta sistemi içinde, remz ve sırfı değerleri idrâk etmenin imkanı yoktur.

Necip Fazıl insan tabiatına aykırı bu gelişimin farkındadır ve o nedenle şi-irini, bu işaret ettiği değerler ka-pamında bina etmiştir. Dolayısıyla onun şiiri ve sanat anlayışı aynı zamanda bir ibret vesilesidir.

* Alıntılar: Necip Fazıl Kısakürek, Çile, İstanbul 1991

Beklenen

Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar,
Ne de şeytan, bir günahı,
Seni beklediğim kadar.

Geçti, istemem gelmeni,
Yokluğunda buldum seni;
Bırak vehimimde gölgeni,
Gelme, artık neye yarar?

Kaldırımlar

NECİP FAZIL KISAKÜREK

Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında.
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
Yolumun karanlığa saplanan noktasında,
Sanki beni bekleyen bir hayâl görüyorum.

Kara gökler kül rengi bulutlarla kapanık;
Evlerin bacasını kolluyor yıldırımlar..
İn cin uykuda, yalnız iki yoldaş uyanık;
Biri benim, biri de serseri kaldırımlar.

İçimde damla damla bir korku birikiyor;
Sanıyorum, her sokak başını kesmiş devler..
Üstüme camlarını, hep simsiyah, dikey;
Gözüne mil çekmiş bir âmâ gibi evler.

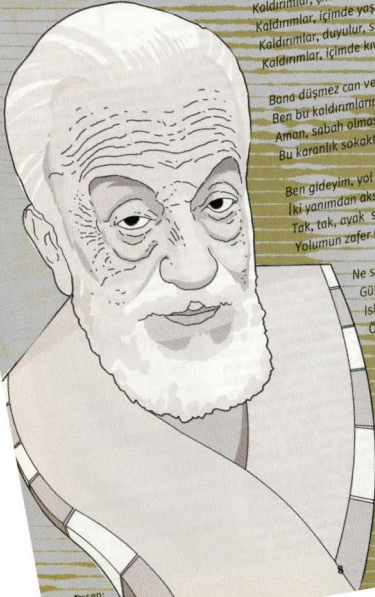
Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi;
Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır.
Kaldırımlar, duyulur, ses kesilince sesi;
Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır..

Bana düşmez can vermek, yumuşak bir kucakta;
Ben bu kaldırımların emzirdiği çocuğum!
Aman, sabah olmasın, bu karanlık sokakta;
Bu karanlık sokakta bitmesin yolculuğum!

Ben gideyim, yol gitsin, ben gideyim, yol gitsin;
İki yanımdan aksın, bir sel gibi fenerler.
Tak, tak, ayak sesimi aç köpekler işitsin;
Yolumun zafer tâki, gölgeden taş kemerler.

Ne sabahı göreyim, ne sabah görüneyim;
Gündüzler size kalsın, verin karanlıkları!
İslak bir yorgan gibi; sınıksız bürüneyim;
Örtün, üstüme örtün, serin karanlıkları.

Uzanırsa gövdem, taşlara boydan boyda;
Alsa buz gibi taşlar atımdan bu ateşi.
Dalıp, sokaklar kadar esrarlı bir uykuya,
Ölse, kaldırımların kara sevdalı eşi...



TÜRK EDEBİYATININ TASFİYE MEMURLARI

“Allah güzeldir ve güzelliği sever” Hadis-i şerif

Sanat akımları en kaba biçimiyle ikiye ayrılır: Sanatın yine sanata hizmet etmesi gerektiğini savunanlar ve sanatın sanat dışı bir amaca, bir ideolojiye hizmet etmesi gerektiğini düşünenler. Salt estetik kaygılar taşıyan sanatçılar, totaliter rejimlerle yönetilen ülkelerde büyük baskılar görmüş ve tasfiye edilmiştir. Örneğin Nazi Almanya'sının kitapları yaktığı dönemde Sovyetler Birliği'nde Akmeizm akımı, üyelerinin öldürülmesi yoluyla tasfiye edilmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi, II. Dünya Savaşı sonuna kadar Avrupa'daki ırkçı partilerin bir tür Türkiye şubesi konumundaydı. Nâzım Hikmet'e 28 yıl 4 ay hapis cezası veren tek parti diktatörlüğü bu dönemde edebiyata birtakım dayatmalar getirdi. Bu dayatmaların sözcüsü de **Nurullah Ataç**'tı. Ataç, partinin gerekçeleri doğrultusunda edebiyatımızın estetik devleri olan **Ahmet Hamdi Tanpınar**, **Ahmet Haşım** gibi isimlere cephe aldı: “Yıllardır açmadım **Ahmet Haşım**'ın kitabını. Sevdiğim şiirleri ezberimde, yetiyor bana. Her anımda hepsi de bana güzelliği karşısında tattığımız ürpermeyi tattırvor.”¹

Güzellik hezimizi ürpertir ve aramızdan ona ulaşamayanlar zaman içinde güzelliğe düşman olur. Estetik kaygıları merkeze alan edebi akımlar, toplumsal, dini, millî vb. kaygıların merkeze alanfaakat kendini törpülemeyi başaramamış yazarların tepkisini her dönemde üzerinde toplamıştır. Türk edebiyatının bunun en tipik örneği, **Gavsi Ozansoy**'un tetkiklediği tasfiye hareketidir: “Biz, sanat eserinin sonuna kadar bir anane düşmanlığı, sonuna kadar bir millet sevgisi ve sonuna kadar insanlık değeri taşımasını istiyoruz. Geçen nesil ise umumiyeyle sahiciye değil sahteyle, mahalli renge değil kozmopolit havaya, kitleye yakın esere değil, kitleden uzak esere ehemmiyet verdi. Ve gene ekseriya, insanı cemiyet hayatından çekip uzaklaştıran fildişi kule güzelliklerini alışıladı.”²

1940 yılında yayımlanan bu satırlardan 65 yıl sonra **Osman Çakmakçı**, Milliyet Sanat dergisinin Mayıs 2005 tarihli sayısında “**‘80 Şiirinin Tasfiyesi**” başlıklı bir yazı yayınladı: “**‘80** şiiri, o karalık dönemde belirli bir kültürel, siyasi ve toplumsal duruş geliştirip sergileyemedi, şiirin ‘fildişi burçları’na geri çekildi. Bu burçlar o kadar yüksele ki, kulağı örüllüydü ki, toplumdan, halktan, hayattan kopuldu... Kültürel küreselleş-



Alper Çeker

menin şiirin sesini boğması karşısında da duyarsız kalındı... ‘**80 şiiri toplum-sal, kültürel bir duruştan, sahiplikten yoksun olduğu için poetikası da yoktur.**”³

Görüldüğü üzere 65 yıldır tasfiye gerekçelerinde bir değişiklik yok: Sahici olmamak, fildişi kulede bannamak ve toplumdaki uzak olmak. Bu suçlamaları yapmak için ‘**80 kuşağı** şiirinin kaynak metinlerini iyi bilmek gerek. **Osman Çakmakçı** geleneksel tasfiye gerekçelerine ek olarak yalnızca son yılların moda kavramı olan küreselleşmeyi getiriyor. Yazara göre ‘**80 kuşağının** şiirleri kültürel küreselleşmenin şiirin sesini boğmasına duyarsız kaldılar. **Çakmakçı**'nın bu suçlaması karşısında, ‘**80 kuşağının** kuralcılarının **Oktay Taftalı**'nın Türkiye'de küreselleşme kavramının henüz bilinmediği yıllarda yazdıklarına bir bakalım: “*Bütün bu küreselleşme yaygarası içinde diyelim ki rahmetli Metin Eloglu'dan İsviçreli bir şiir okurunun ne denli haberi vardır? Sonuçta yine küreselleşen bir Fuzuli değil; Shakespeare ya da James Dean olacaktır.*”⁴

Çakmakçı'nın yazısındaki bir diğer önemli suçlama da, ‘**80 şiirinin** poetikasının olmadığı iddiasıdır. Poetika dedi birdergi çıkarmış olan bu kuşağın estetik anlayışını ifadede en üç önemli kaynak kitap bulunmaktadır: **Anti Postmodern Bakış-Şiirin Mikroestetik Eleştirisi** (Oktay Taftalı, 1994), **Doğru Yazılar** (Ali Gülünvar, 1999) ve **Yeni Türk Şiiri** (Metin Celâl, 1999). Bu üç kitap bizlere, ‘**80 şiirinin** estetik boyutta özellikle Alman idealizminin tinsel anlayışından etkilendiğini, eleştiride de Fransız yاپisalcılığına yakın durduğunu gösteriyor. Topluma bakışları konusundaysa kuşağın temsilcilerinden **Metin Celâl** şöyle yazıyor: “*Oysa biliyoruz, Marksist olanların Toplumcu Gerçekçi olmaları diye bir zorunluluk yok. Çünkü, Toplumcu Gerçekçilik sanatla ilgili bir kuram, oysa Marksizm dünyayla, dünyanın değiştirilip yeniden biçim verilmesiyle ilgili bir kuram.*”⁵ **Çakmakçı**, Marksist olmaları-na karşın Toplumcu Gerçekçi değil.”⁵



‘**80 kuşağı** şiirleri toplum, küreselleşme, hayat, Afrika ve benzeri pek çok konuda duyarlılığını dünyayla ifade etti. Bu yazılar okunmadığı için ‘**80 kuşağı** hakkındaki suçlamaların birçoğu dayanaktan yoksun, ezberden yazıldı. Üstelik, Türk edebiyatı henüz ‘**80 şiirinin** üzerine yeni bir şey ekleyemedi. Türk şiirine eklenmek isteyenlerin, kendilerini yer açmak için öncelikle şiir yazmaları gerekiyor. Çünkü ‘**80 kuşağı** öncelikle şiir yazdı. **Konformist** (Metin Celâl, 1993), **Ağustos Dehizleri** (Tuğrul Tan-yol, 1985), **Zaman Haritası** (Adnan Özer, 1991) ve **Sulann Durulduğu Yerde Yalnız Askerler** (Oktay Taftalı, 1994) gibi birçok kitabın başansı ‘**80 kuşağının** sü-rekli tartışmaların merkezinde tuttu. Bu şiirlerin son yıllarda hedef tahtasahilne gelmelerinin başlıca nedeni, çitayı yükseltmeleridir.

Son olarak, bizim edebiyatımız edep-ten gelir ve gelenegimizde “ben” de-mek aypıtır.

Dipnotlar

- 1-Nurullah Ataç, Dergilerde, 1980, s. 278
- 2-Ahmet Oktay, Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı, 1993, s. 104
- 3-Osman Çakmakçı, “**‘80 Şiirinin Tasfiyesi**”, Milliyet Sanat, Mayıs 2005
- 4-Oktay Taftalı, Medya Çağında Düşünce, 1999, s. 104
- 5- Metin Celâl, Yeni Türk Şiiri, 1999, s. 22

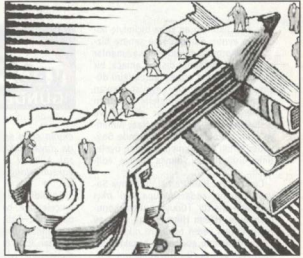
Yeretsir-PDF Kitap Arşivi <https://arante.org>

İddialı girelim söze: Bir toplumdaki adalet duygusu- nu ve hukuk algısını kavra- mak için o toplumun edebi külliyatına, hikâye ve ro- manlarına başvurmak gere- kir. Hukukun içinden gelen- ler Cumhuriyet tarihinde hu- kuk ve adalet sisteminin seyrine hiç değişle bilgi dü- zeyine aşınadılar. Ne var ki, geçmiş hakkındaki tarih, psi- koloji ya da sosyoloji gibi disiplinler tarafından kayde- dilmiş verilerde geçmişin ru- hunu, atmosferini, hukukun uzanamadığı coğrafyalardaki insanların acılarını hissetme- mize yarayacak imgeler yer almıyor. Sayılar, istatistikler, yasalar, düzenlemeler, içti- hadlar bir yerlere yazılmıştır mutlakla, ama insanların üst- lerine giydirilen yeni hayat tarzlarına duydukları tepki- ler, mahkeme kapılarında çekilen çileler, formal huku- ku yarattığı sorunlar, ceza- evlerindeki tüyler ürperti sahneler sözünü ettiğim di- disiplinlerin nesnesi olmamış- tır. Bugün "Hukuk Tarihi" derslerinde verilen "sektö- rel" tarih bilgisinde ise o hu- kukun düzenlendiği toplu- mun ve o toplumun fertleri- nin hayatları buharlaşmış, sanki onlar bu dünyaya hiç gelmemişçesine uçup git- miştir. İşte bu nedenle, yani geçmişin hukuk ve adalet imgesini yeniden canlandı- rak için, sanata, edebiyata- en çok da romana- başvur- mak neredeyse bir zorunlu- luktur. Çünkü romanlar ve hikâyeler kaleme alındıkları zamanların bireysel, toplu- sal, hukuksal, ekonomik ve siyasal ilişkilerinin kokusu- nu, rengini, seslerini taşırlar. Kendi tarihimize baksak eğer, edebiyat ve adalet bir- likliğinin daha ilk dönem- larla başladığını söyleyebil-

riz. İmparatorluğun yapısal sorunlarını romanlarla tartı- şan ve romana eğitici bir rol biçen Osmanlı yazarlarının adalet duygularını sergile- yen hikâyelerde yetersiz bir hukukun rahatsızlıkları çok açıktır. Bu yetersizliği ilahi adaletle doldurur Osmanlı aydını. Sonrasında Cumhu- riyet toplumu yansır romanla- ra. Hakları olan, hakkını arayan insanlar vardır artık. Ro- manlarda ise o hakkı dağıt- mak için Anadolu'nun en üc- ra köşelerine aydınlama ışı- ğını hukukun üstünlüğü şı- arıyla taşımaya çalışan ide- alist hâkimler, savcılar, avu- katlar vardır...

Hak bilinci ya da hukuk nosyonu toplumsal belleği- mize hâlâ yerleşmiş değil, ama üzerinde yaşadığımız coğrafyada neredeyse iki yüz yıldır sürüyor hukuk mü- cadelesi. Geriye dönüp baktı- tığımızda Tanzimat, Meşru- tiyet, Milli Mücadele, Milli Şef, Demokrat Parti, 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül gibi karak- teristik dönemlerin her birin- de topluma yeni bir çehre vermek ya da yapısal krizle- ri çözmek adına hukuksal düzenlemelere gidildiğini, her dönemin iktidarının kendi zihniyetine uygun pek çok kanun maddesi ile pekiştir- mek istediğini görürüz, ama hukuksal düzenlemelerle toplumsal adalet arasında ne yazık ki dolaysız bir ilişki kuramıyoruz.

Özgürlüklerin en çok askı- ya alındığı dönemlerde en çok duyduğumuz klişedir "bir hukuk devletinde" yaşı- dığımız. Oysa, halk hikâyele- rimiz ya da roman külliyati- miz hukukun ruhunu yitirmiş yasalarla formalleştirilmiş, o yasaların fertleri, yabancı- ları değil, hukuk nosyonu- nun ve yurttaşlık bilincinin



dar bir kesim dışında nere- deyse hiç gelişmediğini ve devletin de adaletini fiili ya- salara indirgediğini sergile- yen örneklerle dolu. Mesela, halkın Osmanlıya isyanını dillendiren "Ferman padişah- ın dağlar bizindir" feryadı, "Kuyucaklı Yusuf"larla, "İnce Memed"lerle taşınmış Cum- huriyet'e. İnsanlar, aşkın bir güç olarak tasavvur ettikleri hukuksal kurumlar aracılığı- la değilse bile insan olmanın onuruyla kendileri ve diğ- erleri için çaresizce aramışlar adaleti; hâlâ da arıyorlar...

Bir araç olarak hukuk

Hukuk ve adalet arasında- ki karmaşık ilişkilerin top- lumsal bilinçteki tezahürleri- nin izlenini sürmek için etki- leri bugünlere kadar taşınan bir andan, Osmanlının Batılı- laşma yönünde attığı ilk adım olan Tanzimat dö- neminden başlamak istiyorum. Şimdilerde AB'ye uyum ya- saları ile yakanlamaya çalışı- lan "Globalleşme"nin Tanzi- mat döneminde yine yasa- larla yakanlamaya çalışılan Osmanlının Batılılaşma

hamlesi zorunlu bir hukuk hamlesidir; Tüm Osmanlı uy- ruklarının can, mal, ırz ve konut dokunulmazlıklarını güvence altına alan 1839 ta- rihi Gülhane Hatt-ı Hümayu- nu ile başlamış, bir "yurttaş- lar cemaati" yaratmanın te- mel koşulları olan yasalar önünde eşitlik ve temsilde eşitlik getiren Ceza Kanu- namesi(1840), gayrimüslim uyrukların hukuksal statüle- rinde, dinsel ve toplumsal yaşamlarında bir dizi düze- lemeyi içeren Islahat Ferma- nı(1856) ve İdare-i Umumi- ye-i Vilayet Nizamname- si(1871) ile sürmüştü, "Teba-i Devlet-i Osmaniyenin Hu- kuk-u Umumiyesi" başlı baş- tında Osmanlı uyruklarının haklarına ilişkin ilk geniş çaplı düzenlemeler getiren Kanun-ı Esasî(1876) ile pe- kiştirilmişti.

Osmanlı'da, tam da Marx'ın devlet biçimleri ka- dar hukuksal ilişkilerin de ne kendilerinden hareketle ne de insan zihninin genel gelişimi denilen şeyden ha- reketle anlaşılamayacağına, sadece addedi yaşam koşu- llarında, siyasal iktisatta

debiyatı

niyet ve terakki tıpkı günümüzde olduğu gibi kabaca maddi refaha giden yola indirgenmiş, hukuka trafik memurluğu rolü düşmüştür.

Osmanlı siyasi elitinin elinde ilmi ve fenni ilerlemenin aracına dönüşen hukukun sıradan insanda bir karşılığı olmazdı elbette; ışığı da, aynı ilerleme idealine hizmet gagesiyle kaleme alınan romanlardaki hayatları hiç aydınlatmadı. Gerek gündelik hayatta gerekse de edebiyatta hukuk imgesinin yerşermemesinin bir nedeni ilk roman yazarlarının Osmanlı siyasi elitinden gelmeleri ise, diğer nedeni bu elitin çelişkili zihniyet dünyasıydı. Bir yandan eskinin ve geleniğin bağrında yaşıyorlardı, öte yandan yeniyi, moderniyi yakalama çabasındaydılar. Batılılaşma idealine bağlılıklarına rağmen batıyı-hukuk da dahil- kurumlarıyla birlikte kavrayacak donanımları olmayan, toplumsal hayatın ve o hayatı düzenleyen hukuk sisteminin maddi ilişkilerden kaynaklandığını algılamayan Tanzimat yazarları, alt yapıda talep ettikleri değişimleri üstyapıya ellerindeki biricik üst metin olan İslamla ve İslamın değerleriyle taşımayla çalıştılar...

Batılılaşma tasavvur ve tahayyülleri-ne hâkim olan bu ikirciklilik Tanzimat

romanlarında çok daha açık bir biçimde farkedilir. İlk romanlarımızda Batılı metinlerin, özellikle romantik akımın etkisi açıktır, ancak özel mülkiyetle birlikte medeni hukukun da tesis edildiği Batıdaki toplumsal hayatı Osmanlıya taşımak mümkün değildir. Kamusal alanın kısıtlı, özel alanın kutsal olduğu bir toplumda Tanzimat yazarları mevcut duruma uygun bir sentez aramışlar, Avrupa romanına karakteristiğini veren bireysel hak ve özgürlük vurgusunu, dünyevi adaleti, hukuk felsefesini kendi hayatlarına ve toplumlarına tercüme edecek zihniyete sahip olmadıkları için Batılı olmanın farkını kadın-erkek ilişkilerindeki farklılığa indirgemişler, kurumların yerine konakları koymuşlar, meseleleri de evlilik kurumu ekseninde tartışmışlardır. Burada bile fikir birliği yoktur; mesela Ahmet Mithat Efendi, Samipaşazade Sezaî, Namık Kemal gibi erkek yazarların bir kısmı iyi ellerde yetişmiş bir cariyeye ile yapılacak izdivacı överken, başta kadın yazarlar olmak üzere diğer bir kısmı cariyeliği toptan reddetmiştir. Ancak bu reddiyyede cariyeleri alıp satan erkeklerle değil temiz aile kadınlarına alternatif oluşturdukları için yine cariyelere bulunmuştur kabahat.

Diş dünyayı model alan doğası gereği her romanda bir mahkeme kurulu. Yazar bir yargıçtır aslında, yarattığı kişilerin kaderlerine o yol verir; kimi zaman mükafatlandırır onları, kimi zaman cezalandırır. Bu hak dağıtımı yazarın dünya görüşüne, kişisel karar ve seçimlerine bağlıdır. Birey ve toplum için iyi ve kötünün ne olduğu ya da hangi suçların hangi cezalaraçarptırılması gerektiği hakkındaki yargıları, o yazarın zihinsel yapısının, hukuk kavrayışının ve adalet duygusunun dışı vurumudur. Birer toplumsal alegori olarak okunması gereken Tanzimat romanları da, dönemin hukuk ve adalet anlayışını sergilerler. Bu anlayışı ele veren, romanların birbirlerini tekrarlayan hikâyelerinden çok, hikâyelerin sonunda kahramanların bir geleneğe dönüşen ölümleridir. Tanzimat yazarları şeriata göre yargılamışlar, bireysel hakları gözetken modern bir hukuk sistemine yabancı olmaları nedeniyle hukukun yerini ahlakla doldurmuşlar, geçilmez kabul ettikleri sınırları çiğneyip geleneklerle çatışan roman kahramanlarına da trajik sonlar biçmişlerdir. Modern bir hukuk tesisi ve o hukukun bilinç katına ulaşması için Osmanlıda vakit henüz çok erkendir...



Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

Desen: Kutlukhan Perker

Büyük muhabbetçi **GABO** anlatıyor:

Benim hüznümü oro

Garcia Marquez'in Memorias de mis putas tristes (Hüznülü Orosularımın Anıları) adlı son kısa romanı "Benim Hüznülü Orosularım" adıyla Türkiye'de yayımlanalı henüz bir ayı bulmadı. Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Kolombiyalı (doğ. Aracataca, 6 mart 1928) büyük anlatıcının bu romanı doğrusu iyi tanıtıldı. 80'li yılların başından beri bu büyük yazarın yayın haklarını elinde bulunduran Can Yayınları farfaraya kaçmayan bir sunum ve tanıtım uyguladı. Gabo'ya yakışan bu örnek kampanya bir 'kitap konuşması'yla da taşlandı. Yayınevi, bu satırların yazarını da Latin Amerika edebiyatının bir ilgilisi olarak gördüğünden konuşmacı olarak davet etmişti. Toplantıyı, daha çocuk yaşında bu edebiyata vurulmama sebep olanların başında geçen Meksikalı karizmatik yazar Juan Rulfo'nun eşi benzeri bulunmayan hikâyelerini çeviren Celal Üster yönetecekti. (Özgün adı El llano en llamas **Alevli Vadi**- olan bu yapıt o zamanlar "Bize Toprak Verdiler" adıyla çıkmıştı.

70 ya da 71 yılı olacak, tam anımsayamıyorum. 80'lerdeki baskısında adı "**Kızgın Ova**" oldu. Hâlâ bu adla bulunur.) Üster'in, bir Borges çevirmeni olarak, da bu edebiyata hiç de yabancı olmadığını biliyordum. Diğer bir konuşmacı da ele aldığım konuyu didik didik eden Zeki Coşkun'du. Romanı okurken hem Celal Üster'in, hem de Zeki Coşkun'un, onun ırgını cıngını araştırmış olacaktı. Nitekim öyleydi. Celal Üster, Rafael Conte'nin geçen Ekim ayında El Pais'te çıkan tanıtım yazısını okumuş muydu ne? Yine Marquez gibi Nobel Edebiyat ödüllü sahibi Japon yazar Yasunari Kawabata'nın **Uyuyan Kızlar Evi** adlı -o da kısa- romanına değindi. Gabo, Kavabata'dan esinlenmişti (Kavabata'nın söz konusu yapıtının yayın tarihi 1961, Gabo'nunki 2004). Esinlenmenin ötesinde adeta bir nazire vardı ortada. Marquez, bazı yazarlar gibi, alıp ta kaçan mı, tarzından bir yazar değildi elbette. Bütünüyle 'ölüm ve aşk' oyununu olan bu romanında metine dayalı bir oyun daha yaparak bir iz bırakmıştı, Kavabata'nın bir cümlesi, arayıp bulana, romanın içineydi. Şimdi okurlar için bir oyun fırsatı doğmuş olmakta, zira Japon yazarın **Uykuda Sevilen Kızlar** (Uyuyan Kızlar Evi adı terçih edilmemiş) adlı romanı bir de böyle okunmalı, okunacak.

İki romanın da 'kısa roman' türüne girebileceğini belirtmiş-tik; İspanyolca düzyazıda modern zamanlardan beri roman için "novela" sözcüğü kullanılır. Cervantes'in **Don Quixote**'sinden önce novela uzun öyküler için kullanılırdı. Nitekim, yine Cervantes 16. yüzyılda tamamladığı on iki uzun öyküsünün el yazmalarını "**Novelas Ejemplares**" adıyla Kraliyet Kütüphanesi'ne göndermiştir. (Bu yapıt bizde, sanırım 40'lı yıllarda, "Örnek Alınacak Hikâyeler" adıyla yayımlanmıştır.) "Roman" sözcüğü İspanyolca'da, Fransızca'dan geldiği şekliyle "İspanyolca dili"ni ifade etmek için kullanılır. Fransızca'da ise, hem bizim kullandığımız anlamda, hem de bir Avrupa burjuva anlatı sanatı anlamında, hem de roman anlamında de etmek için kullanılır. İspanyolca'da bizim bildiğimiz hikâ-

yeye "cuento" denir. Modern hikâyenin adı da budur. İspanyolca düzyazıda bir de Latince "relatus" dan (resmi rapor, yapma, düzyazı, kaleme alma, manzumeler anlatma) gelen "relato" tarzı vardır. Real Academia sözlüğü bu sözcük ve kavramın karşılığını, edebiyatta, "anlatı" (narracion) olarak veriyor. Günümüz İspanyol edebiyatında bazı uzun öyküler, öykülerden oluşmuş bazı yapıtlar "relato" ibaresiyle yayımlanıyor. İspanyol edebiyatı uzmanları ne der, bunu tam bilmemekle birlikte, bir yapı oluşturmaya doğru giden öyküler ve hem konu, hem de tema olarak bir bütünü parçaları olacak şekilde sıralanmış öykülerin bu adla yayımlandığını görmekteyiz. (Bizde, bildiğim kadarıyla 'anlatı' kavramı yerlerde kullanılmaya başlanmıştır; öyle ki Orta-Avrupa postmodern modernizminin bizdeki yansımalarının görüldüğü günlerde. Sonranda hem öykü, hem de roman için, yapı oluşturan tarzda hikâyeye etme işini belirtmek için, genel anlamda kullanılmaya başlanmıştır.)

Şimdi, sokak deyişile, bağışlansın, yukarıdaki bir araba lafı yine ettik, oraya gelelim: Daha önce adı geçtiği üzere, günümüz İspanyol edebiyatçılarından Rafael Conte, Garcia Marquez'in söz konusu yapıtı üzerine yazdığı değerlendirmesi yazısında (El Pais, 23 Ekim 2004) Kolombiyalı büyüğünün romanıyla Japon ustanın adı geçen romanı arasında -bizim 'nazire olsun diye' şeklinde adlandırabileceğimiz- bariz bir ilişki olduğunu söyledikten sonra, Japon ustanın yapıtı için "relato" kavramını kullanıyor. Örnek, model olarak alınan yapıt **relato** olduğuna göre, yeni kaleme alınan nedir? Bu sorunun yanıtı için yine **relato** sözcüğünün anlamlarına gidelim; "kaleme alma" anlamı ve hali burada bize gayet açık olarak, hem de empatik biçimde el veriyor. **Relatolar**da üslup ve eda çok baskındır; resmi bildirim dilinin halk tarzı anlatımlarla melezlenmesi vardır onlarda. Marquez de bunu yapıyor; bizde eskilerde 'halimi arz ederim' tarzı, tutumraklı bir şekilde gidip, konuşma diliyle de sarmaş dolaş olmuş bir şekilde menakipnâmelemin dil, üslubu ve edasıyla çıkışlar yaparak ilerler ya, işte öyle. İmdi, konuşma diline dayanan edebiyat türü şiiir, düzyazı ise resmi bildirim diline dayanır. Bunu hemen İspanyolca'da test edelim: Latin Amerika'da ilk düzyazı örneği (Mayaların kutsal kitabı olan "Popol Vuh"un Latin alfabesiyle Quiche dilinde kaleme alınmasını ve deri üzerine yerli dillerinde yazılan "Chilam Balam" kitaplarının çözülerek Latince'ye geçirilmesini saymazsak) El Inca Garcilaso de la Vega'nın (1539-1616) "**Comentarios Reales**" (Kraliyet Yorumları) olduğunu kayınlı düştüğümüzde konu anlaşılır olacaktır. Adından da anlaşılacağı üzere kitaptan bir ilk kalem erbabı bir melezdir ve yaptığı şey İspanya kralığına kitada olan biteni rapor etmektir. Tabii ki resmi bildirim diliyle. Bu raporlar toplamı tarihi kayıtlar ve envanterden ibaret değildir, olayları da anlatır. Anlatı kısmına gelmiş bulunuyoruz; anlatırken de ister istemez o dönem bilinen tek anlatı dili olan şiir dilleri kullanır. Burada da **relatolar**ın dili ve üslubunda bu mozaik ve bütünlük karşımıza çıkıyor. Modern Avrupa romanı bildiğimiz ögö ne kadar çok de kurtularak kendini oluşturmuştur. Hikâyenin ise şiir diliyle tekrar ara



spularım

kesitler oluşturacak tarzlara gİtmesi çok sonra olmuş-
tur; dışavurumculuk, bilinçakışı akımları gibi. Edebiyat-
ta bildiğimiz bütün türler kendilerini kategorik olarak
kavranabilecek hale gelene kadar bu evrimi geçirirler.
Şiir uzunca bir romantizm döneminin sonunda –kendini
dorukta yaşadktan sonra- anlatı (narration; **relato** da
diyebiliriz) ile ara kesitler oluşturmaya cesaret etmiştir.
Modern hikâye (bizde yaygın olarak öykü deniliyor) şiir
diliyle ve **relato**lardaki hal bildirme, manzumeler oluş-
turarak ilerleme özellikleriyle tekrar barışmıştır.

Rafael Conte Japon edebiyatında **relatonun** karşılığı-
nı vermiyor, doğrusu biz de bilmiyoruz, **Kavabata**'nın
söz konusu yapıtına tıpkı **Marquez**'inkine yakıştırca-
ğımız gibi 'kısa roman' ya da –kimine göre o da ola-
bilir- 'uzun öykü' diyebiliriz. Bizce, en azından **Marqu-
ez**'in bu son yapıtı için **relato** kavramı dolayımında in-
celeyci bakışlar atılması gerek. Yayınevinin düzenledi-
ği o toplantıda bunları dile getirememiştim. Doğrusu
yeri de değildi. Kalem kağıtla başbaşa olunca bir in-
celeme hevesi beliriyor.

Bu yazı, yine de, bir deneme olmak iddiasının öte-
sinde ele alınmamalı; ayrıca başta da söylediğim gibi
"**Benim Hüzünlü Orospularım**" hakkında oldukça iyi
tanıtım ve eleştiri yazıları yayımlandı. Onları tekrar et-
menin bir anlamı yok. Bu deneme onlara katkı olsun
diye kaleme alınmıştır. Deneme deyince, öznel bazı
duyumsamalar, sezginin tanıdığı çıkarsamalar için im-
kân olabiliyor; o bakımdan, asıl merakımızı açıklaya-
rak bitirelim: **Marquez**'in bu romanı bizimle bir empati
kürmüştür. Bu empatide, onun, **relato** denilen tarz ile
kurdugu derin bir bağlılık, hakiki bir sevgi ilişkisi baş-
lıca rolü oynamıştır. Türk okurları ondaki 'halimi arz
ederim' tarzını duyumsamış, tanımışlardır. Anlatılan
olay bizim için skandal sayılacak bile olsa bu böyle-
dir. (Konu genelevde geçiyor; adamın yaşı 90, kızın
yaşı 14) Günümüz Türk romancıları şimdi daha cesur
olabilmeliler –romandaki erotizm boyutu için söylemi-
yoruz; tabii ki o bakımdan cesur olmalılar-, anlatı ge-
lenegimizde bu tarz, tarzlar var. Çok zenginiz. Üçüncü
dünyanın onuru, büyük usta **Gabo**'nun bu romanını
okurken, **Erzurumlu İsmail Hakkı Hazretleri** geliverdi
aklıma, üstelik zihnim henüz yukarıda dile getirmeye
çalıştığım bir sürü can sıkıcı anlama çabasının zerresi-
ne bile girmemişken, Şahane bir tad idi. Bu tad, bir
süre misafiri olduğum **Gabo**'nun ülkesinin tadıyla bir-
leşti, daha da şahane oldu. Darısı bilip de yorumlaya-
mayan muhafazakârlar ile yorumlayacak iradesi ve öz-
gürlüğü olduğu halde bir türlü bilmek istemeyen epis-
temik uydu cemaatinin ilericilerine.

Okur, **Gabo** değişimden bize laubalilik kondur-
mamalı, Latineri öyle diyor, çocukken de Gabito der-
lermiş, Dostları **Marquez**'in bir "mamagallista" ol-
duğunu söylüyor, bunun bizdeki karşılığı 'esprili,
muhabbetçi tip'i'tir, Şimdi mesele iyice anlaşılabaktı,
sanırım. Büyük usta aynı zamanda sosyal zaniyatçı-
mı(!) Varolsun!

Adnan Özer

Gabriel
Garcia
Marquez



**“Geldiğim coğrafyanın
tipolojisi benim
resimlerimin kaynağıdır.”**

Kral yolunda bir ressam

Bu bozkır doğasında bir görünen bir kaybolan ve tepelerin derin gölgelerinde eriyen Kral Yolu, kuraklık ve yoksulluk çağrışımıyla geçmiş zamanların suskun sonsuzluğu içinde yok olmaya doğru gitmektedir... Derin vadileri, yüksek yaylaları ve sıradağlarıyla, Mahmut Celayir'in geldiği coğrafyanın topoğrafisi, sanatçının yaratma eyleminde malzeme olarak önemli bir yer tutmaktadır. Bu uzaklarda olan ama sanatçının kendini içinde hep güvende hissettiği doğanın dokularında sevinç ve hüznü, özlem ve güveni birlikte izliyoruz... Zamanın Avrupa ve Asya'sı arasında önemli bir ticaret ve kültür bağı olan bu yolların arkaik izlerinde kendi varoluşumuzun zaman içindeki suskun ve karanlık gizimini aynı zamanda sorgula-

mak durumundayız. Sanatçı bir zamanlar kralların ve orduların yürüdüğü ve hâlâ çobanların sürülerini otlatılan bu yerlerde, zaman ve tarih kavramları içinde kişiliğini sorguluyor ve motiflerini bunun üzerine kuruyor. Burada vurgulanan doğa ve kültür arasında yok olmaya doğru giden uyum gibi kendi varolmamıza doğru giden bir kral yolunu bulmak da pek mümkün değil artık. Sanatçının kendi kişisel tarihi ve kimliğiyle derin bağlantılı bu doğa anlatımın kaybolmuş bir cenneti tekrar bulmaya doğru giden bir çabanın ürünleridir. Bu anlamda bu çağdaş yapıtların manzara resminin tarihsel geleneği içinde ve özellikle Alman romantikleriyle bağlantılı görmek gerekmektedir.

Thomas Krazeisen.
Esslinger Zeitung

İstanbul'daki serginizin adı Kral Yolu. Biz önce ressam Mahmut Celayir'in yolunu dinleyelim...

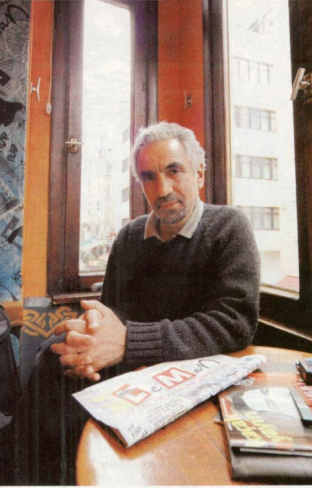
Sanat inceleyen bir yol ve bu yolbeni çok fazla meşgul ediyor. İstanbul'da açtığım serginin adı da Kral Yolu. Bir kaç yıldır bu tema üzerine çalışıyorum. Genelde benim meselem Doğa ve Toprak. Sanat tarihinde doğa resminin bir geçmişi bir geleneği ve bugün geldiği bir yer var. Doğanın anlık bir görünümünden ziyade doğa nedir, nereye gidiyor, bizim doğayla oları ilişkimiz ne, doğayla kültür arasındaki bağ nedir, bütün bunları resmin kendi dili içerisinde sorgulamaya çalışıyorum. O yüzden beni zaman olgusu çok ilgilendiriyor, tarih çok ilgilendiriyor, mitoloji çok ilgilendiriyor, çünkü bunların hepsi doğayla, toprakla çok bağlantılı kavramlar. **Bütün bunlar doğaya yön veren, toprağı şekillendiren kavramlar zaten.**

İnsanın kendi serüveni içinde, zaman içinde toprağı bir izdüşümü sözkonusu. Doğayı öncelikle bir mekân olarak algılarız. Ama ayrıca mekânı kucaklayan zaman olayı var. Doğa resminde zaman-mekân ilişkisini irdeliyorum, felsefeye veya literatüre girmeden resmin kendi değerleri içinde zaman ve mekân bağlantılarını sorgulamaya çalışıyorum. Yeni sergilerimde bu resimler ön planda.

Sizin beslendiğiniz anlamda toprak çok geniş evrensel bir coğrafyayı kapsamıyor sanırım. Siz kendi doğduğunuz coğrafyanın toprağı işliyorsunuz resimlerimize, ya nı yor muyum?

Tabil, geldiğim coğrafyanın tipolojisi benim resimlerimin kaynağıdır. Bu benim en iyi bildiğim coğrafyadır ha-





liyle. Bingöl doğası, doğup büyüdüğüm, acılarını ve sevinçlerini gördüğüm, bir coğrafya mekânı. Bu noktada sakıncalı bir yol olan, lokal bir doğa anlatımına asla girmedim. Burası insan-doğa-tarih bağlantılarını bana sunan bir yeryüzü parçası haliyle. Renklerini, biçimlerini ve serüvenini yakından tanıdığım, gözlemleme olanağı bulduğum için onu kullanıyorum. Resimlerinizdeki tekniğin bir başka benzeri var mıdır, daha doğrusu seçtiğiniz temanın?

Tam benzeri yoktur...

Avrupalı ressam böyle bir tema peşinde koşar mı? Elbette peyzaj resmi yapıyor, ama toprakla bir derdi olur mu?

Onun malzemesi biraz daha farklı. Bakış şekli pek farklı değil, kaygılar aynı. Ama benim şansım malzememin özgün olması, geldiğim yerin dokusu, coğrafyası, tarihinin özgün bir malzeme olması. Avrupalının toprakla kafa ilişkisi elbette var. Doğa resminde yeni tadlar peşinde koşan ve yeni sorular soran sanatçılar görüyoruz. Şu sıralarda fuarlar ve galerilerde öne çıkan ve YENİ ROMANTİKLER diye adlandırılan sanatçılar özellikle. Bu yapıtlarda foto gerçekçi anlatımın yanı sıra Alman Romantizmine göndermeler söz konusu..

Avrupa resminde nasıldır bir dönem yaşanıyor, hangi akımlar hüküm?

Tuval resminin ön plana çıktığını görüyoruz, resmin diğer disiplinlerle, özellikle fotoğraf ile ilişkisi var ve bahsettiğim gibi foto gerçekçiler ve yeni romantikler ön planda.

Türk resmine yansması oldu mu?

Gördüğüm kadariyle böyle bir yansıma söz konusu değil halen. Türkiye'de genç sanatçılarda enstalasyona, mekânsal düzenlemelere ve video kullanımlarına ilgi var. Bu da önemli. Ama bunların birçoğunun alt yapısının zayıf olduğunu görü-

yorum ve teknik olanaklar çok fazla ön plana çıkmamalı. Önemli olan bence sanat yapının büyüye ve şiridir.

Benim resimlerimin yeni foto gerçekçi ve romantik anlatımlarla bir çıkışması var ama kaygılarının farklı olduğunu söylemem gerekiyor.

Türkiye'de belli çevreler dışında resminiz pek bilinmiyor.

Evet, Türkiye'de 1990'lara kadar çok yoğun sevgiler aktım. Ama daha sonra Almanya'da çalışmalarım arttıkça burayı haliyle ihmal etme durumuna düştüm. Arada bir kopukluk oldu. O kopukluğu gidermeye çalışıyorum. Bizim toplumumuzun hafızası biraz zayıf, bilirsün. Bir diğer sorun da 15-20 yıl sonra sizde aynı resmi görmek istiyorlar, bu olmaz tabii. Aynı tavrı görmek istiyorlar, bu mümkün değil, insan değişiyor doğası gereği, sanatçı daha fazla değişim ve arayışa açık, bizde bu değişimleri toplum, daha doğrusu sanat çevreleri biraz zor hazmediyor. Burada tabii ticari hesaplar rol oynuyor. Bence kendimi hep yeni baştan anlatmaya çalışıyorum ve kendi resim serüvenim içinde kopukluk asla olmadı, yaptığım bütün resimler birbirini bütünlük, bir bütünlük parçasıdır. Örneğin yeni siyah-beyaz doğa anlatımlarımda eski resimlemelere hep göndermeler vardır.

Türkiye'de tanıyım diye bir istek var mı?

Oyle bir isteğim var elbette, ama bunu ödün vermeden yapmak istiyorum. İlginçtir, benim resim kaynaklarım bu ülke ile çok ilgili olmasına rağmen, anlaşılacak ve ilgi görmek zorlanıyor. Oysa Almanya'da izleyici beni daha çabuk kavırıyor.

Türkiye toprak kokan bir ülke, insanlarımızın doğa ve kırsallıkla yakın ilişkileri var. Herkesin bir köyü vardır, ama buna rağmen aynı zamanda topraktan uzak olma kaygısı görüyorum. Resme, sanata bunun yansması çok az diye düşünüyorum. Çağdaş bir doğa ve toprak sorgulaması eksik. Bunun tarih ve kültür bağlantıları, dolayısıyla artistik bir kimlik sorgulaması yetersiz. Sanırım bizde kentsoylu olmaya doğru büyük bir öyküne var.

Bozkırdan sıyrılma derdi var, sanatçısından esnafına kadar herkes in böyle bir uğraşı var. Kırsal kimliği atıp birden modern bir yaşama dahil olma uğraşı. Modernizmden anladığımız hızlı hareket eden araç gereçler, uçan otomobiller, markalı eşyalar, gizli çekim yapabilen cep telefonları galiba...

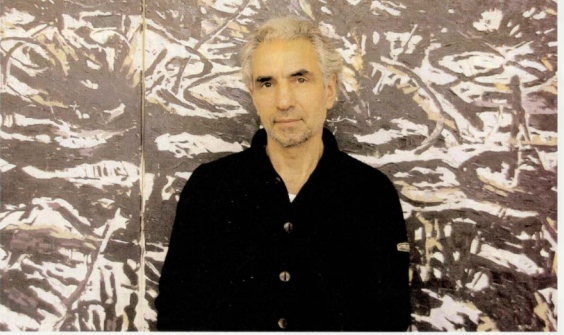
Elvet, elbette modern olmanın bir süreci var. Biz bütün bu değişimleri çok hızlı ve hazzetmeden yaşıyoruz. Bence kırsallığımız bizim için önemli bir alan. Bunun için konuşmanın bir anlamı yok, önemli olan oraya bakış açımız bence.

Avrupa'ya giden sanatçılarımızda da bu sıkıntılar gözlemleniyor, kendi malzememizle çok büyük açılımlar yapmak mümkün iken, öykünmeler içinde boğuluyoruz. Avrupalı galerici örneğin, sende geldiğin yerde ilgili bir şeyler görmek istiyor.



Bir çiftçi kadar iyi tanıyor musunuz bu toprakları?

Bir çiftçi kadar değil, çiftçi daha iyi tanır. Toprak Türkiye'nin bir meselesi, bir realitesi. Toprak meselesi derken toprağı sürekli yurgulamak politik bir tavrıdır, biraz da o bölgeyi tanıyarak. Toprak bizim için çok önemli. Memlekettten hep uzak olma zorunluluğu, hep sürülmek, sür-



günler, göçler, temada da bu var. O toprakların binlerce yıllık alınyazısı var, halen de değişmedi, göçler, acılar, yollar. Bu kendi kolektif tarihimizin bir parçası. Ben hep isyan ve göç öyküleri içinde büyüdüm.

Diyarbakır'daki serginin bununla bir bağlantısı var mı? Aynı bir tema mı?

İki sergim var, biri burada İstanbul'da, Levent'te Almeklek Sanat Galerisinde, daha küçük çaplı bir sergi, Kral Yolu ve bu tema üzerinde yoğunlaşan yapıtlar. Diyarbakır'daki serginin ismi de YOLLAR VE KÖKLER ve aslında bu sergiyi tamamlayıyor. Orada mekân geniş olduğu için büyük çaplı soyut resimlerimi de sunma şansım oldu. Bu yapıtların tümü birbirini tamamlıyor. Doğanın anlık ve tarihsel dokuları, kültür ile arasında yokolmaya doğru giden uyum, resimsel değerler içinde vurgulanıyor. Soyut çalışmalarında toprağın içsel devinimi ve gücü kozmik bir bakışla sunuluyor. Tekrar gerçekçi resimlerime dönersek, bu yol temasına geleneksel manzara anlayışı içinde, geride bırakılan izlere zaman olgusunu vurgulayan görsel bir yaklaşım söz konusudur.

Diyarbakır'da sergi açmam benim için çok özel bir durum, bundan sevinç duyuyorum. Bu noktada bana bu olanığı veren Anadolu Kültür Merkezleri A.Ş. ve Diyarbakır Kültür Merkezi'ne teşekkür borçluyum. Gerçekten bu kurum çok önemli çıkışları sağlamış durumda. Diyarbakır'da haliyle güçlü bir sanat potansiyeli var, bunların modernist karşıtı söylemleri ve kimlik sorgulamaları çok önemli buluyorum... Ülkemizde demokratik, hoşgörüli bir sanat ortamı için bir şanstır. Umarım İstanbul dükamızımızdaki sanatçılarımız da kendi bakış açılarını biraz doğuya yönlendirirler.

Aynı anda iki serginiz var, buradaki sergide Almanların ol-



dukça yoğun ilgisi var, bu ilgi Diyarbakır'da da sürececek mi?

Orada raslantı olarak bulunan arkadaşlar çok merak ettiler bu serginin tepkilerini ve o yüzden geldiler. Diyarbakır'da bu mümkün değil ama ilk kez ailem orada yıllardır uğraştığım şeyleri görme olanağı olacak, buna seviniyorum.

Resim lisede?

Ben o zamanları yazı yazmayadaha hevesliydim, öykü yazmak istiyordum öğretmenlerim bende yetenek görmüşlerdi ki beni yazmaya teşvik ediyorlardı.

Öykündüğünüz bir yazar var mı o dönemden?

Türk ve dünya edebiyatındaki klasik öykü yazarları beni ilgilendiriyordu. Bir ara yazın ve resim arasında bocaladım, sonra resimde karar kıldım.

Edebiyattan koptunuz tabii...

Yok kopmadım, edebiyat çok besleyici bir şey. Her şeyden önce klasikleri çok okuyordum, Dostoyevski'den tutun Balzac'a kadar.

O dönem politik şairler çok okunurdu. Sizin var mıydı öyle bir şairiniz?

Evet, benim politik tavrım vardı ama sanatta politik tavrı pek sevmedim. Elbette Nâzım Hikmet, Ahmet Arif hariç. Örneğin Hilmi Yavuz'un *Doğu Şiirleri*, doğuya bu şiirsel imge sel yaklaşım beni çok etkilemiştir.

70'lerdeki politik havanın resminize katkısı oldu mu?

Oldu tabii, o dönem sorgulama dönemiydi bizim için. Dünyaya bakışımızı etkiledi, ayrıca resmi de etkiledi. Biraz daha sorgulamacı yaptı bizi, yeniliğe açık, değişime açık, ama keşke o dönemdeki politik enerjisi daha doğru yönlendirseydik diye düşünüyorum.

Türkiye'de beğendiğiniz bir ressam, ilgiyle takip ettiğiniz ressam var mı?

Var tabii, benim hocalarımdan Balkan Nad'i'yı severim. Bana çok şey vermiştir. Öğrenci hoca ilişkisi bir sanatçıyı çok iyi yönlendirebilir, o seçtiğiniz hocaya bağlı. Konularımız farklı olmasına rağmen ben halen onlarla ilişki içindeyim.

Türkesmi dışarıdan nasıl görüyorsunuz? Türkiye'deki sanat ortamını değerlendirir misiniz?

Sineması, edebiyatı nasıl gözükiyorsa, belki sineması daha ilerde, edebiyatı da öyle. **Öhan Pamuk** çok okunuyor, Almanya'da resim kursu verdiğim öğrencilerimden biri hararetle Öhan Pamuk'u bana anlattı. Ecekenlerde, Avrupalılar burada malzemeyi çok kaliteli bulmuş, de buradan değerini bil-

memiz için önce bir terk etmemiz gerekir galiba.

Resim yapmak dışında ne yapıyorsunuz?

Kendi atölyem ve bazı sanat okullarında ders veriyorum, sergiler izliyorum, yolculuklar yapıyorum. Atölyemin olduğu binada sanat etkinlikleri oluyor, onlara katılıyorum

Alman devleti sanatçılara maddi destek bulunuyor mu?

Bulunuyor tabii ama eskisi gibi değil, iki Almanya'nın birleşmesinin faturası öncelikle sanat ve kültüre çıktı. Eskiden sanatçıların daha fazla resim alınırdı, destek amacıyla.

Kültür Bakanlığı ve müzeler kurum olarak destekliyorlar. Geçtiğimiz mart ayında bir galeri ile Art Karlsruhe sanat fuarına katıldım. Stuttgart'taki Staatsgalerie, ki bölgenin en önemli çağdaş sanat müzesidir, fuarda belli sanatçıların yapıtlar satın aldı ve onların içinde ben de yer aldım. Bu elbette çok yüreklenirici bir tavır.

Türkiye'den resminizi alan bir işadımı var mı?

Henüz yok, 80'li yıllarda burada çok ilgi gören biriydim. Şimdi doğrusu duvarları zorluyorum.

Belki insanlar topraktan kaçıyor, o yüzden toprak resmi görmek istemiyorlardır. Bu coğrafyada yaşayan insanların her anlamda toprakla derdi var...

Önemli bir konu bu. Yeniye açıldım yüreksizlik var. Adam ne anlatıyor diye

aynı kaynaktan birleşiyor. Doğa resminde bahsederken toprağın geçmişinden bahsettik, toprakta hafıza olayı benim için çok önemli, geçen sene Goethe Enstitüsü'nde Geçiş diye bir sergi açtık, 5 sanatçı o tema çerçevesinde yapıtlar ortaya koydu. hareket, sınırlar, yer değiştirmeler, mekân değiştirmeler her sanatçı bu temalarda bir şeyler yaptı. Benim yol teması oradan çıktı ve yoğunlaştı. Onu bugün çok anlamlı buluyorum, çünkü kültürler arası ve doğu batı arası diyalogunu simgeliyor. Bir anlamda da benim resimlerimde kendi kültürümü sorgulama kaygısı var, tarihimize mitolojimiz nedir, bağlantılar nerede başlıyor? Bir de yol temasının büyüleyici yanı var. Bu hareket kavramının global dünyamızda da anlamı büyük.

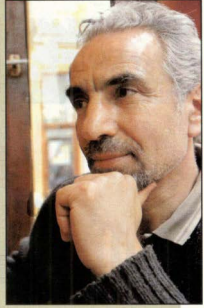
Dışındaki sanatçıların politik kaygıları nelerdir?

Tabii, orada da keskin sanatçılar var. Orada politik sanat başka türlü anlatılıyor, yani radikal sanat, biçimde yeni olan bir sanat, resmi aşan mesajlar dışında resmin kendi değerleri içinde...

Bizimki gibi çok dertleri yok herhalde, daha evrensel dertleri takınan sanatçılardır...

Burada politik sorunları netleştirmek zor, belirsizlikler var, bizdeki sanatçıların politik bulduğunu söyleyemem, bu kadar büyük yangınların ve alt üst oluşların sanata yansımaları çok yetersiz.

Onlar da söyledüğünüzü, kimse de evine Sivas yangınına hatırlanan bir re-



Mahmut Celayir Biyografi

Mahmut Celayir 1951 yılında Bingöl'de doğdu. 1972-1976 yılları arasında İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu, ardından Eskişehir TV Enstitüsü Grafik ve Set Tasarımı, İstanbul Devlet Tiyatrosu'nda sahne tasarımı çalışmaları yaptı. 1977 yılından beri Türkiye ve Almanya'da, özel Galeriler ve Müzelerde 29 kişisel ve bir çok grup sergisi gerçekleştirdi. AKM, Vakkı, Galerie Oberlicht, Galerie der Stadt Waiblingen, Schloss Mochental ve Württembergischer Kunstverein bunlardan bazıları. 1986 yılından bu yana çalışmalarını Stuttgart'ta sürdüren sanatçı Almanya ve Türkiye'de sergiler açmaya devam ediyor.



çaba gösterilmiyor. Yeniye ilgi yok, ben onu görüyorum. Yeni için kendini sorgulama olayı yok. Yeni bir form, estetik haz yok. Kendini sorgulama olayı yok, şaşırtıcı olan, benim yaptığım resimler burayı anlatıyor, bazı resimler çok somut, gerçekçi anlatımlar. Oradaki alıcı gelip alıyor.

Kral Yolu'ndan bahsedelim mi?

Şimdi yaptığım resimler iki çizide geliyor, biri büyük boy, diğeri de fotogerçekçi. Ama aslında

sim asmak istemeyebilir, ya da doğudaki boşaltılmış köy resmi, bunu koyam istemeyebilir, kötü şeyler çağrıştırıyor.

İnsanın politik kaygılarının sanata yansımaları sanatın dili içinde olmalı, resmin radikalise, yeni estetik formlar getirirse o devrimci bir sanattır. 70'li 80'li yıllardaki tavırlar daha doğru idi.

Sanatçının toplumsal olaylardaki görevi sanatçının görevi yeni estetik kaygı-

larla hoşgörü sınırlarını büyütme, gerçekliğin çok yönlülüğünü vurgulamak gibi bir şey söyleyebilirim.

Resimleriniz ilk etapta fotoğraf gibi gözüküyor?

Evet, siyah beyaz fotoğrafların soluk ve zamansız dokusu beni büyülüyor. Bu anlamda fotoğrafla bir diyalogum var, ama sonuçta resim söz konusu.

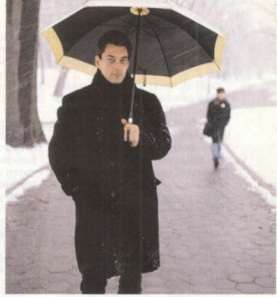
Resimlerinizde insan yok...

İnsan yok ama insan macerası var. İnsanın kendisi ve bıraktığı izler var. İnsanı anlatmakta öykücülüğe kaçmamak gerekiyor bence.

Resimle fotoğrafı ayıran nedir?

Resimde her şeyden önce boyanın seçtiği organik bir doku vardır, bir de kişisel müdahaleler yapmak söz konusu...

Paul Auster'ın Şans Oyunları



Romanda veya öyküde anlatılan olayı neden-sonuç ilişkisi yönlendirmeli, karakterler tutarlı olmalı, olay kesin bir sonuca ulaştırılmalı, kısacası, anlatının başında bir tüfekten söz ediliyorsa öykünün bir noktasında tetiğine mutlaka basılmalı gibi geleneksel anlatım tekniklerinden uzaklaştıkça, günümüz yazarlarının eserlerinde *rastlantı* ve *şans* gibi terimler farklı açılardan değerlendirilmeye başlandı. Gerek romanlarında, gerekse makale ve söyleşilerinde bu kavramları en sık kullanan yazarlardan biri olan Paul Auster, rastlantıyı yaşadığımız dünyanın özünde anlamsız ve rastgele oluşan olayların bir belirimi olarak tanımlıyor: "Rastlantıdan söz ederken hile kullanarak yapay bir kurgu oluşturmayı kastetmiyorum. Bunun 18. ve 19. yüzyıl edebiyatında yeterince örnekleri var: mekanik öyküler, her şeyi birbirine bağlama isteği, herkesin birbiri ile ilişkili olduğunun ortaya çıktığı mutlu sonlar."¹

Auster, kitaplarına şans ve rastlantı olaylarını dahil ederken, hayatın önceden bilinemez özelliğini vurgular aslında, tecrübelerimizin şaşırıcı doğasını, hayatımız boyunca kesin olarak inandığımız gerçeklerin bir anda yok olabileceğini ve bu anlamda da dünyayı anlamlandırma çabalarımızın ne kadar anlamsız olduğunu. Fakat yazarın görevi bu "anlamsız" süreci sürdürmektir, bağımsız olaylar arasında ilişki kurarak yeni dünyalar yaratmaktır.

Rastlantı, şans, kader temaları iç içe geçer Auster'ın kitaplarında. Eserleri şans veya rastlantı diye nitelendirilebileceğimiz olaylarla doludur. (*New York Üçlemesi*, *Ay Sarayı*, *Şans Müziği*, *Yalnızlığın Keşfi*, *Kırmızı Defter*...) Sürekli tesadüfler yaşayan

karakterleri, rastlantıya bağlı hayatlarıyla ilgili düşüncelerini de belirterek bu konuda kendince kuramlar da oluştururlar. *Yalnızlığın Keşfi*nde, örneğin, bellek, rastlantının ön koşulu olarak tanımlanır. Birbirinden bağımsız iki olay arasında özdeşlik aramak/bulmak/kurmak, gözlemlenen olayların iç özelliğine bağlı olduğu kadar, gözlemlemenin de bir sonucudur. Bu anlamda gözlemcinin belleği devreye girer, "çünkü iki olaya rastlantı olarak bakmamızhatırlama yetimize bağlıdır"²:

"Bellek, yalnızca kişinin özel geçmişini yeniden canlandırması değil, başkalarının geçmişine, yani tarihin içine de dalmasıdır; tanı he hem katılır kişi, hem ona tanık olur, hem bir parçasıdır, hem ayırıcı ondandır. Böylece zihinde her şey aynı anda var olur, sanki bir öge bütün ötekilerin ışığını yansıtır ve aynı zamanda kendi eşsiz ve söndürülmeyen parlaklığını yayar."³

Rastlantı konulu en çarpıcı öykülerini, *Kırmızı Defter*'de anlatılmıştır yazar. Kitapla ilgili en çarpıcı açıklamalardan biri ise kitabın arka sayfasındaki tanımlı yazısında yer alıyor: "*Kırmızı Defter*, çağdaş Amerikan edebiyatının en yaratıcı yazarlarından Paul Auster'ın özel dünyasına girmek için belki de ilk adım. Çünkü bu kitaptaki öyküler, onun ya gerçekten yaşadığı ve tanık olduğu, ya da başkalarından dinlediği gerçek olaylara dayanıyor. Kendisinden, ailesinden ve yakın arkadaşlarından verdiği örneklerle her birimizin yaşamımızın belli anlarında başına gelebilecek küçüklü-büyük, tuhaf ve gizemli, gülünç ve trajik olayların, insan denen varlığın önceden bilinmeyen, derinliğini ortaya çıkardığını kanıtlıyor."⁴



Bir yazaran özel hayatına anlatıldığı gerçek olaylarla girmenin ne kadar mümkün olduğunu, daha doğrusu pek de mümkün olmadığını, *Kırmızı Defter*'den ve diğer eserlerinden öğreniyoruz. "Öyküler, sadece onları anlatabilen kişilerin hayatında yaşanır," der *New York Üçlemesi*'nin bir kahramanı. Dolayısıyla bir olayın gerçekliği, onun yaşanmış olmasına değil, anlatılmış olmasına bağlıdır. Tuhaf ve gizemli olaylar da, aynı şekilde, onları anlatabilen kişilerin başına gelebilir ancak. *Kırmızı Defter* bu tür öykülerle doludur.

Auster'ın R. adında bir arkadaşının anlattığı bir olaya göre bir kişi birkaç ayını bir kitabı aramakla geçirir. Bütün kitapçıları ve katalogları tarar ama kitabı bir türlü bulamaz. Bir gün, daha kestirme olsun diye Grand Central İstasyon'un'dan geçerken, bir kadının elindeki kitap çarpır gözüne. Bu, aylardır aradığı kitaptır. Tüm sıkılganlığını yenererek kadına yaklaşır ve her yerde bu kitabı aradığını söyler, daha sonra da onu nerede bulabileceğini sorar. "Harika bir kitap gerçekten," der kadın. "Daha yeni bitirdim. Bu kitap artık sizin. Bugün buraya onu size vermek için geldim," der ve kitabı uzatır.

Başka bir öyküde ise iki kişi evlenir, daha sonra öz kardeş oldukları ortaya çıkar. Üçüncü bir öyküde hamile bir kadın, televizyonda *Audrey Hepburn*'un *Rahibe'nin Öyküsü* filmi seyredirken, doğum sancıları başlar. İkinci çocuğuna hamileken doğum sancıları yine aynı filmi seyredirken başlar. Ve birbirinden şaşırtıcı rastlantı sahneleri sürüp gider.

Auster'ın *Cam Kent* başlıklı romanının giriş sahnesi de bir tesadüf üzerine kuruludur. Roman kahramanı Quinn'in telefonu çalar. Arayan kişi özel detektif Paul Auster ile konuşmak istediğini söyler. Quinn, "Yanlış numara," deyip kapatır. Ertesi gece aynı şey tekrarlanır. Telefon üçüncü kez çaldığında Quinn "Evet, ben aradığınız kişiyim," der, "Yani, özel detektif Paul Auster." Quinn'in başka bir kişinin kimliğine bürünmesi ile karmaşa başlar. Göze çarpan başka bir nokta daha var bu sahnede: Romanın karakteri ile yazarının aynı ismi taşıması. Auster, kendisiyle aynı adı taşıyan bir kişiyi öyküsüne katıyor, böylece rastlantıyı rastlantısallıktan sıyrıp onu bir kurgu ögesine dönüştürüyor.

Kırmızı Defter'inde yazar bu sahneye özel bir yer ayırmıştır. Rastlantı konulu öykülerinin birinde *Cam Kent*'teki yanlış telefon olayının aslında kendi başından da geçtiğini öğreniyoruz: Bir öğle sonrası Auster Brooklyn'deki evinde masasının başında otururken telefon çalar. Hattın öteki ucundaki adam Pinkerton Ajansı'yla görüşmek istediğini söyler. Auster "Yanlış numara," deyip telefonu kapatır. Ertesi gün aynı adam yine arar, Auster yine aynı cevabı verip telefonu kapatır ancak "Evet, aradığınız kişi benim deseydim acaba ne olurdu?" diye düşünmeye başlar ve olası gelişmeleri *Cam Kent* romanında anlatır.

Bir yazaran kendi kendisi başından bir olayı romanına anlatması kadar doğal bir şey yoktur kuşkusuz. *Kırmızı Defter*'de anlatıldığı öykünün asıl çarpıcı yönü romanın yayımlanmasından on yıl sonra yaşadığı benzer bir olaydır. Auster, başka bir evde oturur ve başka bir telefon numarası kullanır o dönemde. Bir gün telefonu yine çalar. Karşındaki adam Bay Quinn'le (*Cam Kent*'in kahramanının ismi) görüşmek istediğini söyler. Auster, bir an, arayan kişinin onu işletmek veya şaka yapmak isteyen biri olduğunu düşünür ama adam gayet ciddidir. Sonunda "Yanlış numara," deyip telefonu kapatır. Auster öyküsünü şu ifade ile bitirir: "Böyle bir şey gerçekten oldu. Bu kırmızı deftere yazdığım her şey gibi, bu anlattığım da gerçek bir hikâye."⁵

Cam Kent'in bir sahnesinde Quinn ile roman kahramanı Auster arasında Don Kişot ile ilgili bir tartışma yaşanır.

Auster'a göre Don Kişot deli değildir, sadece bir deney yapar. İnsanların karşısına geçip yalan yanlış konuşa, yel değirmenlerinin dev olduğunu anlatsa ve buna benzer bir sürü yalan uydursa onların tepkisi ne olur acaba? Söylediklerinin yalan olduğunu bildikleri halde onları ikna edebilir mi? "Başka bir deyişle, insanlar yalanlara ne derecede tahammül ederler, eğer bu yalanlar onları eğlendiriyorsa?" Tüm yazılar, şüphesi, benzer bir deney gerçekleştirmeye peşindedir. Yine de *Kırmızı Defter*'de gerçekliğinden hiç şüphe etmediğimiz bir öykü de var:

Paul Auster sekiz yaşındadır, hayatındaki en önemli şey beyzboldur. Bir gün ailesiyle maça giderler. Hiç ummadığı bir anda kendini en sevdiği oyuncu ile yüz yüze bulur. Şaşkınlığını yendikten sonra ünlü beyzbolcudan imzasını ister. Sporcu dostça bir

tavırla kalemin var mı diye sorar. Ama kalemi yoktur. Babasının da, annesinin de, etrafta hiç kimsenin kalemi yoktur. Kalemi olmadığı için fırsatı kaçıır. Öykü şu cümlelerle biter: "Geçen yıllar en azından bana sunu öğretti: cebinde bir kalem varsa, büyük bir olasılıkla bir gün onu kullanmaya başlamak gelecektir. Çünkü çocuklarım hep söylediğim gibi, işte ben böyle yazar oldum."⁶



¹ Paul Auster, *The Art of Hunger: Essays, Prefaces, Interviews*, Los Angeles: Sun and Moon P, 1999, s. 269

² Steven E. Alford "Chance in Contemporary Narrative: The Example of Paul Auster," Ed. Harold Bloom, *Paul Auster*, PA: Chelsea House Publishers, 2004, s.116

³ Paul Auster, *Yalnızlığın Keşfi*, İstanbul: Can yayınları, 1991, s.168

⁴ Paul Auster, *Kırmızı Defter*, İstanbul: Can Yayınları, 1994.

⁵ A.e., s. 61

⁶ A.e., s. 168

Baskıcı

Eflatun Nuri



Y il 1951. İzmir'e şöyle bir uğradığımda, İstanbul'a kaçmak kolay oluyordu. Özellikle Türkiye'de ilk kez "Duvar" adında bir gazete çıkarıp, satmaya, bir kuruş kazanmadığı gibi, bir de üstüne para verip duvarlara yapıştıran, adı "Duvar'a para yapıştıran adam"a çıkmış Nihat Paykoç'la tanışmıştım. İzmir'e her gidişimde,

"Bırak şu İstanbul'u, gel bir mizah gazetesi çıkaralım, ben yazarım, sen çizersin, olur biter," derdi.

En sonunda, paldır-küldür "Bomba" adında bir siyasi mizah dergisi çıkarmaya karar verdik, hazırlıklara başladık. İlk sayı basıldı, dağıtıldı. "Bomba" bomba gibi ses getirdi. Ben de, Nihat Paykoç da iyice yorulmuş, bunalmıştık, ben, "Şöyle bir kendimi sokağa fırlatayım," dedim. Sokaklarda şaşkın ördek gibi dolaşmaya başladım. İki Çeşmelik Caddesi'nden Eşref Paşa'ya doğru yavaş yavaş giderken, gözüme "Baskıcı" yazan bir tabela ilişti. Dükkanın vitrini önünde durdum, içeriye baktım. Bu ara dükkanın içinden çıkan bir adam gülerek,

"Ne arıyorsun, size yarayacak bir şey yok bende," dedi.

Selam verdim, "Yabancıymı, ilk kez böyle "Baskıcı" diye bir dükkanla karşılaşıyorum, şaşırdım doğrusu."

Dükkan sahibi güldü beni içeri bular etti. Çırağına:

"Git ulan!.. İki çay kap gel," dedi.

Tahta bir sandalyeye iliştim. Adam:

"Bu dükkan tam seksek iki yaşında, dedemden babama, babamdan da bana kaldı. Dedem maun ağacını kabak gibi

oyarmış! Yanındaki rafa uzandı, kalın bir tahta aldı, masanın üzerindeki kocaman istampayı gösterdi.

"Benim adım Kâmil, tamam mı? Bu da maun ağacından oyulmuş bir gül resminin kalıbı; şimdi istampaya yavaşça basıyorum gördüğünüz gibi, biraz bekliyorum. Mürekkebi tahta kalıp iyice emiyor. Şimdi n'apıyorum? Şu kalın keçenin üzerinde gördüğün, köşe yastığı için dört köşe kesilmiş patiska bezinin üzerine "baaam!" diye aynen mühür basar gibi basıyorum, yavaşça böyle, anadın mı? Kaldırıyorum, patiska bezine ne çıktı?... Gül resmi di mi?"

Adam:

"Dur ulan!... Koyma buraya çayı, devireceksin gülin üzerine. Hah!... Koy yere, ver ilk önce beye."

Çaylarımı içerken baskıcı Kâmil Usta, "Bu şimdi bir gül di mi? Arzuyla göre iki gül olur, üç gül de olabilir, nasıl mı? Aynen ilk bastığının bir parmak ötesine tekrara basarım, çift gül olur. Ama her gül için ayrı para alırım, parasına göre üç gül de bastırın oluyor. Ayrıca güllerin saplarının ortasına da kurdela basıyorum, aynen buket gibi oluyor. Kurdela parası almıyorum, yalnız "kurdelayı kırmızı ibrişimle işleyin", diyorum. Bastığım gülleri sarı, kırmızı, pembe işliyorlar. İstedikleri renkle işleyebilirler. Onların paşa gönlü bilir. Di mi?"

"Aynen matbaa gibi," dedim.

Kâmil usta sanatının bütün inceliklerini, püf noktalarını, hiçbir art niyet düşünmeden açıkladı. Tabi sadece gül kalıbı değil, raflarda, vitrinlerde onlarca değişik kalıplar vardı. Çiçekler, böcekler, ağzında

mektup taşıyan güvercinler, kuşlar, balıklar, yapraklar, halı motifleri, danteller, incikler, cincikler, makaralar, boncuklar, diğmeler, renkli ibrişimler... Genç kızların çeyiz için ilk uğradıkları yermiş bu "Baskıcı" dükkanları.

Gazeteye döndüğümde böyle bir "Baskıcı" dükkanını çizdim; vitrinin içi de aynen yukarıda anlattığım gibi, dükkanın kapısında "Adnan Menderes," dükkanın üzerindeki "Baskıcı Adnan Menderes" yazdım. Karikatür "Bomba" gazetesinde yayımlandı. Aynı gün gazetenin mürettebi yanında tombulca bir adamla girdi.

Eflatun Abi, bu bey sizi görmek istiyor."

Gelenin yüzüne şöyle bir baktım, o an "Eyvahl" dedim. Oltaya yakalanmış istavrit gibiydim.

Traşi uzatmayalım, gençlikte olur böyle şeyler! Yaka paça, paldır küldür, soluğu emniyet müdürlüğünde aldık. Baktan bir odaya, ite-kaka girdik. Masa da eşek gibi, koca kulaklı, iri kıyım, killi biri oturmuş, bizi karşıladı. İşlerini gösterdi. Masanın yanı başında, kırık döktük bir



Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>



9 Eylül 1951. Fuar'ın önünde "Bomba" siyasi mizah gazetesi çalışanları ve Eflatun Nuri resmi geçidin başlamasını bekliyorlar!..

sandalye vardı, yavaşca ucuna iliştim. Söylemek istemiyordum ama hadi söyleyeyim, korkudan mı neden bilmem, fena halde sıkışmışım. Sandalyeye oturunca biraz rahatlar gibi oldum. Komiser:

"Kalk ulan!... Ben sana otur dedim mi? Bu da kim?..."

Bomba gazetesinde o resmi yapan bu şahıs. Adı Felatun'muş!

"Vay!... Ben de bunu adam zannettim. Yahu osuruktan biriymiş. Sen nasıl oluyor da koskoca bir Başbakan'a dil uzatıyorsun? Getirin dosyayı," diye bağırdı.

Kırmızı bir dosyayı polis memuru masaya bıraktı. Komiser dosyayı açtı, ikiye katlanmış Bomba gazetesini çıkardı. Gazeteye iğnelenmiş, daktilo ile yazılmış bir sayfada yazı vardı; yazının altında da fiyakalı birkaç imza göze çarpıyordu. Gazeteyi açtı, karikatürü gösterdi. Sesini yükseltti,

"Bu ne? Bir dükkân, değil mi? Dükkânın kapısında Başbakan'mız, tamam mı? Dükkânın levhasında ne yazıyor? "Baskıcı Adnan Menderes", değil mi? Karikatürün altına; ne yazıyor? "Yazısız için-

de," ne demek ulan bu? Yani sen bu karikatürün içine, gizli bir yazı yazacaksın da ben onu fark etmicem ha! Öyle mi?" "Efendim, bu karikatür "yazısız" bir karikatürdür. "Yazısız" deyimiyle "Yazısız içinde" aynı anlamı taşıyor, yani zaten karikatüre bakar bakmaz her şey anlaşılıyor.

Hayır efendim, bu vitrinin içinde gizlediğin yazılar, işaretler, şekiller var. Bak şu yaprak orak, yanındaki makaralara bak, birinin tam ortasında, öbürü baş aşağı durunca ne çıkıyor? Bal gibi çekik, şurda da "K" "O" harfleri var. Bana zorluk çıkarma! Söyle, ne yazıyor burada?..

Efendim burada gizli bir yazı, bir işaret varsa, bu benim suçum değil; çünkü ben bunu İki Çeşmelik'teki Kâmil Usta'nın "Baskıcı" dükkânının vitrininin içine bakarak aynen yaptım. Suç varsa, o vitrine vardır, ben de değil! İsterseniz gelin size göstereyim," dedim.

Komiser:

"Ya, öyle mi? Gidin osaya, anlatın, gösterin, ben de göreyim," dedi. "Buraya!"

Tombul sivil polisle bir taksiye atladık, doğru Kâmil Usta'nın dükkânına gittik. Kâmil Usta beni görünce çok sevindi. Yanındaki polisin ismini de bilmiyorum. Ellikle işaret ederek:

"Arkadaş," dedim. "Arkadaş da meraklı, bu işi ona da anlatır mısınız?"

Bu ara polis vitrinin içine kafasını sokmuş, bir şeyler arıyordu. Kâmil Usta çığına seslendi:

"Git ulan üç çay kap gel, demli olsun."

Çırak kapıdan kedi gibi fırladı. Kâmil Usta,

"Beyim bak, benim adım Kâmil, tamam mı? Bu dükkân tam seksen iki yaşında. Dedemden babama, babamdan da bana kaldı. Dedem maun ağacını kabak gibi oymuş. Bu da dedemin oyduğu bir gül resminin kalıbı. Şimdi istampaya yavaş yavaş basıyorum..."

Tombul polis bana arkası dönüktü, istampaya bakıyordu. Ben de oradan yavaş yavaş bastım gittim... Bir taksiye atladım, Başmahane'ye. "Hakiki Kâmil Koç'a" de-

Gecenin Mavisi isimli öykü kitabından sonra “Hiç Kimse Bir Başkası Olamaz” adlı kitabı Cadde Yayınları’ndan çıkan Setenay Özbek ile yazarlığını, öyküye bakışını ve iki kitap arasındaki yazma serüvenini konuşuyoruz...

Hayatın Aynası Öyküler

Sizi öykü yazmaya yönlüten duygu ve düşünceler neler?

Hayatın kendisi...Yazarak, yaşamın izlerini sürmek bir şeyler anlatmak, belki de gördüklerimi, hissettiklerimi diğer insanlarla paylaşmak istiyorum. İnsanları ve hayatı seviyorum. Sokakta gördüğüm bir yüz, bir gülümseme ve içtenlik beni yazmaya kıskırtıyor. Yazı yazarken okuyucuyla samimi olmak, başka insanların yaşamlarında neler olup bittiğini izlemek ve bunların sosyal anlamda nedenlerini sorgulayıp, araştırarak yazmak hoşuma gidiyor. Çok çabuk değişen bir toplumuz. Şehir hayatı içinde çok değişik insanların ilginç yaşantıları ve düşünceleri var. Yazdıkça da daha çok şey anlatmak istiyorum sanırım. Kendim için de yazarak var olmaya çalışmak bir başka anlamda da. Öykülerimi okuyanları daha güzel, daha mutlu bir dünyaya doğru, kısa ama zevkli bir yolculuğa çağırma isteğiyle yazıyorum. Her türlü duygu karmaşasını da yaşayabilirler okurken...

Öykü yazmaya başladığınız zamanlardan söz edelim?

Çok sıradan bir cevap gibi görünebilir ama yazma- çizme isteği, kendimi bildim bileli vardı. Küçükken inanılmaz hikâyeler uydurdum, hayal gücüm çok gelişmişti. Büyükelimden dinlediğim bazı hikâyeleri istediğim gibi değiştirip anlatırdım. “Yalancı bir çocuk” izlenimi uyandırmışım. Hayal gücü gelişmiş bir çocuk falan diye düşünmek o zamanlar insanların aklına gelmezdi şimdiki gibi. Hayal gücü, pedagojik gelişim gibi terimler bilmezlerdi tabii ki. Bu nedenle yarım yamalak büyükelimden duyduğum hikâyeleri değiştirip yeniden kendimce bir öykü kurup anlattığımı da haklı olarak düşünmezlerdi. Ama babam kültürlü bir insandı ve çok iyi bir okurdu. Beni her zaman elinden geldiğince destekledi, yönlendirdi ve okumaya özendirdi. Lisede ve üniversitede beni yetiştiren öğretmenlerime de çok teşekkür etmeliyim. Rahmetli Rauf Mutluay öğretmenin olmasından mutluluk duyuyordum, şimdi adını saymakla bitiremeyeceğim diğer büyük öğretmenlerden biriydi. Bu açıdan şanslı bir öğrenciydim. Ama maceralı bir eğitim hayatı oldu. Bir sürü okul değiştirdim. Girdiğim iki üniversiteyi

yarım bıraktım. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’ni bitirdiğim de ise sanattan başka hiçbir işin beni mutlu etmeyeceğini düşünüyordum. Senaryo yazmak, projeler... derken öyküler de birlikli kitap oldular.

Allenizde kitap sevgisi var mıydı? Kitaplara ilişkin nasıl başladınız?

Kitap sevgisiyle büyüdüğümü söylemeliyim. İlk gençlik yıllarımda etrafımda hemen herkes kitap okuyordu. Okumayan insanları eleştirirler ve küçümserlerdi. Her şeyden haberdar olmalı ve çıkan hemen her kitabı okumalıydık. Evde de babamın elinden kitap ve gazete eksik olmazdı. Bana aldığı ilk kitap çok eski bir klasik eser olan Bernardin de Saint Pierre’nin Pol ve Virginie adlı bir romanıydı ve hâlâ kitaplığında saklıyorum. Sonraları evimizde taşınırken eski bir sandıkta bulduğum, babaannem kendi aile hikâyesini anlattığı, 1930’lardan kalma uzun bir öykü çalışmasından çok etkilenmişim. Öykü dosyasını kendi elleriyle hazırlamış, kapağını kendi çizmiş ve boyamış. Sanırım o dosyayı bulduğum zaman benim de kitap yazma isteği oluştu.

Sizi etkileyen hikâyeciler kimlerdi? Kimlerden etkilendiniz, isimleri? Hangi kitaplarını sayabilirsiniz?

Onların hepsiyi büyüdüm, hiç birinin adını sayarken atlamak istemem aslında. İlk aklıma gelenler Ömer Seyfettin, Sa-i Falk, Haldun Taner, Füruzan, Sevgi Soysal, Selim Burak, Leyla Erbil, Necati Tosuner, Nedim Gürsel, Peride Celal, Selim İleri, Çetin Öner daha kimler yok ki...

Şimdilerde Murathan Mungan’ı, Ayfer Tunç’u ve Jale Sancı’ı çok beğeniyorum. Yabancılardan Hemingway, Steinbeck, Panait Istrati, Flaubert, Marguerite Duras, Cortazar, Salinger, Borges, Maalouf...

Çok farklı kaynaklardan beslendiğimi söylemeliyim. Okuduğum kitaplar, seyrettiğim filimler, resimler, heykeller, sanatın her türlüünden etkilendim ve bütün bunlar yazıma yansıyor ve ustalaştıkça yansıyor. Kendi öykücülüğümün gelişim süreci içinde de yeniden etkilendiğim bir çok öykü ve öykü ustası oldu. Daha önce okuduğum bazı öyküleri tekrar okumak da büyük bir zevk veriyor. Ayrıca her seferinde başka duygular ve düşünceler oluşturuyor bunlar bende.

Biraz da yazma alışkanlıklarınızdan söz edin, nasıl bir ortamda yazmayı tercih ediyorsunuz? Olmazsa olmazlarınız var mı?

Genelde günlük hayatın içinde koşturup dururken gördüğüm, duyduğum ya da hissettiğim şeylerden yola çıkarak küçük notlar alıyorum. Daha sonra yazmayı düşündüğüm bir konu üzerinde çalışırken de bu notlardan faydalanyorum. Geceleri yazmayı daha çok seviyorum. Yazma serüvenimi bu kitabımdaki bir öyküde, “Romantik Ateş”te anlatım.

“Ben” anlatımından genellikle sakınıyorsunuz. İkinci ya da üçüncü tekil şahsın anlatımını tercih ediyorsunuz, neden?

Birkaç öykümün dışında hatta onlarda da öyküyle arama çok ilginç bir ilişki kuruyorum. Yabancılaşmayı, iletişim-sizliği daha iyi anlatılmıyor için yapıyorum bunu.

Yazmanın hayatınızdaki karşılığı ne?





Yazmak benim için ekmek gibi su gibi vazgeçilmez bir şey. Özgürleşme bir anlamda da. Özellikle öykü yazmaktan büyük bir zevk alıyorum. Bir de sorumluluk. Bulduğumuz toplumdaki bazı trajik-komik durumlara ışık tutabilmek, çevremizde olan bitenlerle ilgili kaygıları yazıya taşımak, hayata değişik pencereler açmak amacını da taşıyor yazmak isteği bende. Nasıl değişiyoruz, hayatın içinde nasıl duruyoruz, anlatmak gerek. Yoksa düşünmeyen, eleştiremeyen, verilen değerlerle yaşıyantisadece televizyondan seyreden bir toplum olacağız. Yazabilen herkes için toplumsal ve kültürel bir borç yazmak ayrıca... Nasıl ve ne hızda değiştiğimizin öykülerini yazmaya çalışıyorum.

Öykülerinizin temaları, kişileri, olayları neler?

Şehirli insanı ve yaşıntısını, genellikle insanlık halleri ile ilgili durumları, aşkı, zamanla ilgili kavramları, yalnızlığı, sevgi arayışını, iletişimsizliği, yalnızlığı, mistik duygularla yazıyorum. Sıradan insanların yaşadıkları, her zaman çevremizde gördüğümüz olayları kendimce anlatıyorum. Öykülerimin hemen hepsi kurmaca ancak, yaşam deneyimlerimi, yaşam görüşümü, yaşamı algılayışımı bazalarına birebir yansıttığımı da kabul etmeliyim. Kişisel geçmişin ve kişisel yaşıntının tümüyle öyküleştirmesinin edebiyata pek bir şey katmadığını düşünsem de öykünün yazarının yaradılışının bilinçli olarak bir ifadesi olduğunu da düşünüyorum.

Anlatım, algı, anlam, kavram gibi yapısal unsurlarda son yazdığım öykülerde yeni arayışlara gerek denemeler yaptım. Öykülerimin derinliğine sızmış farklı kimliklerin izlerini sürerek, gizleyerek anlatmayı denedim.

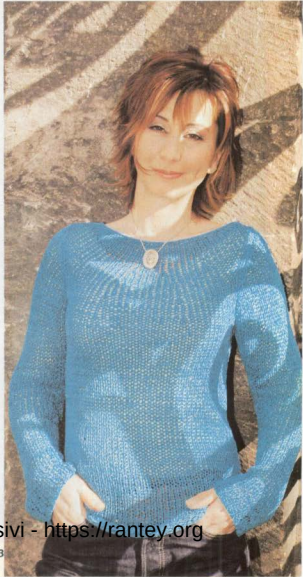
Sözcüklerin gücüne ve büyümesine inanıyorum. Öykü bana göre büyü bir yazınsaltır. Sözcüköykünün varlığının ilk temel koşulu. Bütün giz sözcüklerde. Kendi öykü yazma serüvenimi anlattığım "Romantik Ateş" adlı öyküde bütün bunları anlatıyorum. Sessizlik yazı yazamama hali demek benim için. "Çizginin Ötesinde" adlı öyküde bundan söz ediyorum. **Karakterlerinizden söz eder misiniz? Öykülerinizde kimler anlatırsunuz?**

Her türlü insanı anlatıyorum. Yaşıntısı içinde sıkışmış çok farklı kadın karakterleri var. Her yerde rastladığımız insanlar işte... Yazarken onları sahipli kılmaya, inandırıcı olmaya çalışıyorum. Öykülerimin hemen hepsi kurmaca ama çok gerçekçi bir biçimde ele aldığımı sanıyorum. Sadece baze verili yaşam atmosferinden çok farklı bir atmosfer içinde, sembolik anlatımlar kullanarak, renklerin, nesnelerin ya da davranışların izlerini sürerek değişik bir tarz da anlatıyorum. **Öykülerinize bir yazar olarak kendinizi ne kadar katıyorsunuz?**

Benim öykülerimin hepsi kurmaca öyküler ama bazen kendim bile ne kadar gerçekçi yazmışım diye düşünüyorum. Bence kendini yazmak diye bir şey yoktur. Ve isterseniz de bence olmaz.

çok şaşırdım diye. Niye kendimi yazayım ki? Bunların hepsi bir düş. Bu soru beni seki- on yaşına, "düş kuran yalancı çocuk" olduğum, bu yüzden cezalandırıldığım günleri götürdü. Ve "iyi yazmışım demek ki," dedim kendi kendime. Hayallerim gerçek olmuş.

Benim yazmaya çalıştığım karakterler benim bakış açımdan ve benim duyumsayılarımdan, benim yorumlayışımı sözcüklere geçiyor ve kağıda dökülüyor. Bir yazar olarak karakterlerim konusunda samimi davranmaya, onların yerinde olduğunu düşünmeye çalışıyorum ve kendi duygu ve düşüncelerimi de bu şekilde öyküye katıyorum. Bir kitapta yazarmı aramak bence çok saçma. Farklı karakterler var kitapta ve hepsine, olaylara, atmosfere yazarken gerçeklik kazanabilmesi için her şeye çok yakın durmaya çalışıyorum. Yazarken kendimi de bu karakterlerin gerçek olduğuna inandırıyorum. Aslında "Hiç Kimse Bir Başkası Olamaz" adlı son kitabımda, öykülerimin bütününe bilinen farklı bir zaman kavramı eklenene tuttum. Genelde birbirlerinden bağımsız ve biçim olarak değişik gibi görünseler de ortak temaları zaman ve sevgi. Kitabımın bütününe tek bir öykü gibi ele alabilirsiniz ya da öyküleri bu bütünden bağımsız olarak okuduğunuzda farklı bir izlenim edinebilirsiniz bence. Birbirinden çok farklı bir sürü karakterin, karmaşık duyguların ve değişik olayların, zamanın öyküleri bunlar.



Çalışarak Yoksullaşan Hayatlar

Çalışmanın en yüksek erdem olduğu yündeki önyargı, yeryüzünde milyonlarca insanın hayatını karartan sonuçlara yol açmıştır. Bize daha çocukluğumuzdan itibaren çevremizdeki çalışan insanların örnek gösterilmesi, sürekli onlara özenmemizin talep edilmesi, bıkınlık veren bir durum değil midir? Zengin olmanın, bu dünyada iyi bir hayat sürdürmenin, çalışmakla ve daha çok çalışmakla mümkün olduğu yündeki kanı, insana ve doğaya karşı işlenen sayısız suçların da gölgelenmesine yol açıyor.

Birçok kültür ve medeniyetin çalışmaya özel bir önem atfettiği söylenebilir. Ancak gerek kapitalizm öncesinde, gerekse kapitalistlikten sonra Batı medeniyetinin çalışma kavramına atfettiği değer ve önem, başka kültür ve medeniyetlerde rastlanmadık özellikler içeriyor.

GENEL OLARAK ÇALIŞMA

Gezegeniğimizde yaşayan canlılar arasında **yer değiştirilenler**, doğdukları andan itibaren varlıklarını sürdürülebilmek amacıyla besin bulmak üzere hareket etmeye geçerler. Bazı türler belli bir süre anne ve babaları tarafından beslenir ve, sonuçta her canlı bir gün kendi ekmeğini kendisi temin etmek zorunda kalır. Bu, hayatın kaçınılmaz bir gerçeğidir. Yaşamak, yaşam enerjisi edinebilmek, kendini savunabilmek ve türünün devamını sağlamak, kısacası varolmak için beslenmek gerektirir.

İnsan da böyle bir canlı türü. İnsanın da varlığını sürdürebilmesi, tabiatındaki tehlikelerden korunması ve neslini çoğaltması için zorunlu olan enerjisi, beslenerek temin etmesi kaçınılmaz bir durum. Bu amaçla bir ağaç dalından üç beş yemiş kopartılması, bir taşı diğerine sürterek el-

de edilen keskin ve sivri bir aletle, bir hayvanın avlanması, belki de insanın çalışma hayatının başlangıcını oluşturmuştur.

Antropoloji ve sosyoloji gibi batılılarca geliştirilen bilimlerin öngördüğü kadariyle, insanlığın geçtiği çeşitli aşamalar varmış. Dikkat edilirse, batılılar tarafından toplayıcılık, avcılık, besicilik ve tarım toplumu, endüstri toplumu ve son olarak da bilgi toplumu gibi aşamalarla tanımlanan bu toplum biçimleri, insanın çalışma şeklini de yansıtarak yapılan saptamaları dilde getiriyor.

Yine aynı bağlamda, batılılarca ilkel kömür toplumu, köleci toplum, feodal toplum, kapitalist toplum, vs. şeklinde yapılan tanımlamalar da insanı, sadece çalışma esasına; çalışmanın ekonomik yaşantı birliğine ilişkin aldığı şekle göre tarif eden ifadelerdir.

Tablatta kendi halinde, kendi kendine, bir "kendinde şey" olarak varolan nesnelerin, insan tarafından keşfedilerek, insanın tüketimine sunulması, bu "kendinde şey"lerin, artık "insan için şey"lere dönüşmesi sürecini başlatıyor.

Tarih boyunca, yeraltında ve yerüstünde milyonlarca yıldır öylece kendi halinde mevcut olan şeylerin, denizlerdeki balıkların, dağların doruklarındaki su kaynaklarının, yerin metrelere altındaki cehverlerin, başlangıcı bitimi, ölü arkası belli olmayan amansız bir çalışma sayesinde "insan için şey"lere dönüştürülmesiyle oluşan zenginlik, insanın başını döndürmüş, onu düşman bir varlığa çevirmiştir.

İşte çalışma denilen basit insani eylem, bu doymak bilmez insan nefsi dolayısıyla hayatın merkezine oturtulmuş ve böylece ona erdem payesi verilmesinin yolu açılmış oluyor.

ÇALIŞMA'NIN ERDEME DÖNÜŞMESİ

Eski Yunanca'da erdem anlamına gelen **arete** kavramı, aynı zamanda çalışmak anlamına geliyordu. Doğruluk, bilgelik, cesaret, ölçülülük, inancı olmak gibi bilinen bütün öteki ahlaki davranışlar, erdem anlamına gelen çalışma yani **arete** kavramı altında toplanmışlardı.

İnsanın, erdemle çalışma kavramını özdeş bir biçimde kullanmaları çok ilginç-

tir. Aynı anlayışın sonraki tarihi dönemlerde, Roma üzerinden kuzeyli kavimlere, Germen'lere, Kelt'lere, vd. kadar uzandığını gözledüyoruz.

İnsanın, yaşamını sürdürmek amacıyla, beslenmek, barınmak, kendisini savunmak gibi ihtiyaçları kapsamında çaba sarfetmesi, çalışması son derece doğal bir davranıştır. Hatta çalışmak o kadar doğaldır ki, yemek, içmek, uyumak, dans edip şarkı söylemek, oynamak, nefes almak gibi bir şeydir. Elbetteki, karını açkan insan yerinden doğrularak, eline bir çomak alıp, dalındaki elmayı düşürmeye çalışacaktır. Bu doğal davranış için bir erdem olsun? İnsanın uyuması da zorunlu ve son derece doğal bir davranıştır. Pekiyi uyumak bir erdem midir? Kuşkusuz hayır. Pekiyi uyumak erdem, neslin devamı için çitilemek gibi doğal davranışlar bir erdem değildir de, çalışmak gibi doğal bir başka davranış erdem payesine yükseltilmiştir?

Çünkü çalışarak üretilen zenginlikler, tarih boyunca belli azınlıkların elinde toplanmakta ve bu zenginlikten istifade eden azınlıklar, toplumsal ahlak üzerinde etkili olabilecek aygıtları da ellerinde tutmaktadırlar. Felsefe, bilgi, iletişim ve siyaset gibi.

Dolayısıyla çalışmanın erdem olarak algılanması, en çok **çalışanların** ve daha çok çalışmasını talep edenlerin yararına-

ÇALIŞMA VE PARA

İnsanın yaşamsal maddi gereksinimlerini karşılamak amacıyla çalışmasının ötesinde, başka türlü bir çalışmadan da söz edebiliriz. Özellikle Aristoteles'in hakkını yemedi belirtmemiz gerekiyor ki, Antik Yunan'da çalışma, ruhsal bir etkinlik olarak tasarlanmış, ahlaki bir değer olan "en yüksek iyi"ye ulaşmanın bir yolu olduğuna inanılmıştı: "*İnsana erişilebileceği en yüksek iyi kendisini ruhun etkinliği olarak sergileyen töz'sel anlamdaki çalışmadır.*"¹ İnsan ruhunun "en yüksek iyi"ye ulaşabileceği bir etkinlik olarak çalışma, günlük maddi gereksinimlerin ötesinde bir emeği ifade ediyor.

İnsanın, çalışarak bir çalışmanın birikim ölçüsü "**kanu hayrı**"na yapılan bir çalışma olsa gerek. Kendisine hiçbir maddi getirisi



olmasına rağmen, bir âlimin tüm insanlığa hediye ettiği bir bilgi, bir şairin ruhumuz arındıran hikmet dolu mısraları, bir mimarın yolcu ve garipler için tasarladığı bir kervansaray, bir çeşme. Bir köylünün Allah nızası için budadığı şahipsiz bir ağaç. Doğu geleneğinde sayısız örnek olan, bu ve benzeri işler için harcanan emek ve yapılan çalışması, insan ruhunu yücelten, onu erdemli kılan bir etkinlikler. Öyleyse çalışmanın erdem anlamı kazanmasını tek imkanı, onun kamu'ya dönük yüzünde beliriyor. Ve bu türlü bir emek, günümüz kapitalizminin geliştirdiği toplumsal bir kategori olan çalışma'dan çok farklıdır.

Fakat elbetteki, sadece kendine çalışarak para kazanmak, hatta yer yer çok kazanmak da mümkündür. Gelgelelim, bu türlü bir çalışmanın ne 'en yüksek iyi' ile, ne de herhangi bir erdemle ilgili olmadığı açıktır: *"Para insanın yaşama, kendi içinde gelişim bir şeydir ve açıkçası zenginlik aranan en yüksek iyi değildir. Bu sadece başka amaçlar için bir kullanım değeridir. Bu yüzden daha önce adı geçen şeyleri (haz ve onur) nihai amaç olarak kavrayabiliz, çünkü onları kendi iradeleri tarafından değerlendirilirler."*² Buradan anlaşıyor ki, zengin bir insanın, çalışkanlığıyla övünmesi son derece boş ve anlamsızdır. Öyle ya, çok çalışın ve zengin olun. Pekî oldun da bana mı oldun, kamu'ya mı oldun? Diye sorular adama.

MODERN YAŞAM VE ÇALIŞMA

Kapitalizmin belirlediği modern zamanlarda ve modern toplumlarda, çalışan kitlelerden geçen edilen artık değer ve belli azınlıkların elinde biriken devasa zenginliğin sürekli kılınması esastır. Bu nedenle kapitalist emek pazarında, kendi iş gücünü yani fiyatına satan insanlar, iş güçlerinin öteki yarısını da gönüllü olarak patrona kâr biçiminde devretmektedirler. Bu anlamda, insanlık tarihinin en acımasız ve adaletsiz gerçeği olan artı değer gaspının gizlenmesiyle, çalışmanın erdem olarak pazarlanmasında derin bir ilgi vardır. Günümüzde iş ve ödev ahlakı, firma etiği, alın terinin kutsallığı, vb. başlıklarla yürütülen tüm propagandaların, ucuz emeğin sürekliliğini psikolojik olarak garantiye almak dışında hiçbir anlam ve işlevi yoktur.

Ne demektir "firma etiği"? Bu başlık altında bize her fırsatı örnek gösterilen Japonlar, dünyadaki kapitalist felaket içinde çok özel bir yer tutan zavallılardan başka ne olabilirler? İnsanın kendi hayatını, iş yerine adanması kadar saçma ve insana düşman başka bir anlayış olabilir mi?

Yakıncı geçmişte Almanların çalışkanlığı örnek gösterilirdi. Oysa çalışan Almanlar bugün kendi dillerinde bir deyim geliştirdiler: *çalışarak yoksullaşmak* (sich arm arbeiten). Son yıllarda aynı deyim Amerikalılar ve İngilizler arasında da kendi dillerinde sıkça kullanılmakta dikkat ediyoruz: *working poor*.

Demek ki ekonomik olarak gelişmiş Ba-

tı toplumlarda dahi, çalışmak, artık insanı doyurmaya bile yetmiyor. Çalışarak refahını artırmayı amaçlayan insanlar, tam tersine, çalıştıkları ölüde kendi yoksulluklarının arttığına tanık oluyorlar. Ülkemizde ise haftada kırk iş altmış saat çalışmasına rağmen, ev kirasını bile ödeyemeyen milyonlarca insanın varlığında haberdarız. Çalışanlar, işsizler arasında giderek azalan refah farkı, çalışanların emeğini ayrıcalıklı kılmaktan giderek uzaklaşıyor. Öyleyse bu yapıyı erdemden derhal vazgeçmek gerekmez mi?

Batı'da işsiz insanlarını, tembellik, asallık, vs. nedenlerle toplumda aşağılanmasına yol açan, sahte ahlakı - psikolojik baskın, çalışarak yoksullaşmak sloganı sayesinde giderek kırılganlığı görülmüştür.

Marks, kapitalizm koşullarında çalışma kavramının nasıl insana düşman bir içerik kazandığını, Kapital'de, Ekonomi Politğin Eleştirisi'nde uzun uzadıya anlatır. O nedenle işin ekonomik yaşıntı birikteliği içindeki teknik ayrıntılarına girmeye pek gerek yok.

Fakat işin garip yanı odur ki, sosyalist toplum projesinde dahi, ekonomik büyüme ve sürekli refah artışı hedefleyen Marksizm açısından da, çalışmak, en önemli işin etkinliği ve yüksek bir ahlakı davranış olarak değerlendirilmiştir. Bu anlamda ister kapitalist, isterse sosyalist toplum projesi açısından olsun "çalışma"nın her koşulda yüceltilmesi, onun doğal bir gereksinim olmanın ötesinde anlamlandırılması, Batı medeniyeti açısından bazı ipuçları veriyor.

Başından beri özel mülkiyeti kutsayan, gezegen topraklarını özel mülk biçiminde algılayarak, insanın fani bir varlık olmasını yadsıyan anormal Batı zihniyeti, çalışmayı da aynı şekilde kutsamak zorunda kalmıştır. Çünkü mülkiyetin kutsallığını meşru kılar çabası, mülksüzlerin de, emeklerinin kutsanması sonucunu doğurmuştur. Batılı diyalektik akıl açısından bu zorunlu bir süreç olarak anlaşılabilir.

ÇALIŞMAYA KARŞI MEŞGULİYET

Çalışma'nın doğal bir insan eylemi olmaktan çıkıp, toplumsal bir kategoriye, psikolojik-ahlaki bir baskıya dönüşmesiyle, üretimin toplumsallaşması arasında doğrudan bir ilgi olduğunu iddia etmek mümkündür. Kapitalizm koşullarında ise, üretimin toplumsallaşması ile ekonomik büyüme arasında doğrudan bir ilgi vardır. Kapitalist ekonomi büyüdüğü sürece, tek tek insanları kendi örgütlü bünyesine katarak, onların çalışma erdemi sayesinde sözümlüne özgürleşmelerini, sözümlüne ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarını sağlar. Aslında bunun tam tersinin geçerli olduğunu kendi hayatımızdan biliyoruz. Fakat kapitalist büyümenin kesintiye uğraması, ekonomik büyümenin durması, doğu toplumlarında ise, daralan toplumsal üretim, binlerce işsiz, yani "erdemsiz" insanı sokağa salmaktadır. Dün, bir işleri ol-

duğu ve çalışarak işin erdemi sayılanlar, bugün kendi ellerinde olmayan nedenlerle işsiz kaldıkları, çalışmadıkları işin erdemiz mi sayılabildirler? Bu saçmadır.

Dolayısıyla modern dünyanın, verili kapitalist değerlerin çalışma konusunda dayattığı hiçbir ahlakı yargıyı ciddiye alınmanın imkanı yoktur.

Beri yandan insanın hiçbir şey yapmadan boş durmasının da, doğal bir durum olarak kabul edilemeyeceği gayet açık değil mi? Öyleyse burada tekrar başa dönüp, bir iş yapmanın insan ruhuyla ilişkisine değinmek yerinde olur.

Şimdi kapitalizmin toplumsal bir kategori olarak dayattığı "çalışma" kavramı yerine, bireysel bir etkinlik olan meşgulliyet'i öne çıkartabiliriz.

İnsanın zihinsel ve bedensel kapasitesinin, türlü çeşitli yaratıcı yeteneklerinin, onda doğrudan eylem dürtüsü tatmin edilmediği sürece, mutsuz bir ruh halinin oluşacağı varsayabiliriz. Dolayısıyla kapitalist kitlesel üretim sürecinin dışında, bireyin sınırlı maddi ihtiyaçları ve fakat, sınırsız manevi ihtiyaçlarını esas alan bir etkinlik olarak "meşgulliyet", yani *istihgal etmek* bizim medeniyetimize uygun düşüyor.

Maddeyi esas almayan bir meşgulliyet; günlerce saz çalip türlü söylemek, dağ bayır dolayışa sahipsiz arzilere gelecek nesillerin, kurdun kuşun hayrı için meyve ağacı dikmek, hasta komşumuzun akan çatısını aktarmak, bir tanıdığımız çocuğuna matematik öğretmek, kucası kapitalizmin kibirlaşığıyla gerek hobby diye adlandırdığı, asil hayati meselelere emek vermek ve başkalarının da kendimiz için böyle bir emek talep etmek, meşgulliyet'i kapsamina giriyor. Bu türlü etkinliklerin kapitalizmin öngördüğü anlamda bir kâr getirmeyeceği açıktır. Ama sistemin sanal çöpleri, görüntülerini ayıkladığımızda hayatın sadece bu basit olguların ibaret olduğunu kolaylıkla anlıyoruz.

Elbette ki, kapitalist yaşıntı birikteliği gereğince örgütlenmiş metropol şehirler, yukarıdaki tanımla meşgulliyet için fazla bir alan bulamayabilir. Ama kapitalizmin iş yerlerinde "çalışmak" için ne kadar alan ve imkân var? Bu soruyu sormanın zamanıdır. Yakın ve orta gelecekte, kapitalist metropolde iş bulup, hâlâ yoksullaşmadan çalışmak ve görece mutlu olmak imkanı varsa ne güzeli! Yoksa, meşgulliyet işi edilebileceğimiz mecalara akmanın zamanı gelmiştir.

Tarih boyunca şehirler ve pazarlar her zaman vardı. Ama metropoller ve metropol usulü çalışmaya, sabahın köründen gece yarısına kadar iş yerlerine adanmış bir hayatı, ardi sra kan ter içinde sürükleyerek, mutlu olma yanılsamasını kapitalizm doğurdu. Çocuğun ömrü anasından ne kadar uzun olabilir ki?

Aristoteles, Niko-Achische Ethik, s. 17 Stuttgart 1998
2 Aristoteles, age. s. 10



Tanja Dückers

8 Mayıs 1945 ve

"Ayrıca ayaklarının altındaki toprağın o korkunç suçların işlendiği yer olduğunu küçük yaşlarda öğrenen çocuklar için vatan sevgisi pek de kolay kazanılır bir şey değildir," diye yazıyor Jüli Zeh ve böylece, bir yandan gelmekte olanalmıştı ve yetmişli yıllardaki refah dönemi içinde büyüyen, diğer yandan vatan dedikleri bu topraklara karşı sıcaklık hissedemeyen bir çok insanın yaşadıkları deneyimi dile getiriyor. Durumun sonuçları hayattan kaçış, politika ya karşı mesafeli bir tavır ya da "Alman-karşıtlığı" oldu. Çünkü özellikle genç kuşak Almanya'da Nazi dönemine ilişkin "resmi" söylemlerle kişisel anılar arasında nasıl bir uçurum olduğunu, doğru bir tutumla oluşturulan "onların anısına" kültürü ile "Yahudiler", "Çingeneler" ve "Ruslar" hakkında ağza alınmayacak kişisel söylemler arasında nasıl bir çelişki olduğunu belirgin bir şekilde görüyordu. Harald Welzer, "*Dedem Nazi Değildi*" (2002) adlı çalışmasında kendi aile geçmişindeki Nasyonal Sosyalizme ve Holocoust'a dair anılarını kuşaklar arasında bir şekilde aktarıldığını araştırıyor. Bu araştırmanın sonuçlarından biri şuydu: Genç kuşak İkinci Dünya Savaşı hakkında son derece kapsamlı bir bilgiye sahipti (aşırı duygulunu) ama diğer yandan bu bilgiler dedelerinin ve ninelerinin yemek masasında anlatılarkından içerik olarak tamamen kopuktu. Ders kitabı mantığı taşımayan ve dolayısıyla itiraz kabul etmeyen bu kişisel anılar yine de mantık açısından son derece öznel. "Üstelik de son yıllarda, kişisel anılar düzleminde geçmişle ilgili Cumhuriyetin kültürel hafızasındakine göre bambaşka bir resim oluşturulduğunu net bir şekilde anlaşılmıştır. Devletin söylemleri Holocoust'u ve Nazi suçlarını merkeze yerleştirirken aile içinde anlatılan kişisel anılar ailenin sağ sırasında yaşadığı acılara ve o kötü zamanlarda çektiği sıkıntılara yoğunlaşmıştır (...)" diyor Welzer. "Vom Verschwinden der Täter" kitabında Hans Heer ailelerin ortadağın çok olmasa konusunu işliyor. (Alman) büyükbabaları ve büyükannelerinin çoğu

Şimdiye dek karşılıklı güç dengesi içinde bulunan "resmi" olanla "özel" olan anılar arasındaki paralellik son zamanlar da biraz sarsılır gibi oldu. Elbette genç insanlar da son dönemdeki İkinci Dünya Savaşı, kaçış, sürgün vs. konulu ya yınlardaki patlamayı farkettiler. Christoph Hein'in "*Landnahme*" romanı gibi geçmişin son derece dikkat çekici bir biçim de ele alan bir çok Kitap yayımlandı. Ama birdenbire bugüne kadar sıradan sayılan kişiler ve ifadeler kullanılmaya da başlandı, ancak bunları kesinlikle tarihin değiştirilerek yeniden yazılması olarak görmemek gerekir. Sadece NPD'nin (Alman Nasyonal Demokrasi Partisi), kitabında gerçi "Bomba Holocaustu" terimini kullanmayan ama müttefik pilotlarını "sal dirici grupları"na saldırısına karşı yapılan sığınakları "krematoryumlar" ve bomba kurbanlarını "silinip süpürülenler" olarak nitelendiren Friedrich'e dikkat çekmesi değil söz konusu olan. Dilsel paralellikler son derece açık. Sadece, tarihsel olarak bağlamlaştırma çabası içindeki NPD kamuoyu vicdanında sıkıntı yarattı, ama bu "yumuşak terimler" içerik olarak benzer durumlar için "politik olarak doğru" kişiler tarafından kabullenildi. Ve böylece eskiden marjinalleştirilen ya da "Alman Sürgünlere Birliği" tarafından sahiplenilen tezler ön plana çıktı. Haklı olarak "duygu karşılıklı hoş görüşü"nden söz ediliyorsa -yani kurban ve faile mesafeli bir bakış talep edildiğinde bu yeni perspektif Alman faili/kurban konusunda kullanılıyor demektir, ama "Kötü Ruslar" teriminin içini boşaltmak nerede kaldı diye soruyor insan kendine: Büyükbabalar kuşağı sadece şu Ruslardan söz ediyor du - öldürülen 14 milyon siviliyi ya da bir milyona yakın insanın hayatını kaybetmesini ya da Almanların işgalı anıymıyorlardı. Savaş sonu ve kişisel atılımının özgünlüğü sunumu bir çok genç için, yazılı olanın ötesindeki öğrenmek için bir

Genç Kuşak

şans teşkil ediyor. Yakında bu "fail" ve "kurban" olarak anılan kişilerden hayatta olan hiç kimse kalmayacak. Herkes bunun bilincinde. 68 kuşağının "aydınlatici" tavrını genç kuşağın daha kuru ve geri duran bir biçimde sürdürdüğü görülüyor, bu daha kayıtsızlığın nedenlerinden biri de elbette olup bitenlerle olan tarihsel mesafenin giderek açılması. Yaşlı bir büyükbabayı ya da kötüm bir büyükanneyi insan anne babasına göre daha az ciddiye alır. Bu genel kayıtsızlık tavrını heyecan ve duygu eksikliğinden çok gerçekliğe daha pragmatik bir yaklaşıma bağlamak daha olası görünüyor.

Gençlerin çoğunluğu için bugünkü "kurban söylemleri" ile Nazi dönemi arasındaki sorunlarla doğrudan bir bağ kurmak oldukça zordur. Savaşta katılanların, ya da savaş çocuklarının konuşmalarının üzerinde ince bir yabancılık süzülmemektedir, bu insanlar sanki sadece 1945'e kadar olan yıllarla ilgilenmektedirler. Bu kişisel psikoloji açısından yaşanan acı travmaları sindirmek için son derece haklı bir yöntem olarak görülebilir, ama toplumun bütün kesimlerinde sürdürülen bir tartışmada ele alınması gereken bazı şeylerin eksikliğini hissetmemek de mümkün değil: Saksonya ve Brandenburg eyaletlerindeki seçim sonuçları, bir çok yabancıların belli bölgelerde sürdürdükleri tedirgin yaşam, yüksek seviyeli bazı politikacıların anti-semitik tavırlarındaki artış... Ayrıca kendi ulusunun içinden başını kaldırıp başka şeylere bakma tavrı da eksik bu tutumda: 8.5.1945 tarihi iki uluslararası konuyla ilişkilidir: Birincisi, ancak 1989'dan itibaren gerçek anlamda karşılaşılan Doğu Avrupa, ikincisi ise Almanya'nın ABD ile olan ilişkisinin nazikleşmesi. İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın saldırdığı Polonya ve Çek/Slovakya Cumhuriyetleri gibi ülkelerle politik düzlemde girilen "iyi komşuluk ilişkileri"nin gerçek anlamda canlı ilişkilere dönüştürülmesi gerekmektedir. Burada politik düzlemde deklare edilen şey, genç bir kuşağın bireyleri arasında, gerçeklik olarak yaşanmış ortak bir deneyim haline getirilmelidir.

ABD ile olan ilişkilerin geliştirilmesi gerekir: Anti-amerikancı bir genç Fransız hiçbir zaman, Amerikalıların sadece, Hitler ve yandaşlarını durdurmak için veriliyarım milyon ölü ve yaralıdan şikayet etme haklarının olduğunu bilmekle kalmayıp aynı zamanda Amerika'nın Hitler rejiminden kaçan aydın kesimin sığındığı ülke olduğunu ve Amerikalıların Berlin gibi milyonluk kenti havadan beslediklerini de bilen genç bir Alman gibi kendi içinde bir çelişki yaşamaz. Orada bir Alman olarak...

mi çok daha başkadır elbette. Ama gündelik Amerikan kültürü Almanlarınkinden ve Avrupalılarınkinden oldukça farklıdır ve bir çok gencin kafasında Amerikan kültürünün ihraç ettiği şeylerin kahramanlaştırılması ve Alman kültür değerlerinin sorgusuz sualsiz değersizleştirilmesi ve Amerikan kültür hegemonyasından kurtulma duygusu bu çelişkinin doğmasında önemli bir rol oynamaktadır. Amerika'nın sadece kültürel değil, aynı zamanda askeri üstünlüğe de sahip olması bu çelişkiyi körükleyen nedenlerin bir başka boyutudur.

Doğal olarak günümüzün sağcı grupları bundan faydalaniyor: Kurban söylemini benimseyen ve bir çok mağduru yaşadıkları dehşeti hazmetmek için haklı olarak olanları Almanların suçu olarak gördüğü bir konuyu politik araç haline getiren yeni sağcılar burada kendi anti emperyalizm eleştirilerini moda olan anti-amerikancılıkla şaşırtıcı bir biçimde birbirine bağlamayı başarıyorlar. Her Bush karşıtı gösteride ne kadar tuhafomuz omuzalkların ortaya çıktığını görmek mümkündür. ABD ile duyarlı bir ilişki kurmak muhtemelen genç kuşağın anahtar görevlerinden biridir: Çünkü on yıllar boyu süren soğuk savaşın yarattığı kutuplaşmanın sonuçlarını yaşamak ve bu sorunun üstesinden gelmek zorunda olanlar onlardır. Ayrıca Avrupa'da barışı korumak ve ABD ile ilişkilerde ortaklık ve kendini ortaya koyma arasındaki doğru oranı bulmak da bu genç kuşağın görevlerinden biridir. 8 Mayıs 1945 tarihi bütün bu konuları içermektedir, daha da önemlisi bu günü karşı tarafa bırakmamaktır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>





Gerçek Mentes' dergisine yazı ve haberleri çıkan Murat Mentec'in ilişkin ve tuhaf olaylara eğildiği "ekşin" romanı Dublörün Dilemması, İletişim Yayınları'ndan çıktı. Yazarla yaptığımız söyleşiyi sunuyoruz...

Edebiyat şiddet daha şiddetli

Dublörün Dilemması, enteresan bir isim. Fakat "dilemma" kelimesi gündelik konuşmalarda pek geçmez. İnsanların yadrigayabileceğini düşünmedin mi?

Düşündüm elbette. Dilemanın "ikilem" anlamına geldiğini bilmeyen yazarlara bile rastladım. Fakat üç sebepten, romanımın adını **Dublörün Dilemması** koydum: Birincisi, ana hikâyeyi çok iyi kavrayan, kucaklayan bir başlıktı bu. İkincisi, dilemma ile dublör kelimeleri ses bakımından birbirine yaklaşıyor. Üçüncüsü, isimiz kelimelerle. Kelimelerin unutulması, hor kullanılması filan okur yazarlar olarak bizim varlığımıztehlileyeseokan şeyler. Bir nevi, tehlikeyi bir nebzesavuşturabilmek için riski göze almış oldum yani.

Romanın kısa bölümlerden oluşuyor. Neden böyle? 94 bölüm var ki-tapta. Üstelik, bu bölümlere artistik başlıklar koymuşsun: Çaycının Damarlarındaki Tavşan Kanı, Hamile Kadınlann Doğurduğu Tehlike, Fil Tezeğine Hücum, Hayvanat BahçesiYangınında Haşlanan Su Ayrılan, Gazetede ki Canlı Yayın... gibi.

Okumak zahmetli iş. Film seyretmek gibi, bilgisayarda oyun oynamak, chatyapmakgibi değil. Zaman artık 17. yüzyıldaki kadar yavaş akıyor. İnsanlar kitaptan okumak isteseler bile, çabuk sıkılıyorlar. Edebiyatın gücünü, cazibesini, parlaklığını göstermek istiyorsak; okurun ruh durumunu da hesaba katmalıyız. Anlatabildim mi acaba?... Yani hem akıcı, sürükleyici, canlı, hem de okurun içinde bulunduğu şartları hesaba katarak kotanılmış metinler kaleme almak durumundayız. O yüzden kısa bölümler halinde yazdım. Fakat bu, edebi niteliklerden tavizvermemi gerektirmedi, tersine, anlatımdaki canlılığa hissedilir bir katkı sağladı.

Bölüm başlıklarının artistik olması da bunun bir uzantısı mı?

Edebiyatın gücünü, cazibesini, parlaklığını göstermek istiyorsak; okurun ruh durumunu da hesaba katmalıyız.

Şimdi, şu hususu karara bağlayalım: Edebiyat, süslü söz söyleme sanatı değildir. Edebiyat, bir olayı, bir düşünceyi olanca berraklığı ve derinliği ile yansıtabilme işidir. Bunu yaparken de heyecan verici bir cazibe oluşturmak gerekir. Bölüm başlıkları elbette bir nebze şaşırtıcı, merak uyandırıcı ve aynı oranda isabetli olmalı. Bu bence sorgulanması değil, anlaşılması gereken bir özellik.

Öteden beri, edebiyat için "Anlatılgın olay değil, nasıl anlatılığın önemlidi" denilir. Sense *Dublörün Dilemması*'nda hem sanatlı bir anlatım düzeyi tutturmuşsun, hem de anlatılgın olaylar, yan hikâyeler, hattatipler oldukça enteresan. Nedir bu?

Dogrusu ben ilginç olayların ya da olup bitenlerdeki enteresanlığın çekim gücüne direnemeyen biriyim. Kaldı ki, bize sıradan görünen birçok vakanın biraz kurcalandığında ilginçleşebileceğini düşünüyorum. Faulkner'in da bununla ilgili bir lafı var: "*Birşeye dikkatle ve yeterince uzunsüre baktığımız zaman, o şey ilginçleşmeye başlar*" falan diyor eleman. Edebiyat, bizde, hileli bir biçimde, fazla yükseklere tutulan bir sanat.

Nasılıyorsa? Hileli derken neyi kastedi yorsun?

Herkes edebiyattan bahsediyor, herkes romanı, hikâyeyi, deneme, şiir yazıyor fakat ortada heyecan verici, coşturucu, merak uyandırıcı metinler yok. Kimse şii ezberlemiyor. Adım adım takip edilen yazarlarımızın sayısı çok az. Demek ki edebiyata yüceltilmediğinden bir numara, bir abrakadavra var; onu diyoruz. Az okunan büyük yazarlar; çok satan fakat yetenekli, cahil ve tembelle kalem oynatanlar göze çarpıyor. Bir de tabii çağın şartları. Bir yazarın, bir yazarla karşılaşması ile birlikte herkes filan yazar oldu.



***Dublörün Dilemması* için, fantastik, postmodern gibi sıfatlar kullanılıyor. Öyle mi gerçekten?**

Romanımda uçan ejderler, beyin okuyan mutantlar filan yok. Bazen fantastik gibi görünen öğeler olabilir, Nuh Tufan'ın gördüğü halüsinasyonlar gibi. Fakat fantastik değil. Postmodern edebiyatın bir parçası da sayılamaz bence bu roman. Standart bir macera romanı.

Romanında otobiyografik yönler var mı?

Birkaç yıl önce Fransız yazar Frederic Beigbeder Türkiye'ye gelmiş "Roman ve Otobiyografi" konulu bir panele katılmıştı. O panelde de dile getirildiği gibi, insanlar artık romanlarda yazarı anıyorlar. Nasıl ki, bir yorumla göre, rüyanızda gördüğünüz herkes, her şey bizzat siz iseniz, romanda da yazarın iç dünyasını az çok yansıtmaktan kaçınmayacağı bir gerçek. Fakat ben Nuh Tufan, İbrahim Kurban, Habip Hobo ya da Ferruh Ferman değilim yani. Kitabın içinde yokum, sadece kapağında adım yazıyor.

Neden macera romanı yazdın? Kitabı okurken de fakedildi yor ki, entelektüel birikimi gayet yerinde olan bir yazarısın?

Buna birçok gerekçe gösterebilirim. Ben, edebiyatın olağanüstü bir gücü, enerjisi olduğuna inanıyorum. Sözelgimi bir evin içinde iki kocakarın laflamasını anlatan bir metin de çok cazip olabilir. Fakat öyle bir metinle okuru büyüleyebilecek bir yazar değilim. Adamın biri, bir ırgat, uzaylılar tarafından kaçırıldığını söylerse onu dinleriz. Fakat bize tarlada geçirdiği bir günü anlatması, o kadar ilginç değildir. Mesela yazıyılar tarafından kaçırılan kişinin **Oğuz Atay** olduğu...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranteey.org>

günü düşünün. Anlatamadım galiba, fakat demek istediğim, edebiyatı kendine mahsus ah-laki icapları çerçevesinden çık-maksızın her imkânı devreye sokmak gerektiğidir. Hem çar-pıcı bir hikâye, hem de tatlı, şa-şırtıcı bir anlatım. Bu ikisi bir a-rada olmalı bence.

Sinema ile çok mu ilgili dısls m?
Romanda bir film tadı var da?
Hatta biri, "Tarantino okusa bu romani hemenfilme çeker" yaz-mıştı Dublürün Dilemması hak-kında?

Film seyrediyorum evet. Sine-maya gidiyorum. Yine de bana öyle geliyor ki, insanlar 50 sene öncesine kadar romanlardan, kitaplardan aldıkları tadı artık sinemada anyorlar. Ve işte bu yüzden iyi bir metinle karşıla-ştıkları zaman hemencecik "Film gibii" diyorlar. Esasen, edebiya-tın sinemadan daha etkili, etki-leyici özellikler taşıdığını düşü-nüyorum ben. Bugün, yazarların yapması gereken şeyin de ede-biyatın etkisini, sinemanın ta-hakkümünü aşan bir düzeye çı-karmak olduğunu düşünüyö-rüm. Edebiyat, sinemadan daha yoğun, daha canlı, daha derin, daha espirüel bir faaliyet alanı-dır. Tarantino'ya saygım var, fakat bu, yanlış anlamayın, kom-şu dükkânın sahibine gösterilec-ek türden bir saygı. Yani kom-şu, fakat aynı zamanda bir ra-kip. Çok mu abartılı konuşuyo-rum?

Sanırım, romanda şiddet, kavga dövüş olduğu için Tarantinoa benzetiliyor. Zaman zaman si-lahtar konuşuyor...

Dublürün Dilemması'nda şid-det olduğu doğru. Yine de, dik-kat edilirse, kitaba rengini ve-ner şey "ekşin" değil aslında. Kahramanların, özellikle Nuh Tufan'ın asabiyetliyle, hırçını-ıyla, gırışıklığıyla falan ilgili bir şey. Ve tabii kaderin içerd-iği bir şiddet. Berbat durumlara düşüyor eleman. İbrahim Kur-ban silah taşıyor, tedbir icabı. Ferruh tuzak kuruyor, Habip adam öldürüyor... Şiddet, haya-tımızın mayasında var, ne yapı-lım, yokmuş gibi mi davranı-lım?Yine de en şiddetli kısımlar-ın, Dilara'nınikiyüzlülüğünden,

Ferruh'un çevirdiği dümenler, Nuh'un dublör oluşundan kay-naklandığı göz önünde tutul-malı. Tarantino'da ya da genel olarak sinemada şiddet pratik bir şeydir. Edebiyatta öyledeiği pek. Edebiyatta şiddet daha şiddetli.

İyi de, mesela bir yerde, öğren-ciler çete kurup öğretmenleri dövüyor?

Öğretmenlerin dövlüsü de harbinden komik bir olay. Okul-da şiddetnadır görülen'bir şey değil ki. Hepimiz daha yedik öğretmenlerden. Eh, kağıt zrinde bir iki öğretmenin tozu-nu alınması fena bir şey değil. Ayrıca, kitapta dayakçı birbaba da var. O da ölüp gidiyor son-ra. Ne bileyim, bunlar olup bit-iyor işte. Öğretmenler konusun-da yapabileceğim bir şey yok, sopayı yeyip oturuyorlar. Da-yak, öğretilere uygulandığında çözüme katkı sağlıyorsa, öğre-tmenlere niye ayrıcalık tanımın-ki? Sadece şunu vurgulamak ist-iyorum: Ben öğretmenleri dö-velim demiyorum, sadece bir hikâye bu. Benim uydurduğum bir hikâye.

Romanda kurgu sağlam. Belli ki in-ce düşünmüşsün hangi olayı nerede, nasıl bağlaya-cağını. İlk sayfalarda okuduğu-muz bir şeyi 50-100 sayfa son-ra yeniden görüyoruz. Kurgu sence bir roman için ne anlam taşıyor?

Sonuç itibarıyla bir hikâye an-lattığım için, olayların akışını bir şekilde düzenlemem gerekiyo-rdu. Romanda dört anlatıcı var. Bunları dinledikçe, işlerin içyü-zünü öğreniyoruz. Edebiyatta kurgu, sanatsal bir imkândır. Olayları dümdüz de anlatabil-dim. Gelgelelim, bu parçaları an-latırım, tempoyu, lezzeti artıra-cğını düşündüm. Elbette yapay bir kesip biçme,yırtıp yapıştırma işlemi değil bu. Okuru zora koş-mak da değil. Her şeyin yerinde ve zamanında olmasını, açığa çıkmasını sağlama çabası.

Romanında mizahi bir yön de var. Okurken sık güldük. Espiritüelliği vazgeçilmez mi sa-ıyorsunuz? Bu senin üslubunun bir parçası sanki?

Doğrusu, kişisel birhusus.

Acı, acıklı bir sahneyi anlatırken de espirüel olunabilir. Yazarın okuruyla kurnak istediği bağın biçimiyle, sağlamlığıyla alakalı bir tercih. Şahsen, insan olarak varoluşumuzun ironik, hayatımı-zın komik taraflarının gözardı edilemeyecek derecede baskın olduğu fikrindeyim.



Kitapta İslami motifler gayet kı-vamtlı bir biçimdeyari alıyor. Bu-nu siyasi bir mesaj olarak mı ta-sarladın? Senin yazar olarak Müslüman kimliğini kaçınılmaz bir yansıması mı?

Dublürün Dilemması'nda, İb-rahim Kurban namaz kılarken, Fer-hud bir kahraman. Hatta, Ferruh Ferman onun sürekli kitap oku-yup namaz kılmasına şahit olunca, bu çocuğun hayatını çok sıkıcı buluyor. Ben, İslam'ın Türkiye'nin aynılmaz bir parçası olduğunu, kültürümüzün mer-kezi ve dahası yaygın nitelikle-rinin İslam'la irtibatlı olduğunu düşünün biriyim. Alış-verişte, konuşmalarımızda, ne bileyim, banyo yaparken bile İslami bir tutum içindir-deyiz. İslam'da ne-den vazgeçeceğiz mi? Ha, siyasi birme-saj vermiyoruz, be-

nim romanımı baa kha-hramanlar Cuma namazı kılıyor, ay-ni adamlar kız peşinde de ko-şuyor. Bunlar normal şeyler.

Kitabın bir yerinde çizgi-roman-nın dünyayın en eski sanat ol-duğu iddia ediliyor. Şahiden böyle mi düşünüyorsunuz?

İbrahim Kurban öyle düşünü-yor. Mağara duvarlarına yapılan resimlerin çizgi-roman sanatının başlangıç aşamasını teşkil ettiğ-i ni söylüyor. Bence enteresan bir yaklaşımdır.

Dublürün Dilemması, diyelim İsla-mi motiflere rağmen biraz ec-nebi işi gibi duruyor. Bu toprak-ların romani değişimi gibi, sen-ce yeterince yerli bir romanya-zabildin mi?

Kazık bir soru oldu valia.Şöyle söyleyeyim: Ben Othman Gen-cebay dinleyen fakat Buadrrilal da okuyan genç adamların ro-manını yazdım. Kitabımda zen-gin de var, yoksul da. Bir köy ro-manı değil, fakat Nişantaşı'nda-ki cıvılcık, civıllıklar anlatan bir kitap hiç değil. İçinde şeyh de var, gizli ajan da. Türkiye'nin sosyal, ekonomik, siyasi gerçek-le-rinin kökünden kavramıyor bel-ki, yine de bize özgü bazı ka-hkatlere temas edebildiğim kana-atindeyim.

Kitabın sonunda, "Devamı 121. Sayfada" yazıyor. Bunun hikme-ti nedir?

Bu, işte, romanın kurgusunda-ki hareketliliği güvencele-kar-palmış bir espi. Küçük bir saka. Abartılacak bir şey değil. Basit bir değişiklik yani.

ROMAN
Yazarın imzalı kitabı...
FİYAT: 12 TL

ROMAN
Yazarın imzalı kitabı...
FİYAT: 12 TL

ROMAN
Yazarın imzalı kitabı...
FİYAT: 12 TL

ROMAN
Yazarın imzalı kitabı...
FİYAT: 12 TL

ROMAN
Yazarın imzalı kitabı...
FİYAT: 12 TL

ROMAN
Yazarın imzalı kitabı...
FİYAT: 12 TL

Dublürün Dilemması'nın kapağında yer alan eli silahlı, karizmatik tipler de aslında yazı dünyasının parlak simaları. Sol baştaki, yakışıklı ajan, AlperCanıgöz; Tatlı Rüyalara, Oğullar Ve Renci de Ruhlar adlı iki kült romanın yazarı. Ortodok derbederdelikanlı Gökdemir İh-san Gürsoy; Hayran dergisinde yazıyor, ayrıca hikâyeleri var. Sağ baş-ta duran, tam bir tetikçi, andıran Ah Muhsin Önlü ise Gidiyorum Bu ad-lı kitabıyla bellibir çevrelede...

**“Sanırsınız ki sinema sadece yeryüzünde yapılır!
Siz şimdi rüyalarınızı izleyin.”**

Bu söz, 13 Mayıs'ta kaybettiğimiz Türk Sinemasının en değerli yönetmenlerinden biri olan **Ömer Kavur'un** ardından, ekşi sözlükte, bang on the door nickiyle yazan arkadaşımıza ait. Ve **Ömer Kavur** için daha güzel ne söylenebilir diye düşünüyor insan. Türk Sinemasına Yeşilçam'ın ötesinde, yeni ve yaratıcı filmlerle imzasını attı. En çok ödülü hep onun “motor!” ünleminin geçtiği filmler aldı. Çünkü **Kavur** sanat adamıydı. Onun filmlerinin tirajı, popülaritesi, dönütleri önemli değildi. Kendi deyimiyle, çektiği filmlerin içine girmeyi, özümsemeyi, onlarla yaşamayı başarabilmişti. Hatta öyle ki, çektiği filmlerin geçtiği mekânlara, şehirlere tekrar gidemezmiş, hüzünlülmüş.

Ömer Kavur'un sanat yaşamımız açısından ayrı bir önem taşımasının bir nedeni de, onun, sıklıkla edebiyat eserlerini sinemaya uyarlamayı seçmiş olmasıdır. Bunlardan bazılarını saymak gerekirse; *Yatık Emine*, Refik Halid Karay; *Yusuf ile Kenan*, Onat Kutlar; *Ah Güzel İstanbul*, Füzûzan; *Kırık Bir Aşk Hikâyesi*, Gözlü, *Selim İleri*; *Gizli Yüz*, Orhan Pamuk; *Anayurt Otel*, Yusuf Atılgan.

Ömer Kavur'un ve Türk Sinemasının en başarılı filmlerinden biri *Anayurt Otel*'dir. 1986'da sinemaya uyarlanan bu eserin önemi hem Türk Edebiyatı açısından, hem de Türk Sineması açısından çok büyüktür. Türk Edebiyatı'nda, modernist tarzdaki ilk eserlerdendir. Tekniği, üslubu, yapısı ve içeriğiyle öncü metinlerdendir. Türk Sinemasında da, en iyi on film arasında sayılmaktadır.

Ömer Kavur'u yitirmişimizin ardından onu, en başarılı filmiyle ve roman-senaryo ilişkisi düzleminde anmak istiyorum. Çünkü hani hep söylenir, elimizdekilerin değerini kaybedince anlıyoruz diye, doğanın kanunu bu, değiştiremiyoruz. O halde, kaybettığımızı değerli, değer yapanlarla analım ki geç kalmışlığımızı bir noktadan telafi etmeye çalışalım, ya da en azından içimizi rahatlatalım.

Anayurt Otel adlı eser, filmde de romanda da, eskiden konak olan otel bir gece Gecikmeli Ankara Treniyle gelen bir kadının o gece otelde kalıp ertesi gün gidişinin ardından, otelin katibi Zebercet'in kadını hatırlamasıyla başlar. Zebercet, her gün rastlayabileceğimiz, sıradan biridir. Romandaki tasvir şöyledir: “başı bedenine göre büyüğe, alnı geniş; saçları, kaşları, gözleri, bıyığı koyu kahverengi; yüzü kuru, biraz aşağıya çekik...” Böyle birleyle her an her yerde karşılaşabiliriz. Zebercet, Anayurt Otel'i'ni, babası öldüğünden beri, tek başına işletmektedir. Bu, bir oteldir. Bir otel, bir otelci, bir otelci kadını vardır. Zebercet, bir zorunluluk olmadıkça otel-



den ayrılmayan, işine son derece bağlı, insanlarla iletişim kuramayan, yalnız bir adamdır. Gecikmeli Ankara Treniyle gelen kadın onun hayatını değiştirir. Zebercet, yaşamının tek düzeliginden sıkılır, yeni bir şeyler aramaya çabalar. Aradığı şey aslında, sıcak ve duygusal bir ilişkidir. İlkokulu bitirdiği yaz sünnet olur ve yine o yaz annesini kaybeder. Anne şefkatinden de yoksun büyümüştür. Otuz üç yaşındadır ancak bugüne kadar hiçbir duygusal sıcaklık yaşamamıştır. Cinsel ilişkileri de hep tek taraflı, ya bir gençle ya da uyumayı çok seven ortalıkçı kadınla olmuştur. Bu ilişkiler sırasında da Zebercet yalnızdır. Ancak, Gecikmeli Ankara Treniyle gelen kadın, Zebercet'in kendisini özdeşleştirdiği, konağın sahiplerinden Faruk Keçeci'nin uğruna intihar ettiği sanılan yengesine benzemektedir. Model aldığı kişinin aşık olduğu kadına çok benzeyen birine ilgi duyması Zebercet için çok normal bir durumdur. Çünkü Zebercet, sızoid bir tiptir. Gecikmeli Ankara Treniyle gelen kadının kaldığı odayı hiç bozmamaya çalışır. Çünkü kadın döndüğünde ona yine aynı odayı verecektir ve kadın odayı bıraktığı gibi bulduğunda sevinecektir aklınca. Ancak durum böyle olmaz, oda bozulur, Zebercet kadının gelmeyeceğini anlayarak dış dünyaya açılır. Horoz dövüşünde tanıştığı bir delikanlının ona yakın davranışını da yanlış yorumlar ve ona da bir ölçüde ilgi duyar. Sonra bir gece, otelde kalan bir çiftin odasını dinler ve kadın cinsel ilişki esnasında eşine “nasıl senimin” der. Zebercet bu sözden çok etkilenir ve “yeryüzünde erkekler böyle konuşmazlar” diye düşünür. Bunun üzerine, ara sıra koyununa girdiği ortalıkçı





Özlem
Kumrular



23 Nisan Ka

Sant Jordi, Dia del Llibre i la Rosa San Jordi, Kitap ve Gül Günü!

Ne yalan söyleyeyim, sevmem Katalanları. Hem de ora sından burasından tutulacak gibi değil. Hiç sevmem. Dünyanın kendileri etrafında döndüğünden hiç bir zaman şüphe etmemiş, Pirenelerin yaratılışı konusunda Fransızlarla her zaman polemik içinde olmuş, hatta bütün dağları kendileri yarattıklarını iddia etmiş, göz bebeklerinde bin bir renk pesetalar (artık avrolar) dönen, hırçın ve inatçı insanlardır Katalan abiler... İspanyollar onları sevmez, onlar İspanyolları. Ben de İspanyol'uma destek çıkmakla yetinirim. Ama yine de Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek gerektiğinde takdire şayan bulduğumu saklayamayacağım iki erdemleri mevcut: Bireysel ve kitlesel özgürlükleri olan düşünülükleri ve kültüre gösterdikleri şefkat.

Otonom devletlerinin başkenti olan Barcelona'nın her zaman Yarımada'nın kültür merkezi olmasıyla gurur duyar Katalanlar. Yalan değildir. İspanyada'da kilometre kare başına en çok kitap düşen şehirdir Barcelona. Aynı zamanda İspanya'da en çok kitap satışının yapıldığı şehirdir Katalonya'nın başkenti. Katalanlar paralarına kıyıldıkları zaman ilk önce kitap alırlar. Gerçekten de adım başı kitapçılar, sahaflar, Fransız ekol kafeleriyle diğer İspanyol şehirlerinden farklı bir aurası vardır Barcelona'nın. Ben sevmem, o başka

Bu Katalanların takdire şayan bulup, mucidinın bu millet olmasına içerlediğim bir hadiseleri daha var ki gerçekten kültür tarihinde fiyakalı bir adımdır: 23 Nisan San Jordi ve Kitap günü! Bugün sadece adı Jordi (İspanyolca Jorge) olan vatandaşlar isim gününü kutlayıp, hediyeleri zulamla kalmıyor, bütün şehir sokağa dökülüyor. San Jordi günü yüzyıllardır kitap bayramı olarak kutlanıyor. Erkekler sabah erkenden kalkıp kadınlara bir gül hediye ediyorlar, kadınlara da erkeklerle bir kitap. Erkekler sadece sevgilerine, eşlerine değil aynı zamanda annelerine ve sevgili olmayan yakın akrabalarına ve çocuklarına da çiçek almakla yükümlüler. Mesela bu sene 23 Nisan'da Katalan



ya'da 1 milyon kitap ve 5 milyon gül satıldı. Başka bir deyişle, Fransız taraflarını kazırsanız, Katalanların alt tabakalarında hâlâ işe yarar bir İspanyol taraflarını bulabilirsiniz. Final analizinde ise, neden kadınlara gül, erkeklerle de kitap hediye edildiğini açıklayabilen bir Katalan evladı yok. Neden bize de kitap yok?

Katalanların neden Aziz Jordi gününü kitap günü ilan ettiklerine gelelim. 23 Nisan'ın San Jordi gününe denk gelmesi onlar için hoş bir tesadüf. Çünkü 23 Nisan şehrin patron'u (koruyucu azizi) olan bu dragonla savaşıyan azizin günü olduğu gibi, William Shakespeare, Miguel de Cervantes de Garcilaso de la Vega'nın da vefat günü. Hepsisi de 1616'nın 23 Nisan'ında gözlerini kapamış. UNESCO 1995'te bugünü Dünya Kitap ve Yazar Hakları Günü ilan ediyor. Bu gün, 1926'da Vicente Clavel y Andrés adlı Valencalı bir editörün parlak fikri olarak gündeme geliyor. Lâkin bunun Katalonya'da kutlanması çok daha eski. Bu bölgede (bölge deyince Katalanım kızar, ülke demek lazım) 15. yüzyılın ortasından beri kutlanan Aziz Jordi günü ise, zaman içinde âşıkların birbirine gül ve kitap hediye ettiği bir bayrama dönüşmüş. Tam olarak ne zaman başladığı ise bilinmiyor.

23 Nisan'da ölen ya da doğan yazarların sayısı çokluğu da bu günün kitap günü ilan edilmesini destekleyen gerçek olmuş. Bunlar arasında Maurice Druon, K. Laxness (Nobel, İzlanda), Manuel Majia Vallejo, Vladimir Nabokov ve Josep Pla'yı sayabiliriz. Ayrıca tüm İspanyolca konuşulan ülkelerde 23 Nisan "Dia del Idioma" (Dil Günü) olarak kutlanıyor. Madrid'de ise aynı gün sadece İspanyol ve Latin Amerikalı yazarlara ayrılan Premio Cervantes (Cervantes Ödülü) veriliyor. 23 Nisan kitap bayramında bütün İspanyolca konuşulan ülkelerde satılan kitaplarda % 10 indirim zorunluluğu var.

Bu yıl ilk Barcelona'dan dört bir yanında özenle serpiştirilmiş nertsun tabakaları vardı. Mas illes, mas lliures":

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranter.org>

atalonya Çıkartması

Türkçe mealıyla daha çok kitap, daha çok özgürlük... Tabii ki Katalanların bu tabelalarla şehri donatırken politikamsı bir kaygısı vardı. Ama biz tabelanın düşünsel estetik yanına takıldık. Şehir de daha bir güzel geldi gözüme. Las Ramblas tıklım tıklımdı. Şehrin bütün kitapçıları kendini sokaklara dökmüş, şehir sokakları istila eden kitap standlarından geçiliyordu. Çok sokak kitap fuarı görmüştüm ama ne yalan söyleyeyim böyle izdiham ömrü hayatımda görmemiş idim. Üstelik haftanın tek güneşini o gün göndermişti Tanrı. Barcelona'yı sevesim geldi.

Ve tabii ki fuarın yıldızı Carlos Ruiz Zafón'du. İki yıldır dediği gibi satan romanı "La Sombra del Viento"yla kitap piyasasını alt üst eden adam! Schröder'in okurken resim çektiği ve işte "Avrupa'nın romanı" dediği yapıtı. 1945 Barcelonasında geçen enfes bir hikâye. Kelli fellî kitap! Zafón'un ise Katalan olduğunu söylemeye gerek yok. Büyüklük için yazdığı ilk romanıyla Avrupa piyasasını şok eden bu Katalan'ın kendi fuarlarında ilah ilan etmek de tabii ki Katalanlara düştü. Kitabın üzerinde okurların yorumları bulunan buzluk paklı yeni baskısı muhteşemdi. Tabii ki eserin Katalanca versiyonu en ön sıralardaydı. Kitabın Türkçesi Altın Katalan'dan özgün

adiyla çıktı: "Rüzgârın Gölgesi". Söyleyecek bir şey yok. Eline sağlık ustanın. Sakın kaçırmayın derim.

Tabii ki dilleri konusunda da hayli saplantılı ve istikrarlı Katalanlar. Bu sene başında Generallitat (Katalan otonom devleti) Katalonya'daki tüm restoranlardaki münülerin önce Katalanca olmasını zorunlu kıldı. Benzer faaliyetlerine de azimle devam ediyor. Gözümüz yok, korusunlar dillerini. Severim Katalancayı. Ne yalan söyleyeyim İspanyolca'dan daha melodiktir. Üç aydır Katalan televizyonundan başka birşey seyretilmediğinden (-emediğinden) olsa gerek, pek bir sıkı fıkı olduk. Sevdik birbirimizi. Çatlak deyimlerine bayıldım. Filologlar İspanyolcadan daha eski olduğunu iddia ediyorlar. Katalanlar da puan kazandıkları için seviniyorlar.

Şu sıralar en bir gündemde olan konu Salamanca'da bulunan iç savaş arşivinin Katalan belgelerinin Katalan devletine teslim edilmesi. Salamanca belediye başkanının bütün belgelerin "razón de conquista", yani fetih hakkıyla elinde bulunduğunu belirtmesiyle çileden çıkan Katalanlar savaşlarında daha bir heyecanlı ve

ateşli görünüyorlar. Salamanca belediye başkanının belgelerin çıkarması için arşivin etrafını otopark inşa atı bahanesiyle kazdırması bile bizim



inatçıları caydırma konusunda başarıya imza atamadı. O zaman Simancas arşivinde bulunan tüm İtalyan belgeler İtalyanlara, Alman belgeler Almanlara verilsin, arşivde yığınla belgesi olan Kuzey Afrika halkları, Hollandalılar, Avusturyalılar, Macarlar ve diğer sayısız devlet belgelerini istesin... Katalanım, zekiym, çalışkanım, inatçıyım, artı uyanıgımlı... Var mı yağmal!

Bir de gitmişken Montserrat'a çıkıp Virgen Negra'yı (Kara Meryem) ziyaret ettik. Yıllar yılı kara olduğu ziaret gören bu Meryem Ana heykelinin yıllar sonra aslında taşın kararmasıyla bu hale geldiğinin anlaşılması üzerine Katalonya'da büyük bir hayal kırıklığı olmuş. "Devletimiz yok, bağımsızlığımız yok, üstelik Kara Meryem de kara değilmiş" diyerek daha çok hüsrana gark olmuşlar. Kara Meryem Montserrat'ta, Fransızları durdurdukları bu puslu dağlarda saklı. Katalan direncinin yanında bir de bu karışık dağlar sadece kendilerinin tanıdıklarını düşünürseniz bizim Katalanların Fransız komşularını Kara Meryem sayesinde durdurmadıklarını hemen anlayırsınız. Siz yine de manastıra girince herkes gibi Kara Meryem'i eğilip öpün. Öpmeyene bir garip bakıyorlar. Ayrıca bir de dilek tutmayı sakın unutmayın. Bizim Katalanların hepsi dışarıdan aiteştir ama boyunlarında Yunanlarinkini dörde katlayan büyüklükte koca altın haçlar taşırlar. Sorsanız, hepsine annesinden ya da ninesinden hatıradır. Dinle ilgisiz yoktur. Ama otoyola çıkarken hepsi kollarını savura savura istavroz çıkarmayı ihmal etmez.

Dağdan inerken aklımda eski puslu zamanlardan kalma bir MFÖ şarkısı takıldı:

"Why do you go to Barcelona
Why don't you come down here?"

Ben de bakılsın bu MFÖ'm!



Adı, fantastik edebiyatla anılan Artemis Yayınevi yeni bir yönelime yelken açtı "popüler kurmacak edebiyatı". Bir yayının dönüşüm sancılarını tanıklık ettik...

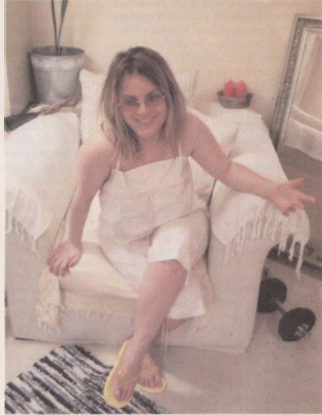
Artemis'in editörü İlgin Sönmez ile yeni projeler üzerine...

Artemis Yayınları, bugüne dek ağırlıklı olarak fantastik edebiyat türünde kitaplar yayımladı... Ancak yeni yayın çizginizde tür yelpazenizi genişletiyorsunuz...

Artemis, bugün artık üçüncü yaşını sürüyor. Evet. Öncesinde fantastik ve bilim kurgu ağırlıklıydı, sadece birkaç polisiye basılmıştı ama aslına bakarsanız Artemis en başta da yola "popüler kurmacalar basmak üzere" çıkmış. Ama bir şekilde fantastik basmış. Sadece fantastik basmak gibi bir politika da olmadığı için atılan oklar hedefi tam tutturamamış. Geride tam 55 kitap var. Üstelik bunların özellikle bir bölümü tür içinde son derece önemli kabul edilen yazarlardan. Onları prestijimiz olarak kabul ediyoruz. Yeniden keşfedilmeleri için elimizden geleni yapıyoruz. Şimdi biz artık yolumuza en baştaki hedefe kilitlenerek devam ediyoruz. Yani son derece geniş bir yelpazeyle "popüler kurmaca" basacağız. Macera, polisiye, çağdaş romantizm, duygusal hikâyeler, off-beat hikâyeler, gençlik kulübümüz ve fantastik romanlarımızla firesiz eğlence ve iyi hikâyeye vaat ediyoruz. Bir çok yeni yazarımız var. Polisiye de Jonathan Kellerman, Minette Walters, Robert B. Parker, Sue Grafton, Caleb Carr, Carl Hiaasen; macera da Dennis Lehane, James Siegel, Andre Dubus III, Jeff Lindsay, Walter Mosley, David Gutterson; çağdaş romantiklerde Barbara Delinsky, Nicholas Sparks ve Amanda Quick-Jane Ann Krentz; duygusalarda Stephanie Williams, Laurie Grodstein, Lolly Winston; off-beat'lerde Douglas Coupland ve Adam Thirwell; gençlik kulübünde Eoin Colfer ve Cecily von Ziegesar gibi Türk okuyucuyu da hayal kırıklığına uğratmayacak, bir çok başka dile çevrilmiş yazarlarımız var. Aşağı yukarı bir yıllık planı yaptık. Fantastik ve bilimkurgu editörlüğümüz ayrıldı, devir teslim işleri gerçekleşti ve biz şimdi bu bölüm için de yıllık program oluşturma aşamasındayız. Önümüzü görüyoruz. Çevirilerin de bir çoğu geldi, redaksiyonlar sürüyor. Ki düzelti ve redaksiyon kısmını çok önemsiyoruz. Çok fazla zaman alıyor. Başlarda elbette bazı hatalarımız olacaktı ama şu gibi okunan romanlara imza atmak gibi bir hedefimiz var. Çevirmenlerimizle de hep bunu konuşuyoruz. Yazarın diline, ruhuna, yazınsal tercihlerine sadakat istiyoruz onlardan. Yazarla empati kurabilmelerini, bir aktör gibi, aynı hikâyeyi, paralel tercihlerle Türkçe'de yazmalarını sağlamaya çalışıyoruz. Ne kadarını becerebiliriz şimdiden kestiremem ama bunun için çalışıyoruz.

Neden böyle bir değişiklik yapmaya karar verdiniz? Bu okurların gelen bir talep miydi?

Değişim gibi. Başta da böyle planlanmış zaten. Ancak belli türlerle yığılma olunca bir manevra gerekmiş. Fantastik ve bilim kurgu türlerinin özel bir okuyucu kitlesi var. Yani onlardan daha duygusal kitaplar basın, polisiye basın diye yoğun talepler gelme olasılığı düşük. Bu tamamen yaygın grubumuzun inisiyatif. Yayın Grubu olarak edebiyat türleri arasında 'edebi, estetik ve sanatsal olan' ve 'öncelikli olarak eğlendirmeye yönelik olanlar' arasında hiyerarşi yapmıyoruz. Her türün tüketicisi farklı ya da tüketildiği bağlam farklı. Yerini bulmuş her kitap iyi kitap. Popüler edebiyat daha adı itibarıyla popüler sonuçta. O an ne revaçtaysa okuyucu ona yöneliyor. Beklentiler çok çabuk değişiyor. Bu yüzden yayınevinin sağlam bir yayın politikası ama esnek bir kas yapısıyla yola çıkması lazım. Sonuçta anında tüketime yönelik romanlar basıyorsunuz. Değişkenler sabit değil. Bir dönem F. Scott Fitzgerald okuyucu patlaması yaşanmıştı. Şimdi o durum duruktu. Dolayısıyla daha geniş düşünmekte fayda var.



Yeni yayın çizgisi ile birlikte yeni hedefler de belirlemiş olmanız gerekiyor... Bu hedefler neler? Yayın sektöründe Artemis Yayınları'nı nasıl ve nerede görüyorsunuz?

Yayınevinin hedeflerini bağlı olan kurum ve yönetici editörün tercihleri belirliyor. Biz her ay dört farklı türde roman yayınlıyacağız. Mümkün olan en kalabalık okuyucu kitlesine ulaşmayı hedefliyoruz. En büyük hedefimiz. Tevekkülle de yapmıyoruz bunu. Kitapların sunumu için kafa patlatıyoruz. İç donanım, kapak tasarımı, tanıtım, ilanlar... Amatör heyecanlarını kaybetmemiş genç insanlarla, profesyonelce düşünerek iş yapmaya çalışıyoruz. Kurum ve okur desteğiyle kısız zamanda çok yol almaya niyetliyiz. Kişisel olarak erdemli insanlarla çalışmayı her şeyden tercih ederim. Erdem zaten bilgi ve yeterliliğin bonusu gibi. Gerçek bilgi ve yeterliliğin erdemsiz geldiğini inanmıyorum. Kimse inen egosunu şişirmiyor, insanlarla gerçek ilişkiler kuruyoruz. Beni ve ekibimi her türlü tercihimizde özgür bırakıp güvendikleri için bu grubun patronlarına gerçekten müteşekkirim. Hayatımda ilk kez en azından belli konularda 'rahat' çalışıyorum denebilir. Akli ve belli bir niyeti olan romanlar, şiirler, öyküler... Bunu da Akli ve defter tercihliyorum. Yayın sektörü üzdün. Sektör müde gerçekten. Daha çok büyük olacak. Artemis, kurumun diğer yayın birimlerini hesaba katmadan konuşursak Avrupa

pali anlamda butik bir yayın evi. Kendinin farkında ve belli türleri basıyor. O türleriçin aranan bir adres olmayolunagirdi. Şık ve bakımlı bir yayineviyi diyeim. Yayınevi IQ'muzda son ölçülerde ortalamanın epey bir üstünde çıktı!

Yeni kitaplarıdansöz edebilir miyiz? Mayıs ayında üçyeni kitabı okurla buluşturduunuz... Bunlar arasında Sze Grafton'ın Risk'in R'si de var... Diğer kitaplar hakkında bilgi verir misiniz?

Mayıs'ta dört kitaplık tempoyuza başladık. Yayınlayacağımız romanların her biri okur için iyi vak it geçirmenin garantisini. Gerçekten son derece sinematografik, son derece sağlıklı hikâyeli romanlar bunlar. Evet, Sze Grafton'ın özel dedektif kahramanı Kinsey Millhone'u Türkiye'de dirilttik. Alfabe serisinin R'siyle başladık. Aralıkta S'yle devam edeceğiz. Arada da eksik beş harfi tamamlamayı düşünüyorum. **Barbara Delinsky**'yi Türk okuruna lanse ediyoruz. **Aşk Dilimin Ucundayla** başladık dünyada son derece ilgi uyandırmış başka kitaplarıyla da devam edicez. Son derece atmosferik romanları var ve iyi eğitim almış karakterleriyle insanı ruhundan yakalayan hikâyeler kurguluyor. Ama güccısı benim favorim **James Siegel'in Raydan Çıkanlar**. Müthiş bir şiddet ve gerilim hikayesi koymuş ortaya **Raydan Çıkanlar**da. Zaten 2005 sonu filmi izleyeceğiz. Owen Wilson ve Jennifer Aniston başrollerle olacak. Bir reklam yazarı olan Charles bir sabah her gününin saatte bindiği treni kaçırır ve orada şuh kadın Lucinda'yla tanışır. İkisi de bir anda ihtarlasa dolar, bir otele odasına kadar sürüklenirler. Ve Charles'in hayatı bir anda raydan çıkar. Her şey ini kaybetme tehlikesiyle yaşamaya alımsak durumunda kalır. Siegel, çağdaş felsefe kuramlarına popüler yorumlar getirdiği bu romanda aslında rastlantı diye bir şeyin olmayacağını altını müthiş çiziyor. İçerdiği şiddet öğesiyle Irreversible'in açılışını aratmayan, kışkırdeler Amerikan noir'ı yaratan bir adam. Bu arada romanı Onk ajansta yerde bulmuştum. Ajanslarda yerlere iyi bakmak lazıml!

Haziran kitapları hangileri... Ve yaz mevsiminde nedense yayınevleri daha az kitap yayımlıyorlar... Artemis Yayınları da buna uyacak mı yoksa deniz kıyısında okunacak kitapları yayımlamaya devam edecek misiniz?

Bunlar hep geçecek hastalıklar. Dönemlere uygun yayıncılık yapıldığı sürece kitap sayısını azı çekmek gerekmez. Batı'da yayıncılık ticari bir sektör ve özellikle best seller listeleri belli vesilelerle ya da dönemlere yönelik olarak yayımlanan kitaplarla şekilleniyor. Stoklu çalışmak bu yüzden önemli. Yaz vakti, içinde yaz geçen romanları yapıyorlar mesela, kumsalda okunacak, ya da gidilemeyen kumsallara götüren kitapları yapıyorlar. Ama eylülde yaz kitapları giriyo mesela devreye. Aralıkta yibize kitapları falan derken sektör her canlı kalıyor. Ama bızda dergi ve gazete satışları da düşüyor... Ne de olsa masanın iki tarafındakiler için de tatil dönemi ve bız

Akdenizliyi sonuçta. Diyorum ya, bunların hepsi geçecek. Kurumlar yeterince profesyonelleştiğinde... Biz imkânlar doğrultusunda döneme uygun yayıncılık yapıpaz. Şu kadarını söyleyim gelecek sene kadınlar günü için basılacak romanlar hazır, babalargünü programı hazır... Anlayın işte. Haziran, Temmuz ve Ağustos programımızda da müthiş romanlar var. **Gizemli Nehir**'in yazarı Dennis Lehane'in yeni romanı **Zindan Adası** ki nefis bir ajanlar macerası Haziran'ın ilk bombası. Sonra Jonathan Kellerman diye bir yazarı Türkiye'ye taktim ediyoruz. Kellerman aks iyonun hiç hız kesmedeği polisiyeler yazıyor. **Terapi**'siyle başlıyoruz ki roman şuh anda Amerika listelerinde. Zaten bız romanları dünyayla eş zamanlı okutmayı planlıyoruz, çok yakında. Ve **Nicholas Sparks** tabii. Geçen yaz ortalığı birbirine katan duygusal hikâyeye **Düğün**'le hazırladık Artemis'te. Diğer yaz yazarlarımız **Candice Bushnell**, **Carl Hiaasen**, **Jeff Lindsay**, **Douglas Preston**, **Gerald Messadié**. Temmuz'da Artemis Fowl serisinin dördüncü kitabını basıyoruz ve hemen akabinde Artemis merkez klibühünde Dedikoducu Kız diye bir romanı yayımlayacağız.

Veyssel Karanî...



Saat on ki sularında, suların soğumaya soğuk baktığı bir sırada kuruldu sofra...

Sofraya sorsan kurulmaya hiç niyeti yok...

Soran da yok zaten...

Söylenmesi yasak, söylendiğinde ise can yakan türküler dolduruyor masanın boş kalan kısmını...

Son kalan para -ki hepimizin cebinden çıkan toplamı- bir kalıp hüznün, bir şişe şarap, beş altı tane de bira almaya yetiyor...

Gel de söyleme...

Muhabbet muhabbeti açmadı... Kendileri bizzat gelip kurulduklar masanın en yasak yerine...

Sofragönülsüz, mecbur kabul etmiş artik...

Vatan, millet, sakaryaspor ve hatta ve bizzat banyodaki su damlatan muslukları muhabbetin içinde yer buldu zaman zaman...

Hükümet yıkıldı, hükümet kuruldu... Ülke kurtarıldı, portakalın kabuğu soyuldu... İşsizleri iş sahplerinden çıkarcına büyük sayılar bulundu, soyulan portakal yendi... Kesilen elektrikli sövüldüğü sırada gelmesiyle sövmler ağır çekim havada asılı kaldı...

- Bacanak! Şu teybin düğmesine basıyon mu...?

- Ayp ettim...! Sen iste, basmak ne kelime, çakırrı kırarım o düğmeye...

- Padişahın sol tarafısın sen...

- Eyvallah!

- Kendi müziğimizi kendimiz yapalım demi...? La kuto...! Al şu bağlamayı da, sen çal, bız söyleylim...

- Ben söyleyemim mi yan l...?

Bağlama alınır alınmayla, kimin aldığı, alınan bağlama olması ya da alınmak için bir sebebin olup olmadığı da önemli değildir. Hem birine alınmak kötü şeydir dostlar arasında... Herkes sanatçısı bir yerinden...

Ve herkes aşıkır yerlerinden...

Ama yetmez...

Fazlası lazımdır...

Sevgili orada değild i... Yani oradadır da saat çok geç olmuştur artık...

Gece zaten bahane...

- Şu dumanı üstüme üstüme üflemesene...!

- Ben havaya üflüyorum... Kendisi kendisine sırf kendini sana yakın bulduğu için, kendi tarafında, benim hiçbir çıkarıma olmasın kendiliğinden...

runumolsun...?

- Ne biliyem... Epey bi zamandır kendisini kullanmıyormuşum...

Başka biriyle mi aldatıyor beni diye hayıflanıyormuş... Diye duydum ben...

- Ne saçmalıyor oğlum bu...?

- Saçmalıyor işte...

- Millet delirmiş valla...

Şeklinde alkoleliken diyaloglar da yavaş yavaş uykuya dalmaya başlıyınca gönülsüz kurulan sofa, boş şişeler, çoğu yenmiş, artık kül tablası olarak kullanılan meze tabakları ve dostlar kaldı başbaşına... Bir de son dal sigaraları...

- Oğlum ben kusura, kustum...

- İyi halt yedin... Üstümü başımı kustum ettin...

- Adamı kustuğuna pişman etme...

- Bi daha küserim,

Saat, artıksabahayakın dostlara uzak bir hal almıştır... Dostların saatle iyi olmaz bu saatlerde... Saatini olayla uzaktan yakından alakası yok.

Ve boynu bükük bekleyen son dal kıyamet sinyalleri vermekte.

Herkes masaya bir şeyler bağışlamaktadır. Aşklar, acılar, sancılar, gül babında gülümsemeler...

Utanmadan masaya yatırılmakta herşey. Utanılacak hiç bişey olmaz hem dostlar arasında...

Artık sofranın bazı bölgelerinde sızmalar gözlemlenmektedir. Bu bölgeler dünya haritasının sol üst köşesine (dünyanın köşesi yoktur) te kabul eden yerlerdir. Ve buralarda genelde insan taşınacakları yapılar, Sulak yerlerinde de pıncı yetiştirilir.

Ama iklim hep kuraktır...

Gözlemleri yapılanlar, yani sızmayıp sızanlara sızanları -ki bunlar gelecek ide ki kişidir- çoğunı sepsiz kahkahaları oluşturdugu gecenin son diyaloglarını safederler...

- Bi tane sigara versene...

- Bi tane kaldr...

- Tamam, onu istiyorum ben de...

- Yok ya...! Ben ne içicem...?

- Şarap da bittii... Harbi ben ne içicem...?

- Onu soruyorum bende,

- Neyi...?

- Ne içeceğimi...

- Bi şey mi içicem...?

- Bilmem bişey mi içicem...?

- Yoo...

- Kim...?

- Veyssel Karanî...



**Nafer
Ermiş**

Perspektifler

Bir Dilenci Hikâyesi

Bakkal

Tabii ki bugün de geldi. Her gün geliyor. Hem de her aynı saatte. Ya belli bir güzergâhı var bunun ve hep aynı dilenci yürüyor ya da saatin başında bekliyor ve zamanı geldiğinde de benim dükkânın kapısına dikiliyor. Hoş onda saat ne gezer ya. Belki de güneş doğarken uyanıyor. Yüzüne güneş gelince uyanır insan. Sonra nasıl yapıyor bir yerde karını doyuruyor. Kahveden verirlerse çay içiyor. Ama her zaman vermiyorlar. Sonra takisi durduğunda gazeteleri okuyor. Onlar her sabah gazeteleri alırlar. Bunun okumasına da ses çıkarmazlar. Derken gelip benim kapıya dayanıyor. Bir şey istediği yok aslında. Yani hiçbir şey söylemiyor. Dilenci değilmiş gibi yapıyor. Ama üstüne başına bakan biri, yüzündeki mutsuz ifadeyi, uzun saçlarını, ne zamandır kesilmediği belli olmayan sakallarını gören biri onun bir dilenci olduğunu hemen anlar. Ama ekme verirsın almaz, para kabul etmez, süt istemez, aldığın tek şey sigara. Vermesen ne olur? Hiçbir şey. Biraz sonra bir daha gelir. Sonra bir daha. Artık bıcarsın. Böylelerini iyi bilirim. İstediklerini almadan ölmezler. Hayat boyu onunla uğraşacak halim yok. Veriyorum sigarasını gidiyor. Hatta bir de kibrit veriyorum yanında. En azından kafam rahat oluyor. Bir daha ancak ertesi gün gelir. Benimle hiç konuşmuyor, başka kimseyle konuştuğunu da görmedim, ama dilisz değil, değil çünkü bir seferinde sokak köpeklerinden birine bir şey söylerken duydum. Sanki bir şey anlatmaya çalışıyordu ona. Köpek de dikkatle dinliyordu. Ne bileyim, belki kediler de konuşuyordur, güvercinlere masal anlatıyorlar falan. Bilmiyorum. Sonuçta sigarayı verince onunla işim bitiyor. Yapak bir sürü işim var benim. Her gün sabah erkenden dükkânı açıp gece yarısına kadar kalıyorum. Pazar günleri dahil. Ve otuz yıldır bu böyle. Ama merak ediyorum bu adam geceleri ne yapıyor, mesela nerede yatıp kalkıyor? ..

Berber

Arada bir benim dükkânın önünden geçer. Bazen söyle bir bakar içeri. Ama hiç girmez. Girse zaten tuttuğum gibi koltuğa oturup koyun kırpı gibi işler yapar. Ama girmiyor merak. Çagırıldını da de-

ğil. Kaç defa dedim, gel bir çay içelim, şu saçlarını keseyim, bak para falan almayaacağım, diye. Ama oralı olmadı. Yine de ona acıyorum. Hakkında söyleyebileceğim fazla bir şey yok. Tuhaf biri gibi geliyor bana. Geçenlerde ona yatak ve yorgan yapıp verdim. Birkaç tane de yastık doldurdum. Kestiğim saçlardan tabii. Kuştüyü gibi olmaz, ama insan saçı da fena değildir. Sıcak tutar. Ama en azından bir teşekkür edebilirdi. Sadece hafifçe başını salladı. Onu da niye yaptı bilmiyorum. Hanı arkasında bir anlam aramalı mı aramamalı mı ondan bile emin değilim. Ama neyse, ben yine de insanlığımı yaptım, gerisini Allah'a havale ediyorum. Berberlik zor zanaattır. Küçük yaşlarda başlamak lazım. Ben de öyle yaptım. Dokuz yaşındayken çırak girdim bu dükkana, sonra usta ölünce dükkânı ben devraldım. Kırk yıldır da saç kesip duruyorum. Sakal falan da tabii. Her türlü adam girer çıkar buraya. Ayyaş, delisi, ipsizi sapsız. Ama şu koltuğa oturdu mu hepsi kuzu gibi olur. Neyse...

Dilenci

Oysa bunlar ne kadar boş, ne kadar anlamsız. Saçları kesmek, çişmek, yatacak bir yere sahip olmak... Dünyaya gelenin bedenini koyaacağı bir yer her zaman vardır. Anne karında yavaş yavaş büyüyerek bu yeri oluşturuyor. Annenin karnı şişer ve bebeğe dünyada bir alan açar. Doğarken bu annenin karnı içine çekilir ve bebek onun bıraktığı boşluğa bedenini aktırır. Doğmak budur zaten. Bedeni bir yerden bir başka yere aktarmaktır. Yaşamaksa beden kadar alanı kaplamayı sürdürmektir. Ve bu alan beden nereye giderse gitsin, onunla birlikte gider. Ama yine de doğum hâlâ kavranılamamış bir sır olarak duruyor ve sürekli kendini yeniliyor. Ölümlü hâlâ gizem dolu ve varlığından hâlâ vazgeçmedi. Binlerce yıldır bu gezegende yaşıyoruz, deneyimlerimizi sonraki kuşaklara aktarıyoruz, ama hâlâ birbirimizi ve kadını anlayamıyoruz. Acıdan bağımsız bir mutluluk oluşturamadık. Neyin doğru neyin yanlış olduğu hâlâ belirsiz. Belirli olanlarsa sürekli değişiyor. Belirsizlik, belirsizlik, belirsizlik... Dünyanın ölümlü yaşamını sonu türe, başı

mi yoksa bir aşaması mı belli değil. Kedilerin yılda bir kez yaptıkları ve üzerinde hiç düşünmedikleri bir eylem uğruna binlerce yıldır sayısız yazı yazıldı, müzik yapıldı, düşünüldü taşındı ve soru hâlâ duruyor: Aşk nedir. Hangi soruya şimdiye kadar kesin bir yanıt verilebildi. Neden soru var. Neden geçmiş var ve neden geleceğin olduğuna inanıyoruz. Şimdi dediğimiz şey geçmişte kalanların geleceği miydi gerçekten. Geçmişte kalan birileri oldu mu. Televizyonu neden icat ettik. Neden porno filmler yapıyoruz ve bunları neden izliyoruz. Tavuklar başka tavuklar çiftleşirken bizim gibi heyecanlanıyorlar mı. Neden bütün bunları bir kez de ben soruyorum. Dünya olduğu gibi mi oluyor, yoksa sadece görüldüğü gibi mi görünüyor. Şimdi üzerine bindiğimiz eşek üç beş bin yıl önce bu dağlarda vahşiçe dolaşan eşekten farklı bir şey mi. Ya da şu an yan yana dizili bulunan milyonlarca eşek birbirinden farklı kişiliklere mi sahip. Bizim tarihimiz var da onların tarihi neden yok. Yoksa birey denen şeyi sadece biz mi icat ettik. Sadece bu yüzden mi yaşam böyle parça parça oldu. Bu yüzden mi her şey birbirine bağımlı olarak gelişti. Mantıksal bir sıra neden izlenmiyor. Belirgin bir tema neden yok. Balıklar suyun içinde uyuyabiliyor mu. Sanat bizi yaşamdan koparıyor ve bunu neden yapıyor. Zihin bedenini yaşadığı noktada neden değil. Tehlike giderek büyüyor. Yıkında bedenlere ihtiyacımız kalmayacak. İntihar bile edemez olacağız. Ama günün birinde herkesin intihara ihtiyacı olacak. Ancak o gün onu orada bulamayacağız. Çünkü kadın gibi sanat da insanı sırmadan koparıyor. Bizi dünyaya bağlayan zinciri parçalıyor. Hayatımız sırrını yitirdiğinde artık onu taşıyamaz olacağız. Bütün bunlar başka bir yerde olabilir. Ama burada oldu. Benim algıladığım yerde. Kendisinde sudan başka bir şeyin görünmediği bu hızlı akan ırmakların kenarında oldu her şey. Çünkü topraktan koparılan insan, acılarının topluma yararlı olsun diye verilen eğitimin mi kaynaklandığını henüz bilmiyor. Mutluluğa doğal yapısının mı izin vermediğini de çözemediği. Böylece tarihi oluşturduğunu da fark etmedi. Yoksa her şey bir rastlantı mıydı. Kim bilir.

AZİZ NESİN'İN FIRÇALARI

Baudelaire'in *Balkon* şiirinde sevgiliye seslendiği "Bana vergi o tatlı demleri hatırlamak" dizesi her insan için geçerli değil mi? Hem de yaşamın her alanında ...

Anılar denizinde her kulaç atışta neler çıkıyor karşımıza neler... O anılar ki hem çok yakın bize, hem de çok uzak... 10-15 yıl öncesine bir koşu gidip geldiğimde, bir güzelliği demeti çıkıyor karşımıza. O zamanlar daha mutluyduk. O günler daha güzeldi. Özlem duyuyordum geçmişe. Çoğu kişi de aynı özlemi duyuyor.

Geçmişe özlem, günümüzdün hoşnutsuzluğuna en yalın ifadesi. En mutsuz anımda da çareyi geçmişe dönmekte buluyoruz. Aziz Nesin'le ilgili anılar yazarken bunları düşündüm uzun uzun. Gençlik bitince hüznün mevsimi mi başlıyor acaba? Öte yandan da geriler çok mu mutlu sanıktı demeden de edemiyorum.

Dalalım anılar denizine. Bakalım yine neler çıkacak karşımıza. Yıl 1992 Temmuz'u. Akşehir'deyiz. Nasreddin Hoca Şenlikleri başlayalı iki gün olmuştu. Sanat, kültürle dolu dolu geçen günler...

Etkinlik olmadığında, Nasreddin Hoca Turizm



Derneği'nde oturuyoruz. Kenti geziyoruz, Akşehirli dostların yanına uğruyoruz. Demek başkanı İsmet Şenoğlu derneğe geldi. Hareketleri hep hızlıdır. Çizgi filmlerdeki karakterlerin hareketlerini benzetirim hızlığını. İsmet Bey, sabaha dek şenliğe gelen konukları karşılamış otogar ve istasyonda. Tan Oral da çıktı geldi. Sevgili Oral'ın en büyük zevki, Akşehirin sokaklarını gezme. İsmet Şenoğlu, Tan Oral ve bana, öğle yemeğine sizi eve bekliyorum, dedi ve gitti. Yorum yapmamıza zaman tanımadı. Sevgili Şenoğlu, şenlikler süresince koşturur dururdu. Her işi kendisi yapmaya özen gösterirdi.

Öğleğin Tan Oral'la birlikte Şenoğlu'nun evine gittik. İki katlı, ferah bir evde oturuyor. Evin dört yanı ağaçlarla donanmış. Güzelim ev, bir saksıya benziyor.



Büyük saksıdan ağaçlar fıskırmış. Demir kapıyı açıp içeriye girdik. Tan Oral, böyle evde yaşamak önemli olan, apartmanlar arasında sıkışıp kalmışız, dedi. Aynı düşüncemi paylaşıyorduk.

Bahçede sessizlik ve renklilik egemendi. Vişne ağacının altında Aziz Nesin çalışıyor, bir şeyler yazıyor. Sessizce içeriye girdik. Esin Hanım, bizleri güleç bir çehreyle karşıladı. Eskiilerin evcimen ya da hamaatdedikleribir yapıya sahipti Esin Şenoğlu. Yemek kültürü çok fazladır. Yöre yemeklerini öyle lezzetli yapar ki... Yüreğindeki güzellikleri, içindeki sevgiyi yemeğine katar her zaman.

Sofra donatılmıştı. İsmet Bey de bizim arkamızdan geldi. Bir yerde aksaklık olmuş, söyleniyordu. Tan Oral, her şeyi koşturması gerektiğini, başkalarının da taşın altına elini sokmaları gerektiğini söyledi. İsmet Şenoğlu, bırakın da böyle oluyor, dedi.

Sofraya oturduk. Ressamın elinden çıkmış bir tabloydu soframız. Konuşurken yemeklerimizi

yiyyorduk. Konu, daha çok Esin Hanımın ustalığı üzerineydi. Esin Hanım da bana sitem ediyordu. "Niçin yemeğe gelmiyorsunuz? Öğlenleri hatta sabah kahvaltısına bekliyoruz." diyordu.

Akşehir'in su sorunundan söz açıldı. Aziz Nesin, Akşehir'in suyu nereden saçlarımda çok kepek yapıyor, dedi. İsmet Bey de suyun sertliğinden söz etti. Ben yine fotoğraf çekiyordum. Aziz Nesin bir ara, geçirdiğim rahatsızlık bende unutkanlık yaptı, dişi çıcamı ve diş macunumu getirmeyi unuttuğum, dedi. İsmet Şenoğlu, öğleden sonra alınız, dedi.

Konu konuyu açtı. İsmet Şenoğlu, gaz lambası koleksiyonu yapıyormuş, onları gösterdi. Bu ara bir şeyi, öğrendik. Oturduğu evde kiracymış. Yıllardırşenlikleri kotarmak için, evini ve arabasını satmış. Bunları kendisi söyliymi. Halk arasında konuşuluyor.

Yemekten sonra Tan Oral'la evden ayrıldık. Şair Ahmet Çuhacı'nın dükkânına uğradık. Pervasis gazetesinde uzun süre oturdu. Akşehir'de günler güzel geçer. Yalnız olsak bile pek olmayız ya- sıkılmayız.

Akşama doğru yine dernekte toplandık. Aziz Nesin de geldi. Elinde bir poşet vardı. Oturdu. Oturur oturmaz poşeti açtı. Bir diş fırçası, bir de diş macunu almıştı. Buraya kadar her şey normaldi. Sanırım

Diş macununun kutusunu açınca birden parladı. "Yuh olsun! İnsan biraz dürüst olur. Bu kadar da olmaz! Müşteriyi bu kadersaf mı sanıyorlar?" diye başladı söylemeye...

Sonra durum anlatıldı. Diş macununun içinde bir de fırça çıkıyormuş. Bunu kendisine söylemeyen market görevlilerine kızıyor, adeta köpürüyordu...

Ben yine olaya iymiser yaklaşmak istedim. "Hocam önemli değil. Diş fırçası bu. Bozulmaz kokmaz." dedim. Yüzüme öyle baktı ki, bana da kızmıştı. "Bana bak, bunlarla birlikte üç diş fırçam oldu. Benim o kadar yaşayacağımı belli mi? Kimden yanasın sen?" dedi.

Ne diyebilirdim ki, haklısın hocam, dedim ve sustum. Aziz Nesin, dürüstlük ve insanlık hakkındaki bir konferans vermişti. Akşamleyin Şehir Lokantası'nda yemekteyiz. Usta'dın kızgınlığı geçmemişti, fırça üzerine söylenip duruyordu. Kendisine yapılan yanlışlığı anlatıyordu...

Aziz Nesin, üç fırçanın kaçını kullandı, bilemeyeceğini. Şunu çok iyi biliyorum ki, Büyük Usta'nın kızgınlığı, vakfındaki çocuklarının ardından ekmekinden bir fırça parası kadar fazladan alınmasıydı. Bir fırça parasını yine vakfındaki canı kadar sevdiği çocuklarının eğitimi, beslenmesi, barınması için kullanacaktı.

Sizler de AZİZ NESİN'i örnek almak istemez





Yayıncılıkta, özellikle de kitap sektöründe editör-yazar ilişkisi önemli konuların başında gelir. Bir kitabın yayına hazırlık aşamasında kader birliği eder ve okura ulaşmasını sağlarlar. Kaçak Yayın'ın yeni konularından biri de "editör-yazar ilişkisi" olacak. Her sayıda bir kitabın oluşum sürecini, yazarı ve editörü ile birlikte konuşacağız. İlk konuklarımız, yeni kitabıyla yazar Cem Mumcu ve Okuyanüs yayınlarının editörlerinden Şenol Ayla.

Cem Mumcu:

"YAZAR, EDITÖRÜ İLE SONUNA KADAR GİTMELİ..."

Şenol Ayla:

"YAZARA, 'FERMUARIN AÇIK!' DİYEN KİŞİDİR EDITÖR..."

Siz, Cem Mumcu'nun 'Binbir İnsan Masalları - 4, Hassas Ruhlar Terazisi'ni yayına hazırladınız. Okuyan Üs Yayınları'nın editörlerinden birisiniz... Bu serinin ve Cem Mumcu'nun diğer kitaplarına da sanırım siz editörlük yaptınız. Röportaj konumuz dolayısıyla şöyle bir soru ile başlamak istiyorum: Editör-yazar ilişkisi, dosya gündeme geldiği zaman başlıyor, değil mi? Bu ilişki içerisinde dosyanın başına gelecekler yazar mı yoksa editör tarafından mı belirleniyor?

Şenol Ayla: Cem Mumcu da diğer yazarlarımız gibi dosyasını önce yayın kurulumuna sunar. Bu durum yayınlanan diğer kitaplarında da böyleydi. Dosyanın yayın kurulunun onayından geçmesinin ardından sizin sözünü ettiğiniz, aslında okurun pek de bilmediği süreç başlar... "Editörlük" dediğimiz süreçtir bu...

Cem Mumcu: Editörlük çalışmaları başlatıyoruz amayızın. İlk aşamada editörün süreci başlangıcı ve devamı için çok önemli...

Henüz ilk kitabı yayımlanacak bir yazar ile editörün kurduğu ilişki başka, onuncu kitabını birlikte çalıştığı bir yazar ile editörün kurduğu ilişki bambaşkadır.

Şenol Ayla: Elbette... Bu Cem Bey'in piyasaya çıkkan kaçınıcı kitabı hatırlamıyorum ama biz, neredeyse on beş kitapçı beraber çalışıyoruz. On beş kitap uzun bir süre ve bu süreç içerisinde editör-yazar ilişkisi doğal sürecini takip ediyor.

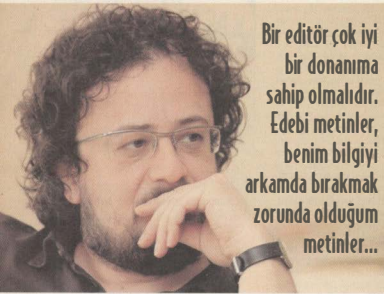
Cem Mumcu: Yazarın ilk kitabı ise, süreç biraz daha farklı oluyor tabii... Önce yazara, editörün kim olduğunu ve neler yaptığını anlatıyoruz. İlk kez kitabı yayımlanacak olan bir yazarın 'editör' ve 'editörlük' hakkında bir fikri olamaz... Editörlüğü anlatıyoruz çünkü bu bilinmediğinde problemler oluşabilir. Ama editör ile yazar, pek çok kitabı birlikte çalıştıkları zaman kaçınılmaz olarak 'don't edit, just publish' gibi oluyorlar. Editörün görevi, yazarın yazdığı metni okuyup, gerekirse düzeltmek, gerekirse eklemek, gerekirse çıkarmak... Editör aslında yazara dur-

madan 'Fermuarın açık! Fermuarın açık!' diyen kişidir.

Cem Mumcu: Bir yazar için sağlam bir editör kadar önemli bir faktör yoktur. Fakat bu hızlı süreçte, insanlar editörlüğü başka bir şey olarak algılıyorlar.

Şenol Ayla: Yani düzeltti ve redaksiyon değil, editörün yaptığı ya da yapması gerekenler... Sen de çok iyi biliyorsun, editörlük çok daha başka şeyleri içeriyor. Büyük bir paylaşım ve yükün büyük bir bölümünü yazarın sırtından almak... Dosyayı yazardan aldığımız andan itibaren artık o bizim, editörlerin dosyası oluyor. Bu andan itibaren metin bizim elimizde şekillenecek, demek bu... Dediğim gibi, fermuarı açık ise kapatılacak, eteği uzun ise kısaltılacak vs. Biraz terzi gibi oldu ama, gerçekten de öyle... Metni, yine metnin üzerine uydurmak gerekiyor. Masamıza gelecek bir yaratıcılık da olabilir ama bazen sökükle ya da sar-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>



**Bir editör çok iyi
bir donanıma
sahip olmalıdır.
Edebi metinler,
benim bilgiyi
arkamda bırakmak
zorunda olduğum
metinler...**

kan yerlerini düzeltmek gerekebiliyor.. Bizim işimiz de bu aslında...

Cem Mumcu: Benim kitaplarına editörlük yaptığı dönemlerde şöyle notlar alırdım mesela Şenol Hanım'dan: 'Bu kelimenin doğrusu bu ama, sanıyorum sen yine bozmuşsun.. Özellikle mi?' Ben de 'Evet özellikle,' derim ya da 'Böyle bir tabir yok,' der. Ben de 'Biliyorum,' derim. Ama bilmediklerim de olabilir ya da yanlış bildiklerim. O metni yazarken 'uçmuş' da olabilirim. Editörümün bana gelen notlar içinde bu tür uyarmalar gördüğümde 'Evet, bu kez atlamışım lütfen düzeltir misin?' diyebilirim.

Asıl yaratıcı olan kim? Yazar mı editör mü?

Şenol Ayla: Tabii ki yazar... İşin yaratıcı kısmı yazara aittir. Yoksa bir editör ne yaparsayapsın metinde bir şey yoksayarataamaz... Ama elbette metin üzerinde çalışılan süreç de bu yaratıcılığı kapsar... Yine de yaratıcı olan yazardır.

Cem Mumcu: Daha ziyade işin 'diyonizyen' kısmıdır yazar. Apollonyen kısmı da editördür.

Şenol Ayla: Bu sohbetin şu kadarı içinde yine editörlük yapmak geliyor içimden, yine duramıyorum. Cem Bey, siz, bu diyonizyen, apollonyen gibi sözcükleri, terimleri çok kullanıyorsunuz ama herkes bilmeyebilir... Bu sizin geçmişinizden ve hitap ettiğiniz kesimden kaynaklanıyor olabilir ama buraya bir dipnot koysak mı acaba?

Cem Mumcu: Evet! Editör işte bunu yapar... Editör, yazarın bünyesine o kadar karışmıştır ki, okurun ya da dinleyenin, yazarın sözcüklerinden neresini anlayıp anlayamayacağını çok iyi bilir. Apollonyen kısım, bilgiye dayanan kısım... Dionizyen kısım ise uça kısım. Benim yazma sürecimde 'uçuşlar' çok fazladır ve benim gibi düşünmeyen bir editör beni mahveder, beni hadım eder... Ama bir başka yazar uçmamıştır da yanlış yapmıştır, farkında olmadan... Böyle zamanlarda editörün bu yanlışlığı görüp doğruyu bulması gerekir. İyi ki bu yanlışlığı görür. Genellikle.. Huysuz değilse içine kapanıktır.



**İşin yaratıcı kısmı
yazara aittir.
Yoksa bir editör
ne yaparsa yapsın
metinde bir şey
yoksa yaratamaz...**

İçine kapanık değilse, başka bir şeydir. Mutlaka olumsuz bir tarafı vardır. Editörün yazarını koruması gerekir, tıpkı çocuğunu koruyan anne gibi...

Şenol Ayla: Cem Bey, editörlerin işini zorlaştırıyorsunuz... Siz de, iyi yazar kapris yapar dersiniz...

Cem Mumcu: Kapris yapar, dedim ama belki de hiç konuşmaz... Suskundur. Bir kenara çekilmiştir. Ne bileyim, mutlaka garip bir tarafı vardır. Editörün bir diğer işi de yönetmenlik. Yani yazarını yönetmesi gerekir...

Siz, kendi metinlerinizi ya da dosyalarınızı her zaman editörünüzle paylaşıyor musunuz?

Cem Mumcu: Bu, tamamen kitap dışı bir durum... Yıllardır Şenol Hanım ile beraber çalışıyoruz. Şenol Hanım, metinlerimi okuyup 'tamam' dediyse, benimdünya üzerinde soracağım başka hiç kimse kalmıyor. Bu çok ciddi bir güven... Ben, her metni kitap olsun diye yazmıyorum aslında... Yazma sürecime dahil olan bazı metinleri kimi zaman Şenol Hanım'ın e-posta adresine gönderiyorum ve diyorum ki, 'Dün gece çıktı bu... Ne diyor-sun?' O gün ondan gelecek bir ses, metin hakkında söyleyeceği güzel sözler, beni uçurur... Ama işte bu yazar-editör ilişkisi çok zor kurulan bir ilişki...

Yazarın editör tercihi konusunda neler düşünüyorsunuz? Bir yazarın 'Evet ben bu editörlerle çalışmak istiyorum, o beni yönlendirebilir ve bendeki yeteneği açığa çıkartabilir,' diyebileceği editörlerimiz var mı?

Şenol Ayla: Türkiye'de yazarların pek böyle bir şansı olmuyor aslında...

Cem Mumcu: Bence yazarın editör, editörün de yazar tercihi olmak... Gelen dosyalar-dan birini ilk önce ben okuyup kurula sunduysameğer, editörlerimiz arasında da dosya üzerinden bir tercihyapırım. Bu kitap Şenol Hanım'ın, bu kitap Hande Hanım'ın derim... Yazar ya da dosyalar, genellikle bana editörünü söyler ve bu genellikle doğrudur.





Yusuf Alper

YÜZYIL ACILARLA

Dedem Kahraman Alper'in anısına,

Suların saçlarına sarı yazma türküsü
Söyler gibi kendinden geçerek dolandığı
Saçlarının kördüğüm olup her gün üstüne
Sonsuz parlayışla, coşkuyla yürüdüğü

Yıllarca yol gözleyen dedemin nişanlısı
Beni doğurmayan 'umarsız Penelope'
Karalar giyinmiş karanlık yeryüzünde
Yüzyılı baştan sona acı içinde

İçimde seni duyar hüznlenirim
Çözülürken bir devlet sana da bunlar düştü
Dedelerim sırayla yol kıyısına düştü
Süngüyle tüfekle tífüsle

Dedemin bağrına top top ateş düştü
Sibiryası buzlarını kırarken
Yataken Moskova zindanında
İnce elleriyle saçlarını okşarken

Hüzünlerden hüznün begendi dedem
En acıklı türkülerini susarak söyledi
Aktığı gözyaşı çok derindeydi
Kimseler görmedi ah kimseler görmedi

Bir türkü söylerdi
Acıyla hüznle
Yeşil bir türküydü
Ördek gölde yüzerdi

O zaman hüznünün derinliği
O zaman geçmişin kimsesizliği
O zaman acının acıtan yeri
Dört nala çıkar gelirdi

Ölümün ne olduğunu gidince gördüm
Karlı kış gününde gözyaşlarım dondu
Kafkasya Moskova Sibiryada dondu
Yüzyıl baştan sona uçurumdu

Yurtsuz bir çocuktum
Göçebe bir delikanlı
Milletin bir adamını şimdi
Milletin bir adamını şimdi

Şenol Ayla: Genellikle... Ama itiraz ettiğimiz zamanlar da oluyor... O zaman oturup tartışıyoruz. Çünkü bu sadece eserle ilgili bir yakınlaşma değil ki... Kişisel bir yakınlaşma da söz konusu... Bazen metinle yıldızlar barışmıyor, o zaman ısrar etmek çok da anlamlı değil...

Cem Mumcu: Bir editör çok iyi bir donanıma sahip olmalıdır. Edebi metinler, benim bilgiyi arkamda bırakmak zorunda olduğum metinler... Çünkü bilgi bir metne sızmaya başladığı an, o artık edebiyat olmaktan uzaklaşıyor. Ben böyle yapıyorum ama editörün her iki alanda da bilgi sahibi olması gerekiyor. Dil konusunda da böyle...

Şenol Ayla: Her konuda bilgiye sahip olmayabilir ama iyi bir araştırmacı olması gerekir elbette editörün...

Cem Mumcu: Nasıl araştıracasına bilmesi gerekiyor... Okuyan Us Yayınları'nın genel yayın yönetmenliğini de yapıyorum ben ve çoğu zaman editör kadrosunu izleme şansım oluyor... Benim için bir editörün insanı özellikleri çok önemli. Etrafındakiyle iyi ilişkiler kuruyor mu? Aslında bundan da daha önemli hayatında temel sözcük kitap mı? Bunun üzerine mi yaşıyor? Editörlük, kenardan köşeden yapılacak bir iş değildir. Çok sevmek gerekir. Tüm bunların yanında organizasyon yeteneği var mı ve bir editörde olması gereken diğer özellikleri taşıyor mu? Tabii kim hiç kimse kusursuz değil... İyi bir editör kendini zamanla geliştirmesini bilmelidir...

Metinlerinizin üzerinde oynanmasını izin verir misiniz? Bazı yazarlar metinleri üzerinde çok fazla oynanmasını istemiyorlar...

Cem Mumcu: Şenol Hanım'ın gençlerde bana söylediği şöyle bir şey vardı; 'Sen, benim en rahat editörlüğünü yaptığım kişisin...' Çünkü benim kitaplarım biraz kemiksiz çıkıyor...

Şenol Ayla: Temiz tabirini kullanmıştım...

Cem Mumcu: Bu tabii editör açısından... Türkçe hatası yok, imlâ hatası yok... Olsa da çok az... 'Altı, yedi kere okudum ama ben zevkinden okudum,' diyor. Ama böyle kitaplar var ki Şenol'un onları neredeyse yeniden yazdığını biliyorum. Bazen metni kimin yazdığını konusunda şüpheye düşüyorum, yazar mı, editör mü? Ama genelde gerçekçi yazarların metinleri daha temiz oluyor.

Editör olarak bir metin üzerinde çalışırken neleri düzeltirsiniz, neleri düzeltmezsiniz?

Şenol Ayla: Dosyayı ilk okuyuşum her zaman bir okur gibidir. Bir okur olsam bu metnin içerisinde şüphe kıldım, diye düşünürüm. Eğer bir okur, çok uzadı sıkıldım; çok kısa sür-

müş ya da çok karışmış gibi notlar düşerim. Bu ilk okumanın ardından diğer okumalarda editör ve yayıncı kimliği ile bakiyorum dosyaya... Eğer yayınlanmasına karar verilmişse diğer süreçler de işin içine giriyor; dosyanın kalınlığı, kurguda yer alan boşluklar, karakterler... Elbette tüm bunlar öncelikle yazarın tercihi ile belirleniyor. 'Ben burasını düzeltmek istemiyorum,' ya da 'Ben yazdım. Olay budur,' da diyebilir yazar. Her zaman bu hakka sahiptir ve ben de eğer çok sorunlu değil ise metine çok fazla müdahale etmekten yana değilim...

Hassas Ruhlar Terasizi'nin ilk okuduğunuz aklınızdan geçenler neydi?

Şenol Ayla: Bu, dördüncü kitabı 1001 İnsan Masalları'nın... Önceki diğer kitaplara baktım, bu kez öyküler uzamış... İlk gördüğüm şey buydu... Bir değişiklik de, Cem Bey'in dediği gibi yazdığı öyküleri ertesi gün okuyabiliyordum... Dolayısıyla kitap bittiğinde ben hemen hepsini okumuştum öykülerini... Her öyküyü okuduğuma, öncekilerden çok daha yukarı çıkan, çok daha iyi yerlere doğru giden metinler olduğunu gördüm. Çok begendim ve begendiğimi de kendisine söyledim. Metinler çok iyi bir yoldan geçip gelmişlerdi ve çok damardan olmuşlardı. Bu çok iyi dedim, kendisine... Bu nedenle de üzerlerinde editörlük anlamında çok fazla çalışmak gerekmedi. Ancak ismini çok zor koyduk...

Cem Mumcu: Her gün evde otururken aklıma 'Hassas Ruhlar Terasizi' adı geldi... Niye geldiğine baktım ve bu kitabın adı olsa gerek, diye düşündüm...

Son olarak editör-yazar ilişkisini bir cümle ile tanımlamanızı istesem... Örneğin editör-yazar ilişkisi zordur; kolaydır ya da çok eğlencelidir vs. diyebilir misiniz?

Şenol Ayla: Severek yaptığım bir iş tabii... Kimse zorlamıyor. Ama tarif etmek gerekirse yazarın demeyeyim de kitabı halk içine çıkaracak, görüciye çıkaracak, fermuarın açık diyecek kişidir editör... yazarın ve kitabı ortaya çıkaracak kişidir editör...

Cem Mumcu: Benim tarif ettiğim iyi editör benim kanımı, ilğimi bilen insan demektir... Her şeyimi bilen insan...

Ama sizin de buna bir parça buna izin vermeniz gerekiyor.

Cem Mumcu: Bu kişiyi iyi seçersen eğer izin verirsin, yoksa olmaz tabii... Ama bunu hak eden kişi ise onun karşısında soyunup, bırakırım kendimi... Böyle olmalı gibi geliyor bana... Yazar, editörü ile başından sonuna kadar gitmeli... Tüm kitap ya da kitaplar boyunca yazarın editörüyle birlikte...

HİKÂYE-İ FATMA



Oy oy oy güzel kardeşim benim diyerek, boynuma atladı, kucaklaştık, ayrılınca yüzüne baktım, vay be Fatma abla, çok oldu görüşemedik, ablam be gözlerinin altı halka halka olmuş, çok zayıflamışsın dedim.

Sorma sorma, çok fena hastalandım. İki ay çalışmadım, kirayı ödeyemedim, çıkardı orospu çocuğu, pansiyoncu pezevenk, neyse daha bu gün işe çıktım, daha sıftah yok deyip eli ve kafasıyla arkasına düşen sokağı işaret ederek, baksana kimse de iş yok. Gösterdiği sokak arasında, genç yaşlı, kanşık, ikili, tekli, sıralanmış, çömelmiş, kimisi duvara yaslanmış, on kadın vardı. Sokakların alışmış gece orospuları, geleceğe anlamsız gözlerle bakarak duruyorlar, yalnızca kurulmuş bebek gibi, kafalarıyla gel işareti yaparak, müşterileri bulmaya çalışıyorlar. Dalmışım, Fatma'nın sesiyeli fotoğrafıma koptum. Ben, bu duruma düşecek miydim, düşmez kalkmaz bir Allah derler be kardeşim, kimseleri beğenmedim, şimdi yaş eli sık oldu, yeminle iş yapamıyorum, valla hani bir adam diydüm, yetmiş üç yaşında emekliydi, sana getirecektim, hani evlenilm diydü, hatırladın mı? Hatırlamaz mıyım, ablam ben de söz vermiştim ya seni gelinlikle evlendirecektik ya. Bu sözlerim üzerine Fatma güzel bir kahkaha fırlattı eksik, çürük dişleri ortaya çıktı, bir an bunu hatırlamış olacaktı ki avucuyla ağzını kapatarak güldü, saniyeler için de bu seferde ağlamaya başladı. Ulan sokak ortasında sanki tiyatro yapıyor, ağlama be ablam ağlama diyerek, avucuna iki günlük otel akşamını sıkıştırıp yürüdüm, o arkamdan güle güle, ben burarlardım, haa o yaşı adam ölmüş, diye seslendi. Hızlı adımlarla köşeyi döndüm, derin bir nefes alarak rahatladım, şimdi yavaş yavaş ellerim arkamda Tarlabası Yokuşu'ndan Taksim'e doğru tırmanıyorum, tırmandıkça, Fatmalar, Ayseler, Ayseller, Gönüller, dönmeleler, dönmemiş sürme gözlü ibneler, çoğalarak kaldırımdaki yerlerini almış, tanıdıklarımla selamlaşıp, tanımadıklarımla bakışıp geçiyorum, bir an kendimi mayın tarlasında gibi hissediyordum, korkular sardı içimi, bizim hiç duymadı-

ğımız acısı onların gözlerinden alıyorum, bazen duymayanların üstüne bir bok gibi fırlattığımda, yalnızca duyduğum şey, of be oğlum bırak bu işleri oluyor. Çünkü bu steril arkadaşlar çok önemli işler yapıyorlar, rahatsız etmeyeceksin, böyle hafif konularla meşgul etmeyeceksin, taabi güzel ağabeylerim deyip geçeceksin. Neyse, gökyüzü bu akşam çok değişken, yalancı bir kadına benze-tiyorum, avuç avuç korkuyorum, bütün korkularımı, şarkısız bir ılık gibi yürüyorum. O da ne, bir yıldız kaydı, gördüm, hani yıldız kayınca dilek tutarlar ya, ben de bir dilek tuttum, ama söylemem, yalnızlığımıza arkadaş olsun, ah ulan şu hayat var ya hayat, insana acıyı da umudu da bir arada tattırır, Fatma ablanın yaşlı acısı, yüreğimde bir domuz kurşununun yarası gibi koca-man. Altı aykadar önce bir akşam Fatma ablanın çalıştığı birahane de içeren bana, kardeşim be, ben artık kimseyle sabaha kadar kalamıyorum, üstüme fenalik geliyor, sinir geçiriyorum, bir kere o yaşlı adamın kolunu ısırđm az daha adamın etini koparacaktım gece yaktaktan attım". "niye böyle yapıyorun"

diye sormuştu, fazla bir şey konuşamamıştım, şimdi onu daha iyi anlıyorum. On sekiz yaşında, çalıştığı tekel den evlenme vaa diyle çıkarılıp, daha çok para kazanınız diyerek pezevenk kocası tarafından pavyona satılışı, sonraları geneleve düşürölüşü ve en sonunda geçmiş yaşında sokaklarda ekmek parasına ucuza etini satışı, hayatında güvendiği tüm erkeklerin kallesliği onu bu davranışlara itmişti. Bir keresinde yine sormuştu "yaşadığım aşklara n'oldu" diye, cevaplayamamıştım.

Her gün birbirlerinden farklı, birbirlerine benzeyen şeyler yaşıyorum. Eski bir şarkı gibi unuttuğum umutlarımlı tekrardan hatırlamaya çalışıyorum, bu gece beni bir it'in ısırsı gibi acılı, kendime getirdi, benim eskiden kocamın umutları vardı, uzun zamandır umutlarıma yabancı olmuştum, Fatma ablave diğerlerinin sönmüş balon gibi silinmiş sevinçlerini gördüğümde hatırladım. Bu fukaralara dayatılan baktan pis hayatla, kimlerin değirmine kan taşıdıklarından haberi olmaman keskin çarkların arasında parçalanarak yaşamaya çalışıyorlar. Ben bir gün sokaklardan umutlu olacağım, ne zaman diye sorarsanız, siz de düşünün, sönmüş bir kömür gibi karantıkta aynılığa doğru yürüdüm, evime gelip yatağıma, salyon-



YAVUZ ile SİBEL

O gün, her günkü gibi canlılara ölülerinin yattığı yerleri gösterdi ve havanın karaması gereken anı bekledi. İçinde karışık konulamaz bir sevmeye güdüsü hop oturdu hop kalktı. "İşte aradığınız isim bu taş." Yavuz Takmaz, Konya'da bir mezarlığın bekçisiydi. Gündüzleri ölü yakınlarına yardımcı olur, geceleri ise mezar taşlarından isim beğenirdi. Beğendiği ismin olduğu mezarı kazıp içinden çıkan yeni gömülmüş bedeni tek göz odasına götürüp sıcak suyla bir güzel yıkadıktan sonra sabaha kadar o ölüyü severdi. Önemli olan ismin güzelliği idi, bu kimi zaman bir erkek, kimi zaman bir kadın olurdu. İsmi: Mete I. Kınakına. Güneş doğmak üzere. Artık cesedi yerine yatırmak gerek. Göçmüş geçmişte kalmalıydı. Günler geceleri kovaladı. Kova, Yavuz'un evinde orta yerde. Su ısındı. İsimler diyarında bir gezinti. El feneri. İsimler. Sibel Turan. Hmmm. Henüz yere düşmemiş yağmur damlası, Türklerin en eski yurduna İranlıların verdiği isim. Bakalım yere düşer mi? Elinde kürek, belinde derman atıldı toprağa, daha iki gün önce gömülmüş olan kadıncağızı yaşamdan sonra son bir kez kullanmak için. Kaz babam kaz, kaz. Akından "iki arkeolog ve 'kaz' yapmak"la ilgili espiri geçti. Gülmüseddi. Yozdu, yobazdı. Ona hiçbir şey komazdı. Sibel'i sırtladı. Odasına götürdü. Su sıcaktı. İlk ve son kez sarıldığı düşünülün kefen açıldı. Su sıcaktı. Sibel gençcik ve güzeldi. Neden ölmüştü bu kadıncağız? Su sıcaktı. Yavuz yumuşak yumuşak yıkadı. Sibel'in gözleri açıldı. Yavuz'un göz bebekleri kurban bayramında bıçağı gören koyun gibi büyüdü. Sibel'in gözleri açıldı. Yavuz dumura uğradı. Fazla kalacak değildi. Gözler açık.

Yavuz titrek dudaklarından Tanrı'sına pıtır pıtır sığıntı sözcüklerini döktü. Kadın orada öylece, çırılçıplak, haşlanmış, son uykusundan kaldırılmış, öylece bakayazdı. "Aman Yarabbi! Aman Yarabbi!" Ve kadın kıpırdadı. Ve kadın yaşıyordu. Çok güzeldi. Yaşıyordu. "Aman Yarabbi!" Yavuz'un sağ eli yanında duran küreğe gitti, sapını kavrıdı. Ölüler ölü kalmalıydı. Bu dünyanın devranı dönmemeliydi. Zaman şa andı. Göçmüş geçmişte kalmalıydı. Ve kadın kıpırdadı. Ve kadın yaşıyordu. Bakayazdı. "Ahhhh, kimse yok... kimseler yok bedenim içinde." Kaç



gecedir yemyeşil her yer. Ah bir görsen, ah bir bilsen gözlerimden akan yaş. Sonu gelmez, gecelerin sonu gelmez. Kaç geçedir bembeyaz her yer. "Neden bilmem, aynaya baktım. Aynadaki bana baktı." Yavuz dumura fazla kalacak değildi. Küçük dili midesine çok yakındı artık. Sibel'in ağzından dökülenleri kulaklarıyla yaşıyordu. Yalı vardı. "Ahhhhh, kimse yok. Kimseler yok bedenim içinde."

Sabah. Aman sabahlar olmasın. Kahvaltı. Kadın. Yumurt. Kadın. Beyaz peynir. Kadın. Kadın. Sibel. Kürek. Kahvaltı. Aman sabahlar olmasın. Yavuz tiril tiril giyinmiş pırl pırl bir güne cıvı cıvı bir kahvaltı ile başlıyordu. Sibel. Peyniri gıcıklaştırmak "Yağmur damlası düştü sonunda." diye geçirdi akıldan. Cışeledi. Çek baba çek, çek. Deh baba deh, deh. Ağlama sen sakın, ağlama geçer. Ağlama sen sakın, havlama geçer. Mutlu bir gündü. Mezarın kaldırıldığı ölü, aşka gelmiş, yaşama dönmüş, kadını olmuştur. Önünde kahvaltı, dudığında ılık vardı. Mezarlık bahçe olmuştur artık. Ölü bahçesi. Kadının bir dediği yoktu. Ağ zı vardı, dili yoktu. O Yavuzdu, o da Sibel. Yavuz'a can lazımdı, Sibel'e canan.

Yavuz, Allah'ının ona bahsettği kadına gülümseyerek el sallarken, yeni bir ölü bulmaca günü başlıyordu. O gün herkes güler yüzlü yardımcı oldu. Gözü yaşlı insanlar, dudakları titrek analar içlerinden sövdüler o gün Yavuz'a. Sibel evi, yani o tek göz odayı temizleyip düzenlemekle meşguldü. Sonra bürke de yapacaktı akşam için. Evde artık hiç yorulmamacasına çalışan bir kadın vardı. Temizlik bitti. Kendi bakımını yapmalıydı biraz da. Yağını suyunu değiştirmek lazım tabi.

Yıl: 2013. Kod: 13052707. www.corps-e-corporation.com sitesinin çalışanlarından bir tanesi sadece. Bütün mesaisi internet üzerinden şirketlerine gelen maileri cevaplamakla geçiyordu. Bir sibernetik organizma olduğu yetmiyormuş gibi kendisine verilen görev bu idi. Ayrıca kadın bedeniyi inşa edildiği için, 8. Sokak'ın üzerindeki stüdyo evcigine giderken hemen her gün olmadık taciilere uğruyordu. Kullan babam makina. Her sabah uyanığında "yeni doğan güne lanet etmek" işlemcisine yüklü olsaydı kesin ederdi. Öğle aralarında çalışan insanlar yemeğe giderken o ve onun gibiler gece tamamlamayadıkları şarj işlemlerine devam ederler ya da yağ bakımlarını yaparlardı. Yağ insan beslenmesi gibi ağız yoluyla, gerçek yemek gibi özel bir yöntemle beslenirler. Yedikten sonra da daha sonra devlet tarafından ödünmek suretiyle bedeniyordu. Bu cyborg'lar



devletin maliyetli, ayrıca devletten subvansiyon alıyor kontrol yönteminin başarıya ulaşması ortadan kalkan polislik kurumunun yerini alan casuslardı. Bu sayede insanların, aralarında yaşayan ve aynı kendileri gibi gözüken cyborglar tarafından, belirlenmesi her türlü davranışları rapor ediliyordu. Kod:33052707, bunlardan biriydi. İnsanlar onu Cybele Tourean olarak biliyordu. Orta Batı'da iyi bir liseden mezun. Ivy League'de bir üniversiteden bilgisayar programcısı olarak mezun biliniyordu. Bunların hepsi ona yüklenmiş olarak veriliyor. Bu ona download edilmiş hayatıydı. "Ahh, kimse yok. Kimseler yok bedenim içinde. Neden bilmem aynaya baktım. Aynadaki bana baktı." Cybele'in bu gidiş bir dur demesi lazımdı. "Kendinden tiksirmek" yükülü olmadığı halde kendinden tiksinen bir makinyaydı. Gece Aman sabahlar olmasın. Önündeki CPI marka bilgisayarına bağladı kendini ve çalışmalarına bir önceki gece bıraktığı yerden devam etti. Aman sabahlar olmasın. Kaç gecedir yemyeşil her yer. Cybele kendi çalıştığı şirket üzerinden bir bağlantı noktası açabilirse ve bu noktayı kendi portuna aktarabilirse..... Ah bir görsen, ah bir bilsen.. gözlerimden akan yaşı. Sonu gelmez, gecelerin sonu gelmez. Kaç gecedir bembeyaz her yer. Bakayazdı. Ve kadın yaşıyordu. Gözlerinin önünde "TurkEvhanimligi.inf" yükleniyor. Lütfen bekleyiniz." ibaresi duruyordu. Bütün hepsi tamamlandıktan sonra gözlerini kırpı ve kalıp karşındaki adama sarıldı. Kadın çirliçiplaktı. Adam cascavlak. Yavuz'un bembeyaz suratına ve kasıklarına tekrar kan gitmesi uzun zaman almamış. Mutlu bir geceydi. Vur baba vur, vur. Akli diğer her yerinden daha havadaydı. Yavuz'un yağmur damlası daha yere düşmemiştir. Kürek...

Yavuz bütün gününü Rabbine sükr etmekle geçirdi içten içe. Kendisine bir insan bahsettigi için, yalnızlığı ve sapkınlığına son verdiğini için. Akşam kökmeğe başlayıp da Yavuz'un ayakları daha fazla söz dinlemez olduktan sonra, bir çift 44 numara ayakkabı mezarlığın sol arka tarafında olan kulübesine doğru yürümeye başladı. Etrafına baktıkça nasıl bir yalnızlığın ürünü olduğunu bilemediği mezarlığın; çiçeklerle dolu, kavak ve çam ağaçlarının zıt ahenğine yerleşmiş, çakıllı yolunu bir çırpıda geçiverdi. Mis gibi de börek kokuyordu. "Daha dün gece ölüyüd, bugün börek yapıyor." Yaşıyor olmak ne büyük bir mutlulukmuş demek ki. Sibel, Yavuz geldiğinde çoktan tabakları masaya yerleştirmiş, öglen harizladığı sarımsalı masaya koyuyordu. Yavuz kenarda duran sıcak börek tepsiyle bir kaza çıkarmıştı. Zaten bu kaza, o kadar hoplayarak yutar odasına geçti. El

feneri ve şakası kırıldı. Mutfaga gitti. Elinde bardaklarla döndü. Çok güzel bir akşam yemeği yediler. Saat gece yarısına yaklaşırken bu lükse alışmaya başlayan Yavuz'un istediği Türk kahvesinin köpüklü kısmı henüz hüpürdetilmemişti ki, köşede yanan ve ortamı romantikleştirdiği sanılan iki bakkal mumu bir esintiyi söndürdü. Birkaç saniye kimse konuşmadı. Tam Yavuz ağzını açmıştı ki, bir silüet belirdi odanın orta yerinde. Odanın ortasında kovan. Kovanın yanında beliren bir silüet. Elinde sopası, beyaz sakalı ve yuvarlak gözlükleriyle bilgece duran bir silüet. Bu görüntü bile Yavuz'un dimağını yerinden oynatmaya yeterli olabildi. Buna fırsat kalmadan Sibel gayet soğukkanlı bir şekilde: "Ne istiyorsun bizden?" diye sordu. İhtiyar yavaşça kayboldu. Yavuz elini küreğine bile götürmeyecek kadar çok korkmuştu. Ak sakallı dede dedikleri bu olsa gerekti.

Sibel hemen koştu beyine su getirdi. Yavuz bir dikiste içti. Yavuz sakinleşince neler olduğunu anlamaya çalıştı. Ellerini



Yaradan'a kaldırdı. Küreğe baktı. "Aman Yarabbi!" gece yarısından sonra bir son raki güne uzanmak için yatak odalarına geçtiler. Bir o yana, bir bu yana. Derken aksakallı dede yeniden belirdi. Yavuz, çok korktu. Dede Yavuz'a çok kötü bir şey yaptığını ve geçmişin geçmişte kalması gerektiğini söyledi. Sibel baktı. Dede kendisinin onlara yardımcı olmak yol göstermek için geldiğini söyledi. Ama önce göçmüş geçmişte kalmalıydı. Yaptığı çok günahtı

www.corps-e-corporation.com sitesinin amacı geçmişteki zamanlara çeşitli elektronik hologramlar göndermek ve müşterilerinin kişisel tarihinde ufak çaplı değişiklikler yapmak amaçlı kurulmuş bir şirketti. Bu şirketin amacı, gelecekteki zamanlara çeşitli elektronik hologramlar göndermek ve müşterilerinin kişisel tarihinde ufak çaplı değişiklikler yapmak amaçlı kurulmuş bir şirketti. Bu şirketin amacı, gelecekteki zamanlara çeşitli elektronik hologramlar göndermek ve müşterilerinin kişisel tarihinde ufak çaplı değişiklikler yapmak amaçlı kurulmuş bir şirketti.

taalepte bulunur. Site bu talebi değerlendirir ve gerekli zamana elektronik hologram göndererek istenen değişiklik yolunda müdahalede bulunurdu. Rüyanıza ak sakallı dede girer ve piyango numaralarını söyleyebilir mesela, bu iş corps-e-corporation'ın işiydi. Bu seferki ise bir müşteri için değil bir çalışanı için gönderilmişti.

Sibel, aksakallıya bağırdı, çağırdı. Yavuz birkaç dakika sonra şaşkınlıkla baygınlaştı. Kendine geldiğinde. Gözti küreğine ilişti. Eli küreğine ilişti. Aksakallı dede kaybolmuştu. Sibel yerden oturmuş örgü örüyordu. Sibel'in elinde şişler, Yavuz'un elinde kürek. Aksakallının elleri bile yok. Sibel'in baksızları boş, biraz nahoş. Kır babam kır, kır. Acılabir geceydi. "Neden bilmem aynaya baktım. Aynadaki bana baktı. ahh, kimse yok. Kimseler yok bedenim içinde." Yavuz Sibel'e şeytan olup olmadığını sordu. Aldı ki cevap: "Ne münasebet?" oldu. Kürek geçmişte geçmişte bırakmalıydı. Yavuz, ah Yavuz. Kadın ona aksakallının aslında ilahi bir güç tarafından gönderilmediğini, kendisinin de aslında gelecekteki geçmişte bu çeşit hologramlar gönderen bir internet şirketinde çalıştığını anlattı. Yavuz, küçük diline mukayyet olmayı çıkararak dinledi herşeyi. İnanmadı. "İblis kadını!" diye bağırdı. Küreği havaya kaldırdı. Geçmiş geçmişte kalmalıydı. Sibel can haviliyle bir çığlık attı: "DURI!" Ellerini kabark saçlarından ensesine doğru götürdü ve aniden yüzünde bir ayırlıma olmayı başladı. "Aman Yarabbi! Aman Yarabbi!!!" Kaç gecedir yemyeşil her yer. Açılan vücut parçalarının arasından gerçek yapılmış materyali göründü. Kadın bir robottu, Yavuz'un bunu öğrenmesi zaten her şeyi bitiriyordu. Sibel, Yavuz'a onu sevdiğini söyledi ve göğüs kafesinin üzerinde açılan kapakçıktaki düğmeye bastı. Durdu. Bakayazdı. Sustu. Yavuz, elinde kürek aklının nerede olduğunu habersiz. Önünde duran robota bakakaldı. Bir kadın sevmek istemişti. Ha robot, ha ölü, ama canlı gibiydi hiç değişse ve sevgi dolu davranışları vardı. Ve Yavuz kadına güvenmedi. Ve Yavuz robota güvenmedi. Elindeki tek varlığı da kaybetti. Aksakallı ve ya hologram ne fark ederdi ki. Dışarıdan biri gelsin onlara karşı. Hep yabancılar dinlenir zaten. Aman sabahlar olmasın. Kaç gecedir bembeyaz her yer. Sabah oldu, netekim. Ölülerini görmeye gelenler ortalgın sakinliğinden şüpheleli de beklinden kulübesine doğru yaklaşır kapıyı açtıklarında karşlarına, Yavuz'un tavana asılı bedeni ve hareketsiz yatan bir kadın robot çıkacaktı. Zaman şu andı. Geçmiş geçmişte

var olduğu nakal var. Gerçekten süpür yapan birisi var mı?

R.Ç.- Gerçekten ben doğaüstü olayların olduğuna inanıyorum, bunların hayata karşısına inanıyorum ama gene de...

M.K.- Güntümdü bir delikanlı ve bir kız büyüyle, fallla uğraşan birisinin yanına, sorununu çözmesi için gitti. Bir büyü yaptırmak istiyor. Bu tip şeylerin geçerliliğini sen inanıyor musun?

R.Ç.- Hiçbir şekilde gerçek olamaz demiyorum ama bunların büyük çoğunluğunun en azından şarlatanlık olduğunu düşünüyorum. Diğer taraftan, insanlar eğleniyorlarsa ve bundan belli bir tatmin duyuyorlarsa, yaşasınlar. Bunu yargılayacak değilim.

A.Ö.- Niye genç kuşak yazarlar, genellikle fantastik, korku, polisiye türünde yazıyor?

"Depremde İstanbul yıkılırsa biz tepeden seyredeceğiz", sözleri, günümüz şımarık zengin gençlerini özetliyor...

R.Ç.- Aslında bana kalırsa gençler, bir yönüyle gerçek hayatla da ilgililer. Ben gençliği tamamen gerçeğe sırt çevirmiş, kurduğu hayal dünyasında her şeyden koparak, her şeyi unutarak yaşamak istiyor diye bakmıyorum. Gençler aslında gerçek hayatta gördükleri şeyleri, çok somut gündelik yaşamlarının sorunlarını ve bunların ayrıntılarını da aslında çok düşünüyorlar. Kafalarında kurguluyorlar. Bu konularda bir sürü yorum yapıyorlar ama buna edebiyata pek yansımıyorlar. Edebiyatagelindiği zaman, dedğiniz gibi, daha çok fantastik tercih ediliyor.

A.Ö.- Peki, Irak'taki çatışma, Afrikadaki kabile savaşları bu gençleri rahatsız ediyor mu? Uykularını kaçırıyor mu bu tip olaylar?

R.Ç.- Çoğu gencin umurunda değil. **Teoman**'ın bir lafını okumuştum, "**Benim sevgiliğim olan ilişkim, Irak savaşından daha önemlidir**" diye. Bu gerçekten de günümüz gençliğinin ruh halini yansıtan bir söz. İnsanların düşündüğü şey sevgileri ve para; esas olarak bu iki şey ekseninde dönüp duruyorlar.

M.K.- O sevgili de biraz karizmatik olacak, popüler olacak, biraz da paralı olacak, o zaman iyi hallotuyor, öbür taraftan da hayatı zaten açık gidiyor, saati zaten kimse durduramıyor.

A.Ö.- Özel ilgi alanları nedir kitap kahramanlarının? Mesela karakterlerden birisi porno cd topluyor?

R.Ç.- Evet bu romanda porno olgusunu yaygın olarak anlattım. Gençlerin özel ilgi alanları ve kükür çok önemli, kükürle oynamak önemli.

A.Ö.- Kadın erkek ilişkileri gençlerin en çok kafa yordukları şey. Bu ilişkiyi zenginlerden bahsediyorsun...

R.Ç.- Evet, benim güzel bulduğum da kadın ve romanda ondan bahsettim. Ece Erken bizim kuşağın simgesel bir karakteri olabilir. Bir yerde bir söyleşisinde demişti. Bu oturduğu kulelerle ilgili bir söyleşi. Diyor ki "**Depremde İstanbul yıkılırsa biz tepeden seyredebileceğiz**," tam böyle, günümüzdeki zengin genç kızların şımarıklığını özetleyen bir söz.

A.Ö.- Hangi tepede durduğuna bağlı tabii bu.

M.K.- Asıl o tepe yıkılıyordur, onu da birileri seyrediyordur, o da fark etmez. Peki, Türk edebiyatının Sümerli ataları-mızdan bize miras olan harfleri kullanarak, biraz biçimsel değişiklikler yaparak bugünlere kadargeldik. Hâlâ Latin alfabesini kullanıyoruz. 29 harfle gidiyoruz, bu 29 harfin sürekli yerini değiştirerek yeni yeni cümleler elde ediyoruz, peki insan-

KullanılanAdam, ÖğretenAdam, BezginBekir, bunlar gençlerin dünyasında var. Ama bir edebiyat tartışması yok.

M.K.- 2012'de şu olacak, küresel ısınma, yağmur ormanlarının yok oluşu, bütün bunlar gençliği ilgilendiriyor mu?

R.Ç.- Kısmen, ekolojik konulara bir ilgi var ama, o kadar değil. Sinemaya karşı son dönemde artan bir ilgi var, edebiyat kesin tartışılmıyor, popüler isim ya da fantastik edebiyat falan haricinde, korku edebiyatı tartışılıyor ama Türk edebiyatı konuşulmuyor. Fakat sinema konuşuluyor. Edebiyat ezilirken sinema yükselişe geçiyor. Çok film seyrediliyor. Sinemaya olan ilgi sırf popüler sinemaya olan ilgi değil, daha sanat filmlerine yönelikte bir ilgi var gençlerde. **David Lynch** gençler için üzerine tartışılabilir bir kavramdır, yani bilinen bir şeydir, **Edip Cansever**'den farklı olarak, **Turgut Uyar**'dan, ne bileyim **Oktay Rifat**'tan. Onun dışında müziğe karşı olması gerekenden daha fazla bir abartı var.

A.Ö.- Bu röportajdan sonra böyle bir dünyaya genç bir çocuk getirmek istemi-



lar, bu genç diye bahsettiğimiz insanlar Türk edebiyatından, daha doğrusu yazın dünyasından nasıl eserler bekliyoruz.

R.Ç.- Türk edebiyatına karşı bir ilgileri yok, gerçekten bilgisiz olduklarına inanıyorum. En azından geniş bir kesimde. Mesela **Perihan Mağden**'in iyi bir köşe yazarı olup olmadığını tartışılır, ama **Edip Cansever**'in ya da **Turgut Uyar**'ın şiir anlayışları tartışılmaz. Böyle bir konu yoktur. **Yaşar Kemal**ler, **Orhan Kemal**ler akıllarında bile değildir onların. **Pir Sultan**, **Fuzulî** hiç yoktur.

A.Ö.- Korkunç bir gençlik portresi çizdin bize, iyi ki çizdin! Neler okuyorlar, mizah dergileriyle araları nasıl?

R.Ç.- Mizah dergileri, **LeMan** gibi okunurdu. **LeMan**'daki figürler biliniyor,

yorum! Şaka bir yana tabii, belli bir çevreden, belli bir kesimden bahsediyorum, belli bir bilgiyialanlar, belli bir kültürü yaşayan insanlar. Anadolu'daki, mesela Zonguldak'taki değil.

R.Ç.- Bu gençlerin hayattan beklentileri az çalışarak bol para kazanıp yüksek bir statüye sahip olmak. Güzel veya zengin bir sevgiliye, gerekirse güzel kişilerle tek gecelik ilişkiler kurmak. Arabanın olması önemli. Eğlenerek yaşamak yani.

M.K.- Bize yeni bir hayat modeli sundukları için gençlere çok teşekkür ederiz ve **Reşat Çalişlara** da çok teşekkür ediyoruz.

آزادی می نهادی نیست
آزادی توانایی انتخاب
و تمهید به آن انتخاب است



Paulo Coelho'nun son romanı Zahir Iran'da yasalandı...

Paulo Coelho'nun son kitabı Zahir dünyada ilk olarak İran'da yayımlandı. Ancak, Zahir, İran'da nedeni bilinmeyen bir sebepten dolayı yasaklandı ve bir kaç gün sonra tekrar satılması na izin verildi.

Önümüzdeki aylarda Can Yayınları'nda çıkacak olan Zahir'deki roman kahramanı Fransa'da yaşayan uluslararası üne sahip bir yazardır. 10 yıldır evli olduğu karısı Esther bir savaş muhabiridir. Tanınmış, başarılı ve bağımsız bir kariyeri vardır. Esther, arkadaşları Mikha'il ile birlikte bir gün ortadan kaybolur. Mikha'il'in Esther'in sevgili olup olmadığı belli değildir. Yazır sorguya alınır. Esther kaçırıldı ya da öldürüldü mi yoksa her evlilikte olabileceği türden bir terk etme olayı mıdır yaşanan? Bir gün, Esther'in en son birlikte görüldüğü Mikha'il ortaya çıkar, yazarı bulur ve onu karısına götürmeye söz verir. Böylelikle yazarın Paris'ten Kazakistan'a uzanan büyük yolculuğu başlar. Mikha'il'in doğduğu yere, trajik bir öyküsü olan kasabaya uzanan yolculuk sırasında yazar, kendisi ve evliliği hakkında şaşırtıcı keşifler yapacak, yaşamına yeniden değer biçmek zorunda kalacaktır.

2005 Orhan Kemal Ödülü Adnan Binyazar'ın...

1972 yılından beri aralıklı olarak her yıl verileri Orhan Kemal Roman Ödülü'nün otuz dördüncüsü, 2005 yılında Adnan Binyazar'ın Can Yayınları tarafından yayımlanan Ölümün Gölgesi Yok adlı yapıtına verildi.

Önü yazır Orhan Kemal'in adını yaşatmak amacıyla düzenlenen ödülün jürisinde Tahsin Yücel, İnci Aral, Semih Gümüş, Osman Şahin, Konur Ertop, Yıldırım Keskin ve Kemal Ögütçü bulunuyordu.

NECİP FAZİL Bursa'da anılıyor

Necip Fazıl yılının sonlarına yaklaştığımız şu günlerde, üstad Bursa'da anılıyor.

Türkiye Yazarlar Birliği Bursa Şubesi, Eğitim Bir Sendikası Bursa Şubesi ve Osmangazi Belediyesi Yerel Gündem 21 tarafından düzenlenecek olan etkinlik 22 Mayıs 2005 Pazar günü Tayyare Kültür Merkezinde gerçekleştirilecek.

Etkinlikte A. Haydar Öztürk, A. Vahap Akbaş, D. Mehmet Doğan, Metin Önal Mengüşoğlu ve Mustafa Miyasoğlu'nun konuşmacı olarak katılacakları bir panelin yanısıra, Necip Fazıl'ın hayatını ve düşüncelerini içeren bir belgesel de yer alacak. Ayrıca Necip Fazıl şiirleri gençler tarafından seslendirilecek ve şiirlerini yapılmış besteler icra edilecek.

2005 SAİT FAİK HİKÂYE ARMAĞANI AYŞE SARISAYIN'IN

Ünlü hikâyecimiz Sait Faik Abasıyanık adına 1964 yılından bu yana düzenli olarak verilen Sait Faik Hikâye Armağanı, 2005 yılında Ayşe Sarısayın'ın Can Yayınları tarafından yayımlanan ikinci öykü kitabı Yorgun Anılar Zamanı'na verildi. Darüşşafaka Cemiyeti ile Yapı Kredi Yayınları'nın ortaklaşa düzenlediği ödülün jürisinde Füsün Akatlı, Sabahattin Beyaz, Nürsel Duruel, Doğan Hızlan, Jale Parla, Şera Sayın ve Hilmi Yavuz bulunuyordu

FİRPESCI Ödülü İsrail'in

8. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde, Uluslararası Film Eleştirmenleri Birliği FİRPESCI Ödülü, Ronit ve Shlomi Elkabetz'in 2004 tarihli filmi İsrail yapımı 'Kız Almak' (To Take a Wife) adlı filme verildi.

Suçu Country söylememek

Afgan pop şarkıcısı Nusrat Parsa, Vancouver'da verdiği konserten sonra uğradığı saldırıda öldü. Sebep: Konserde 'Country' söylenmemesi. Polis, ünlü Afgan şarkıcının otelinin önünde üç kişinin saldırısına uğradığını belirterek, zanlıların yakalandığını ve yakında mahkemeye çıkarılacağını kaydetti

Nusrat Parsa, Çıkardığı 10 albüm özellikle Avustralya, Almanya, Hollanda ve İngiltere'deki Afgan gençleri arasında çok popüler olmuşt.

Selahattin Hilav 77 yaşında öldü

Felsefeci, çevirmen, denemeci Selahattin Hilav dün sabah, yalnız yaşadığı evinde ölü bulundu. Kalp yetmezliği nedeniyle öldüğü bildirilen Hilav, 77 yaşındaydı.

Venedik Bienali'nde temsilcimiz Hüseyin Çağlayan

51. Uluslararası Venedik Bienali'nde Türkiye'yi tasarımcı Hüseyin Çağlayan temsil edecek. 12 Haziran-6 Kasım tarihleri arasındaki düzenlenecek Bienalın Türkiye Pavyonu'nda Çağlayan da 'Olmayan Varolma' adıyla farklı disiplinleri içeren bir iş yer alacak. Belirli coğrafyadan gelen insanların yeni mekânlara nasıl adapte olduğuna sorgulamak amacıyla 10 farklı kişinin en çok göydikleri elbiselerden DNA örneklerini alıp bir bilgisayar programına yükleyeceklerini anlatan Çağlayan, üç boyutlu sanal bir karakter yaratacağını söyledi.

Müzik Festivali'nde 'Oda' egemenliği

İstanbul Kültür Sanat Vakfı, Eczacıbaşı Holding sponsorluğunda gerçekleşecek 33. Uluslararası İstanbul Müzik Festivali'yle, 6 Haziran - 2 Temmuz 2005 tarihleri arasında 700'ün üzerinde yerli ve yabancı sanatçıyı İstanbul'da ağırlayarak, izleyicilere müzikle dolu



yaz akşamları yaşatacak. Festivalin 'Yaşam Boyu Onur Ödülü' Lydie Gencer'e verilecek. Anne Sofie von Otter, bugün dünyanın en saygın ve aranan şeflerinden biri olan Valery Gergiev, ney üstadı Kudsi Erguner ile bir performans imza atacak olan çağdaş dansın en büyük isimlerinden Carolyn Carlson, tüm dünyada genç kemancıların ilahı sayılan Joshua Bell ve 'Külkedisi' balesiyle İstanbul sanatseverleri büyüyecek olan Monte Carlo Balesi, 33. Uluslararası İstanbul Müzik Festivali'nin heyecanla beklenen konukları arasında.

İki kitap aklandı

Halkın ar ve haya duygularını hericinde ettiği iddiasıyla Ayrıntı Yayınları'nın Yeraltı Edebiyat Dizisi tarafından yayımlanan Çukur Pa-lahriuk'un 'Tikanma' (2003)ve Simon Reynolds ve Joy Press'ın 'Seks İslanları-Toplumsal Cinayet, Başkaldırı ve Rock'n Roll'(2004) toplantımsı. Her iki kitap geçtiğimiz günlerde aklandı.

Ömer Kavur'u yitirdik

'Anayurt Oteli', 'Karşılaşma', 'Gece Yolculuğu', 'Gizli Yüz', 'Kırk Bir Aşk Hikayesi' gibi filmlere imza atan ünlü yönetmen Ömer Kavur uzun süredir mücadele ettiği kanser hastalığına yenildi.

1944 yılında doğan sanatçı bugüne dek çok ödüle değer görülmüştü.



Zeliha Akçağınır

Altın Kitaplar

Gölgesini Çiğneyen Kadın

Anadolu Selçuklularının önemli merkezlerinden biri olarak tarihsel dokusu, gelecek-görenekleri, sosyal yaşamıyla özgünlüğünü koruyan, ancak yeterince tanınmayan bir Anadolu kasabasının 1930, 1950 yıllarındaki sos-



yal yaşamını, kültürel yapısını, aile ilişkilerini romanın baş kişisi Banu'nun geriye dönüşler ve bugünü arasında gidip gelişleriyle örgülenerek anlatılıyor.

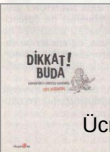
İzel Rozental

Okuyanus

Dikkat Buda!

Karikatürcü Gözüyle Uzakdoğu

"İzel için yaşamak gezidir. Bir turist gözüyle dünyaya bakar; bir



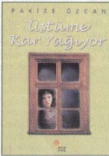
gezmek olarak olayları değerlendirir. Dünya, bu bakışa göre bir gezi alanıdır. Bu seyyah ruh mizaha yakındır. Bir yolculuk sırasında kolayca yakaladığımız neşeli, bağışlayıcı, hoşverici ortamı izel evinde otururken de yaşayabilir."

Pakize Özcan

Günışığı Kitaplığı

Östüme Kar Yağıyor

Okuldan alınıp evlenmeye zorlanan sayısız genç kızın "çığlığını" okurun yüreğine ulaştırabilen bir kitap! "Söylemediğim Söz-cükler" adlı gençlik



romanı ve çok sayıda çocuk kitabıyla tanınan yazar Pakize Özcan bu ikinci gençlik romanında, hem aile hem çevre baskısı altındaki bir genç kızın yaşama tutunma mücadelesini, gerçekçi ama sıcak bir dille anlatıyor.

Ertuğrul Odaşası

Keleme Yayıncılık

Aşkın Sınır Noktası

Sadece an'nda yaşanabilir mi? Kenetlenmiş iki kalp, hayatı örtene üşüten zamanın parıltıya bini mi?



Kentli yalnızlıklarını beklenmedik bir yöntemle yadsıyan ve yabancılaştırmışlığı buzla örtülü katmanları altından uç veren yepyeni bir hayatın sahipleri... Kanıksamay ve uyusmayı bir tür öfkeyle reddeder bir suç manifestosu... Yeni bir hayat mümkün olabilir mi? Ertuğrul Odaşası bu sorunun yanıtını kendine özgü yöntemlerle veriyor. Tehlikeli bir kitap!

Adalet Ağaoğlu

Alkım

Sessizliğin İlk Sesi

"O geceler öyleydi. Korku salt dağları değil, kapıları, pencereleri yürekleri de bekleirdi. Işıklar



karartılır, sesler kısılır, çocuklar yüksek sesle eğilmelerine diye alırlar. Parmaklar sürekli iki dudak

üstünde, gözler ağızlara götürülen lokmaları saymakta. İnsanlar ölmeden ölmüş gibi yaparlarsa kara kuşun kanadı onlara değmeden geçebilir iye umarlardı."

Neşe Cehiz

İnkılâp

Kanlıca'da Çılgın Aşk
Kanlıca'nın çığın aşıkları nikâhlarının üzerinden daha bir ay geçmederi şehveti tüketip bitirince bu hale



geldiler işte. ikisinin de saçları bembeyaz şimdi ve güzel gizli ailelerine gidip sıcak bir kucak arıyorlar. Ama, nasıl gidiyor, diye sorulduğunda, ağızlarını sıkı tutup sır vermiyor. Hâlâ birbirimize çığıncasına aşığız, böyle de kalacağız diyorlar.

Nedret Ersanel

Hayy Kitap

de-şifre

Türkiye - ABD savaşını bekleyenler. Ankara'ya baskı yapanlar. CIA'nın dijital efendileri. Yerkürenin sanal patronları. Bilimsel ölüm makineleri. Casus ün-

iteleri. Y. Ersanel Yahudi lobisi işte

de-şifre



isim isim kurum kurum neo-deccal'in şeceresi!

Ayşe Sarısayın

Can

Denizler Dört Duvar

Denizler Dört Duvar, bir ilk kitap. Ama gerçekte, öykücülüğü uzun yıllar denemiş, büyük öykücülüğü uzun yıllar denemiş, büyük öykücülerini okuyup, özümsemiş ve sonunda yazmaya karar vermiş bir yazarla



karşı karşıya gibiyiz. Öyküler, yaşamın çoğu kez ayırda varmadığımız inceliklerini, yer yer Katharine Mansfield'i animsatan bir duyarlıkla, yoğun, özenli bir anlatı biçimiyle dile getiriyor ve bunu, "zaman"ı ve "hüznü" kullanarak yapıyor Ayşe Sarısayın.

BENİM TELEVİZYONLARIM

Birgün babam eve elinde büyük bir kutuyla geldi; bütün hayatım değişti...

Bizim de bir anda Enver Amca'lar gibi televizyona umut oluvermiştik... Hersey bu kadar basit miydi? Basitti işte! İstemeyerek te ölsa Enver Amca'yı küçük bir karizma kayına uğratmış, biz de artık televizyonlu ev" statüsüne kavuşmuşştuk...

Biz de Televizyon Aldık Enver Amca Gösteriyor... Bizim Televizyonda Yaşam Var mı?



O yıllar şehrimizde TRT yayınları alınmıyordu... Ama bazı günler Sovyetler Birliği televizyonu" piri pil çıkıyordu... Enver Amca televizyon konusunda tüm bir uzmanı... Alıcısına dışarıdan kendi buluşları yapmıştı... Antenindeki ekimleri ve bu için olmasa olmasa alıcısının tencere kapasitini de sayarsak, biz daha yolum başında gibiydik...

"Televizyonlu ev" daha sayılmazdı galiba... Aslında mahallelerimizde (belki de şehrimizde) bir tek televizyonlu ev" onların eviydi...

Evet, bizim televizyonun düşmesine basınca hemen açılıyordu... Enver Amca'nın gibi düşmesine basınca açılması için isinmeyi beklemek zorunda değildik... Ama görüntü olmayınca bu bir avantaj sayılır mıydı... Gülerdendi büyük televizyonumuzun "ki aşan" ile oynarken ekrandaki karıllam içinden "ışık" diye ırlayıvermişti görüntü.

Sıra, asıl anlamak istediklerime geldi...

Bu televizyon gerçekten de "ışık" diye çıkardı... Görüntü derseylese elanına yapmış bir Fotoğraf gibiydi... Daha sonraki bunun resimleri oluşturan tekelelerin diğer televizyonlardaki noktalardaki daha küçük olduğu için mi bu kadar net olabileceğinin ihtimali üzerine düşünmüştüm...

Sovyet televizyonunda bizim televizyondaki görüntüye benzer tek görüntü, but hakeyi masalarında batan kılan kavgaları...



Ne olduğunu inceledik, ne adlıgı kardeşlerimizde birbirlerine girilen ailelere, ne de, gıkollu bir sürücünün trafik polisi ile yaptığı hürden "şeyki"lere rastladık... "Reklamlar" diye bir bölüm vardı... Görüntüler son derece, abartılı ve süslü, utak bir şekilde akıp gider, büyülenirdiniz... Televizyon önüne göre bir vakit geçirme aleti değil, el birliği ile kalkınma çağına geçiş bir ulusun birbirleriyle iletişim kurma aracı idi... Tüm halk hummalı bir çalışma içineydi... En sek yayıncıların görüntüler tarımında, fende, astronomideki başarılarına ait görüntüleri...

TRT yayınlarm ilk kez bahamla yolumuzu düştü Ankara'da bir ailede gördüm...



TELEVİZYON AÇILIYODU SAAT ON DOKUZ TELEVİZYON AÇILIYODU



insanlara eğlenmek için... hokeyi, opera ve her türlü filmi... Bir daha da ben böyle filmleri hiç bir zaman rastlayamadım... Sanki Sovyetler bu dünyaya ait değildi...

Ücretsiz PDF Kütüphane Arşivi - www.ranley.org

FOTO ROMAN "BEN HER BAHAR GELİRİM"

Yönetmen: Mehmet Çağcağ **Senaryo:** Metin Kaçan **Foto direkt by:** Sinan Göksel **Karakterler:** Metin Kaçan, Aslan Özdemir, Ünver Aslan Özdemir **Yapım:** Ornellan Putişenko **Tema:** 1204 13 Mayıs Konstantinapolis Hipodromu **Tredman:** Zamantı İrmağı **Eserin Orjinal Adı:** Cholerra Blus **Tripte ki şahıs:** O kişi **Dağıtım:** Vlademir Propp (Masalın Biçimbilimi) **Güney Amerika yağmur ormanlarından bilinçsizce kesilen ağaçlardan özenle seçilerek Kaçak Yayın için hazırlanmıştır. Anlatılan hikâyeler rumuzludur**
çöz sen de yaşama ayak uydur. Dekor: Mısır piramitleri, kostüm Mısırlı dutankamon **Cast:** Selahaddin Eyyubinin gardorobundan itinayle indirilmiştir.



Hayatı düşünüyoruz; yaşamıyoruz, yaşamıyoruz. Feodalite nedir, anksiyete ne, globalizm nedir, psikolojik dekadans olur mu, hiç bilmiyoruz, hayatı yaşıyoruz.



Metocum, bak kar suları çekildi, dere kurudu, Gülhane Bahçesi'nin, Hattı Humayun penceresinin izleksel bir dışavurumu kaldı.

Bahardır, çarpar, böler, katlar; insan da bir tomurcuktur, patlar. Her tohumun vazifesi bir şahdane verene kadar olgunlaşmak, sonra tekrar tohuma kaçmak. Akıllı ol, dürüst ol, cesaretti ol, MK'dan ders al.



Çal be Sam. (Tekrar çal Sam) Yaa Veyssel abi, iki kapılı bir handayız diyorsun, biz de sana geldik ziyarete, Gülhane kapısından girip Sarayburnu kapısından çıkacağız. (İzninle)

Beyaz Tavşan da yalan söyler, o da söylüyor, Kusturika'nın bir filminde oynamak istiyormuş, "kara kedi-kedi" hesabı. Yemezler tavşan kardeş. (Seni Sultanahmet nankörü seni...)



Beyler hayatı ıskalamayın. 1204 13 Nisan'ı unutmayın. Bu şehir öyle bir yandı ki, anlatsam





İşte bu meydan At Meydanı'dır, yani eski Hipodrom. Tam da Ayasofya'nın karşısına düşen Sultanahmet Camii'dir. Bu meydanda çok insan sallandırıldı taa Roma (Bizans) döneminden beri...

Kitaplarda aramayın gerçeği, çünkü hiçbir kitap söylemez gerçeği. Her önemli kitap rumuzludur, bu rumuzlar da kişiler de gizlidir. Hayat bu gizlilikleri savunmakla geçer.



Bakın Aslan baba, Metin abi, şu hiyeroglifler, bu anıt taşlar ve bu taşın altında yatan kutsal kase, hep bu sırları saklayan toplulukların işidir.



Bak, Roma'nın Million Taşı, yani sıfır noktası. Ordu buradan yola çıkar, ne kadar yol katettiğini bu çıkış noktasından hesaplardı. Bi de insan kendini arındırıp sıfır noktasına gelebilse, di mi ama?

Ünver bizi harcadı mı yoksa, bahar ateşine mi denk geldik Aslanım.
- Yok be baba, katedraldeki pencerenin önünde bi kız var da, onun kıyafetinin tasarımını kim yaptı acaba?



Bu burmalı sütunun başında üç yılan vardı birbirine sarılmış, dolanmış. Nerde o yılanların başı, neden yok ikisi? Biri Arkeoloji Müzesi'nde ama diğer ikisi niye yok, neden?...



Alman İmparatoru'nun gönderdiği çeşme, meşhur Alman Çeşmesi... -Sarıyer'in ortasında var bir çeşme/ aman çeşme canım çeşme/ Sarıyer'in kızları hepsi de seçme/ ben güller oynarım/ çıkar da meyhaneye/ Düzrakı/ mastika/ şarap çeker çeker oynarım...

Bu yüzyılda mutluluğu arayan, sevgiye hasret insan; Metin Kaçan.



Nena Çalidis

Mavi ile beyazın buluştuğu nokta Poros adası

Cumartesi sabahı... Pire Limanı... Sokak aralarındaki denizci kahveleri, ızgara ahtapot ve bir tek uzo atabileceğiniz uzelerden kokular yükseliyor (küçük meyhanecikler), et ve sebze pazarları insan dolu.

Pek çok Yunan adasına bu limandan kalkıyor gemiler... Ben de Atina'ya bir saat uzaklıktaki Poros adasına hareket edecek hızlı feribotumu beklerken kendimi Pire'nin ara sokaklarına attım... Liman kalabalık, insanlar koşuşturuyor, kimi sevdiğiyle vedalaşiyor, kimi ağlıyor... Limanlar hem ayrılığın, hem de kavuşmanın buluşma noktaları. Feribotumun hareket vakti yaklaştı... Bir saatlik hızlı feribot yolculuğundan sonra kendimi kartpostallarda görebileceğimiz türden bir adanın içinde buluyorum. Kireç badanalı evler... Kimisi büyük kimisi küçük... Tahta kapılar... Renkli pencereler... Her yer yaşanmışlık kokuyor... Hayat bu adada sanki beyazla mavinin karşımı arasında geçiyor.

Poros adasının daracık sokaklarındaki merdivenleri bile beyaza boyanmış... 31.65 kilometre kare üzerine kurulu adada tarih bugünle iç içe. Antik Yunan'da ada halkı denizlerin hakkı Poseidon'a inanmış... Onun için de adanın en yüksek tepesi olan Vigla'da (374 metre) Poseidon tapınağının kalıntıları bulunuyor.

Rengârenk badanalı kapıların önlerinde insanın gözüne ilk çarpan şey kuşkusuz hasır sandalyeler oluyor, bir de sakslardan sarkan sakız sardunyaları...

Adanın tarihi mimari dokusu hiç bozulmamış.

Her şey düne ait... Evlerin bahçeleri bakımlı, evlerin bahçeleri çiçekli, evlerin pencereleri mavimsi veya beyaza boyalı...

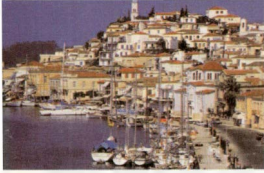
Adanın tüm sahil şeridinde bulunan uzelerin - bu tür ufak meyhanecikler Yunanistan'da çok yaygın - bile masa örtüleri mavi - beyaz. Uzelerin önlerinde ahtapor ızgaraları bulunuyor... Gün batımına doğru ufak ufak dolmaya başlayan uzelerden Greek müziği yükseliyor... Güneş batıyor... Havada bir kızılık... Hafif bir rüzgâr esiyor... Soğuk uzomu yudumluyorum... Uzom şeffaf, içine su katıyorum, rengi değişiyor hafif beyazla uçuk mavi arasında bir renk alıyor... Sofrada Greek



salatası, ahtapot ızgara bir de kalamar... Müzik çok güzel... İstanbul'daki sevgilimi özleyorum... Geçimini zeytinliklik sağlayan bu adaya limandan baktığımızda içinde uyanan tek duygu adanın insanı çevrelediği hissi... Peloponissosun bir kolunu oluşturan ve uzaktan baktığımızdaadıyla bütünleşmiş olarak görünen Galata aslında adanın karşı tarafına düşüyor. Küçük sandallar aracılığıyla iki dakika içinde adanın karşı tarafına ulaşabiliyorsunuz. Adada mavinin yanı sıra yeşilin her tonuna rastlamak mümkün. Adanın arka tarafında Limonluk Ormanı bulunuyor, bir de manastırı.

Adanın eski taş evlerinin önlerinde oturan yaşlı teyzelerin evlerinden bir reçel, bir de ekmek kokusu yükseliyor. Maria





teyze torununa yeni yaptığı reçel kavanozunu kapısının önünde veriyor... Lacivert boyalı kapının penceresini süsleyen perde beyaz dantelden işlenmiş. Adanın tüm dar sokakları tek bir yere çıkıyor; Saat Kulesi'ne... Saat Kulesi limanın, hatta adanın dört bir yanından gözüküyor. Kulenin gövdesi beyaz, kapısı laciverte boyalı. Saat Kulesi'nin yanında bir bayrak... Bayrak mavi beyaz... Kulenin yanında bir ev... Çocuklar kapının önünde bisiklete biniyor... Dedik ya, bu adada hayat kapıların önünde yaşanıyor.

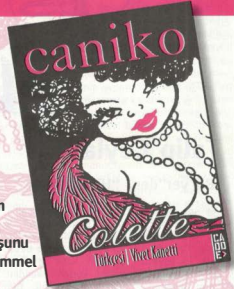
Poros aynı zamanda Eski Yunan'da yaşayan Atinalı hatip Dimostenes'in intihar ettiği ve mezarının bulunduğu ada. Dimostenes'in büstünün olduğu mezar adanın iç kısımlarında bulunuyor.

Adada yaşam yirmi dört saat sürüyor... Kimi teknelerin içinde, kimileri ise aile yadigarı evlerinde yaşıyorlar hayatlarını. Adanın dar sokakları, adanın kapıları, adanın fırını, adanın lokantaları hatta adanın hediyelik eşya satan dükkanlarından bile iki renk hakim lacivert, beyaz...

Adada yaşam kapı önlerinde geçiyor... Ama bizim bildiğimiz türden değil... Kapı önlerinde minderde oturan ve çekirdek çitleyen insanlara rastlama mümkün değil... Gitme vakti... Beni Pire Limanı'na götürecek tekdüze solgun yeşile boyanmış bir geminin demir kapısından içeri giriyorum... Ada kapıları renkli... Adanın kapılarının önünde yaşam var... İnsanları şehirdeki evlerine götüren gemi tekdüze, gri aynı şehirdeki kapılar gibi...



Yirmili yaşlarını süren bir genç adamla olgun bir kadının aşkı



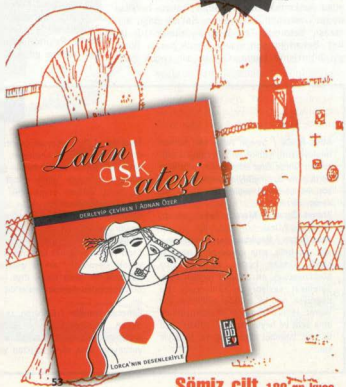
“Kadın; hem şairi, hem sığırcık kuşunu hem mükemmel bir noteri andıran şaşırtıcı hayvan.”

Colette

ÖZEL FİYAT

5 YTL
5.000.000TL

AMOR



Şömiş cilt 180 gr kuşe



KANAT ALIŞTIRANLAR

Adnan Özer

Talip Ceylan

"Bir yer"den "Hiçbir yer"e

Her şey ülkesinde tayini çıktı "bir yer"e. Babasının cebinden kaçan para ona bir ev tuttu. Evin elinde yüzünde yedi mevsimlik yağmur. Çatısının kanadı çoktan yağmur besili, uçmuş. İçi eşyasız. Eşyasızlık kara delik. Ne yapsın? Tutunup duvarlara kurtardı kendini. Duvarın ayağında sallanıp etti günü. Gün pazartesi: İş başı. Eşyalı devlet dairesinde aldı soluğu(Vermekten çekindi: "Lütfen, gürültü yapmayalım"). Böylesi evinden daha ev: Evlilikti. Müdürlüğe zimmetli sandalye tuttu onu.

Babasından kaçan son para: Deri bir çanta. İlk maaş: Bir takım elbise, bir de şapka. Tek yasadışılığı ikinci ayına kondur. Onun gibisine talih kuşu gibiydi kural tanımazlık. Çıkardı şapkayı, astı. Bozdu şapka kanununu. Askısının yüzü kıpkırmızı. Baş anadan üryan, herkese uydur. Uydusuydu dünya'nın. Salladı başı, aldı maaşı. Yetmedi. Tek başına sallanmazdı bir baş. Bekarlığın son maaşı: Başlık parası. İkinci eşi birincisine kuma. Canları bir çocuk çekti

akşam yemeginde. Devlet dairesi kısırdı. Kumadan olmuştur iki çocuk da. Eşyalanmıştı artık evi, tutundu çocuklara. Otlar büyürken, bir yandan çocukları da büyüyordu, hafiften kayıyordu elleri avucundan. Kayınca ellerinin terlerine tutundu. Güneş çıktı, kurudu. Güneşe uzanıyordu, eli yandı. Tutuksuz kaldı. Artık baş akşamları: Rakıyla cigara, gündüzleri: Çanta. Sallıyordu çantayı, alıyordu maaşı. İlk eşinin sözleri bir büyük ihanet: "Ben seni değil, çantayı sevdim. Anlıyor musun, çantayı. Hah, hah, haa." Kumaya gelince: Kocasına tutunduğunu dişiliyordu parmakları. Oysa tuttuğu haftalık masraf parası. Kocası yuvarlanıyordu kendisiyle kuması arasında. Söyleniyordu: "Kime tutunacağım? Babam: Cebindekileri terketti tasta-mam; Sandalye: boğuluyor, Robinsondan açlık çığırsı: sandal ye; ilk maaşın: takım elbise ve şapka naaşım; çocuklarını: çocuklarının. Kime tutunacağım? Neredeler"

Cevap genelgeyle geldi çok geçmeden: "Hiçbir yerde". Tayini çıktı "bir yer"den "hiçbir yer"e. Peşinde emeklilik günleri doğduğundan beri nereye gitse.

GÖNDERENLER:

ÜRÜN

Azra Tahsin
İ. Kürşat Çetin
Uğur Çiftçi
Hülya Ataoğlu
İbrahim Can Ayık
Alev Güvercin
Turgay Algan
Dilek İmük

DEĞERLENDİRME:

Atilla Ayata / Sevgili Atilla şiiri hemen bırakıyorsun, çünkü iyi bir öykücü olacaksın. Şiirde ısraredersem ne olur diye sorduğunudu uyargıyım. Doğrusu ne sen sor, ne ben söyleyeyim. Düz yazın iyi, devamforzal

Ahmet Özcan / Mersin. Fanzin alındı. Teşekkür. T.Uzak

Arda Özcan / Beşiktaş. Yazmayı seviyorsun, bu belli, ama içinde bir gaze var sanki. Ondan kurtul. Oldukça titiz görünüyorsun, en azından bundan öyle. Sinemayı seviyorsun sanıyorum. Bu doğrusu, onu bir müddet eğlenmek için seyret. Hızlıca atmosfer oluşturuyorsun, ama sent ve beylik oluyor. Faulkner oku bu yaz. İstanbul argosu öğren. Sevgiyle kal.

Ferdi Uçar / "İki parçasak sancıtır sevdâ" diyorsun ya sevgili kardeşim, işte şiir söyleyişi (poetiktiskur) budur. Şimdi bu söyleyiş bilinciyile "şiirini tekrar tasarım et. Sana William Empson'un dizesini armağan ediyorum: Tortukalır, tortukalır, sonunda tortukalır.Büyükşairleri ya okumuyorsun ya da okuyup, sonra da bildiğini okuyorsun. Mantık oyunu yasak. Espri yasak. Sevgiliye laf anlatmaca tarzı yasak. Dardinizi "tarih"e anlatacağın, kubbeye bir seda olsun diye. İlk gönderdiklerinden Kırmızı Sesler'de tasarım iyi.

Emrecan Erdoğan / Emrecan, 17 yaşında olman gözünün yaşına bakacağım anlamına gelmemeli. Sevimli bir metin yazmışsın, ama şiirle uzaktan yakından

İğ işi yok, canım kardeşim. Kısa, manzum bir öykü denemesi seninki. Peki şiir ne? Şiir, orada anlatmak istediğin öyküdeki cevheri (öyküyü, olayı değil), aktarmak istediğin duyguyu (senin hissedip de, bununladünyanın yüreğisizlasın dediğin) dahaöncehiç aklınagelmeyen sözcüklerle anlatmaktır. Dizelerde iki sözcük yanyana geldiklerinde hem âlemden ilk defabirbirlerini görmüşolacaklar, hemde kainat varolduğundan beri birbirlerini tanıyorolacaklar,birbirleriniusamışolacaklar, senin anlatmak istediğinedeğil.

Onur Sarıgül / Beşiktaş. Sevgili Onur, anlatmıyorsun tarif ediyorsun, hem de teatrel şekilde. Sen de Faulkner oku bu yaz. (Bende okuyacağım, merakteme) İyi tatiller.

KEKEVİ SOKAKTA HAYALPEREST DARALMALAR

Her şeyin başı hava almak havamızı almaktan korkmaktan. Ani bir karardı. İçinden geçirmesi, uzandığı kanepeden kalkması, kendini kapı önünde bulması topu topu on saniye sürmüştür. İstencilidi anda amaçlanan şey yapılmadıkdan sonra yaşamının pek de bir anlamı yoktu aslında, özellikle de o sıralar. İçindeki hastalıklı feryadı ancak taban ağrısı durdurabilirdi. Her çıkışında, bu sefer ayaklarını beni götürdüğü yere gideceğim, diye karar verse de bunun kendine söylediği bazı yalanların en sıradan, olduğunu gayet iyi bilirdi. Çünkü ayakları onu hep aynı yere götürürdü zaten. Yolda kafasını kaldırmamaya özen gösterir, insanlara bakmamakla cezalandırırdı kendini. Gideceği yer zaten belli olduğundan bu işi bir mesaiye ya da bir kabir ziyaretine benzetmek mümkündü. Gidiş-dönüş süresi yarımşar saatten bir saat sürerdi, orada da yirmi dakika ya kalır ya kalmazdı. Çoğu yoğun günlerde işini bir yolunu bulup programa koyar, bir buçuk saatlik bir boşluk yaratırdı. Gitmezse kendine gücenildiğinden korkardı, her ne kadar ortada kendisine gücenecek biri olmasa da.

Yokuş indi, yokuş çıktı. İnerken yokuşun eğimine kapılan vücudunu durdurabilecek, çıkarken de yokuş yukarı yürüyecek kadar takati kendinde bulamıyordu. Bu yolculuk gerçekten de yorucuydu. Onun gibi insanları pek de umursamayan biri nasıl olur da taşlara karşı kendini bu kadar sorumlu hissedirdi. Açıldı ki arkadaşı ona aynen bu soruyu yönelttiğinde sessiz kalmayı tercih etti. Daha fazla konuşmaması gerektiğine dair bir emir gelmişti beyninden. Gerçekten de bu kadar yol ne üzerinde Kekevi Sokak yazan tuğla kırmızı bir hastane duvarı, ne de fazla şekilsiz olmamakla birlikte pek de düzgün olmayan merdivenlerden oluşmuş bir kaldırım için tepilmezdi. Hayattan çok çocukluğundaki ateri oyunlarında varolmaya özenen kahramanı(!) buraya geldiğinde nedense bir amacı değil işi üç yıllık bir süreden sonra amaç sözcüğü çok mutlu geliyordu kulağa -ama bir beklentisi olduğunu hatırlıyordu. Burada, tam da bu dört yol ağzında birini beklediğini biliyordu.

Kaldırma oturdu. Saatine baktı. Derken nereden çıktıklarını anlamadığı içki bardakları ellerinde Rus edebiyatından fırlamış iki beyefendi beliriverdi gözleri önünde. Fark edilememek için hareketsiz kalmaya devam etti ve kulk kesildi. - Kendini alçaltmak da bir teşekkür kimi zaman.

- Ne olursa olsun kendimi hiçbir insan önünde, iyilik etmek içinde olsa, alçaltmam. Bu ketime, beni özel-leştiren erdemlerime ve hatta -her ne kadar gülünç bulacak-sınız da insan olduğumu en fazla hissettiren acizlik ve zaafımları bile ihanet olur.

- Sizin gibi kibirli birinden böyle bir yanıt duymak beni şaşırtmadı.

- Yanıtımız izin verirsiniz bu kadar da değil zaten. Kendimi alçaltarak teşekkür etmememin bir diğer sebebiyse insanlara güvenmemem. Kimseye bana yüzümsüz ve ba-yağı şakalar yaptırarak, karşımda güven kazandıracak hareketlerde bulunmam söz konusu olamaz. Hem bil-

mem düşünceme katılacak mısınız? Şuna inanırım ki, Tanrı da biz insanlara güvenmez zaten; bu yüzden ki kaderimizi kendi elleriyle yazmak gereğini duymuştur.

Her ne kadar dört yol diye adlandırılrsa da bu kelimenin çağrıştırdığı işlekle ve curcundan uzaktı burası. Günün diğer saatlerine nazaran daha yoğundur herhalde şu sıralar. Buradan geçen insanların-arabada veya yaya olsun-hık kaldırımına oturan başka bir insan görmediklerini düşünürdü. Arabadakiler dahi ona bir bakış atar, daha sonra yollarına devam ederlerdi. İki üç gün artarda bu mabede geldiği olurdu. Özellikle bu zamanlarda kendisine deli gözülle bakıldığını hissedirdi. Hatta zaman zaman perdelerin arkasından izlendiği kuruntusuna kapılıp bir an evvel oradan koşarak kaçmak isterdi, sonra saatine bakar, utana sıklıkla dizlerini kendine çeker, dirseklerini dizlerinin üzerine koyup, kafasını da avuçlarının arasına alır. Bazen de bacaklarını mümkün olduğunca uzatıp, avuç içlerini kaldırımın pürüzlü yüzüne dayayıp otururdu. Biraz zaman geçtikten sonra ellerini kaldırıp birbirlerine sürterek avuç içlerini yapıyıp kalan ufak taşları çıkarır, orada yer eden izleri uzun uzun izlerdi. Neler yoktu ki avuç içlerinde: Bulutlar, çocuklar, salıncıklar martılar, filler, oyuncaklar, karamel tek tebeşüm...

Ağzında büyüyen ve çalkalanacak kıvama gelen diyalogun iki karakter tarafından sahnelenme vakti gelmişti; biri kendi tabii. Konuk oyuncu rolünde elinde bastonu bir dede ya da torunuyla el ele yürüyen yaşlı bir teyze olsun istiyordu ama hiçbirinden özellikle ısrarcı değildi. Yaşlı olmaları yeterliydi. Hoş, çoktandır gözlemediği birçok yaşlinın değirmende ağattıkları saçlarını ve titrek duruşlarını kullanarak hakkı olmayan şeyleri adeta yüzüzlüğe varacak bir cüretle istediğini tanık oluyordu ama onun rol arkadaşı böyle biri değildi elbette. Konumuza geri dönecek olursak, sözlü gelimi bu yaşlı adama ona niye burada böyle ara ara gelip oturduğunu soruyor, ayrıca bir derdi olup olmadığı sorusunu da ekliyordu. O da kendine her daim; fakat başkalarına nadiren hazırcı cevap olmasına rağmen bir anda patlatıyordu en romantik cevabı: "Gelmeyeceğini bildiğim birini bekliyorum."

Saatine baktı, kalkma vakti gelmişti. Gözlerini çıkarıp avuç içlerine koydu, ellerini de ceplerine soktu. Döküp saçtığı her şeyi sakarlara has çekingenlik ve pişmanlıkla topladı, evin yolunu tuttu.

Anahtarla kapıyı açtı. Ayakkabılarını çıkarmadan banyoya girdi. Aynaya yaklaştı.

"Vay be ne cevap! Peki ya adam "Ulan eşşoğlueşşek! Madem gelmeyecek ne diye bekliyorsun?" dese ne diyeceksin ?" diye söylendi bezgince. Gülümsemeye başladı ama bu gülüş sadece acısına kılıp olabilecek kadar neşeli bir edayla dudaklarından bir an görünüp kayboldu. Çaresizliğini suni tebeşümlemlerle hafifletmeye çalışsa da bunu aynadaki gözlerinden rahatlıkla okuyabiliyordu.

Atilla Ayata

Sevgili Kaçaklı..

(19 Nisan 2005 itibarı ile; Kaçak, Sayı: 7. Kapak nasıl da hoş. (Kaçak Koleksiyonundan) Atilla Birkiye Düş Kurgusu Kaçak, Anlatı, okunuyor, dışarda şimşekler çakarken, öylesine özdür ki, baştan bu anlatı, zorla okumak olmaz derim ya ben, işte baştanvurguladığım an, bu andan ibarettir. Bu an, okumak için kaçınılmazdır. Anlatı, içine çekiyor, yönlendiriyor beni de. Ekimin kızılığı saçlarında? Sonbahara ilişkin paragraflar sarı sarı maladı belleğimi.

Necati Güngör, Kaçak anı, Cemal Süreya ile... takıldım... Gölge yazarlar bürosu, ilginçti, çünkü Cemal Süreya'nın alevi kökenli olduğunu öğreniyorum. Bu yazıyı bana okutan duygu, O'nun nasıl biri olduğunu merak etmem. Edebiyat için kimlik önemli ama; evrene hitap etmez mi aslında? Köken sorgulanmalı mı? Kendini okutuyor yazarın yazısı. 8'de devam. Kitap okur gibi, gecenin büyüğü ile eş değerde, devamdayım okumaya. Atilla Birkiye'nin Düş Kurgusu, Aşk muhafazettir tüm iktidarlar karşı. Bahardır, aşk olmuştum mutlaka. Yok, yok, Atilla Birkiye okuduğundan, Kaçak'ın sayılarını diziyorum önüne. Hep Atilla Birkiye sayfası okuyor, okuyor ve baharı bekliyorum içime. Aşık olmuştum ve okuduklarım anlatıyordu yaşadıklarımı. İşte, radyoda sıra sıra çalan şarkılar da buna şahitlik eder durumdadır. Kaçak 14 dahil, artık elveda zamanını okurken, Atilla Birkiye'nin düş kurgusunda bulduğum gibi kaybettiğimi görüyorum. Şimdi, bakalım kaç sayı sonra, tekrar buluşacağız.

Kütüphaneden, daha önceden önünden geçilen Atilla Birkiye kitapları alındı ve okundu. Son yemek, biraz zaman zaman tekrarda idi. Okumak için zorlamak istemez kuralını attım camdan, merakıma kapıldığım için. Denemesi daha hoştu. Daha çok belirleyiciydi. Aşk bir ırmaktır. Öğreticilik hâkimdi. Herkes için, okunabilirlik ilkesi hâkimdi. Kaçak Yayın'ın 10.sayısında da, Şebnem Atılğan'ın yazarla söyleşi, öğretiyor bana merak ettiklerimi. Aşk Bir ırmaktır'ı bir gecede bitirmiştım ve bu kitap, benim tek gecede okuyup bitirebildiğim yegane kitaptı. Son Yemek'in beni çekmesinin nedeni -okurken farkına vardığım- yazarın, roman yazmaya çalışırken, bir gizemli mektup ve arkası gelen mektuplardan romanını yazma telaşı, kaygısı ve uğraşısı idi. 2005, Kaçak Yayın, Mayıs (25) Cezmi Ersöz, kaçak anlatıda, sevilen bir yazardır tabi ki.

Dolu bir aydan küçük bir fırsat kovaladım bugün.

Bayhan Pektaş

sokak çocuğu

abi titremez mi yüreğin
görünce o çocukları
peki bilir misin sen kaç gündür
aç onlar

peki sen hiç üşüdün mü
istanbul sokaklarında
hayal ederken pilavüstü döneri
ellerini ovuşturdu mu hiç
o minik bedeni ısıtmak için
sabahları uyandın mı hiç
o sert kaldırım taşları üstünde
sen şimdi sabahları aç gözmeysi de
bilmezsin
doğru ya abi sen nerden bileceksin
bütün bunları
sen sokak çocuğu olmadın ki.

Selam, Ankara'dan yazıyorum, adım **Süleyman Tatar**. Üniversite öğrencisiyim, ayrıca ÖSS'ye hazırlanıyorum, size kesinlikle alıntı olmayan şiirimi yolluyorum Sevgilerimle...

Ben, Yer Yüzünden Sürgünlerin dergisi Kaçak'ı okumaya daha yeni başladım... Oda LeMan sayesinde oldu, haftalık Leman Dergisi'nin 2 yıldır okuruyum diyebilirim. On da reklamları görüyorum ve hoşuma giden sayılarını alıyorum. Ancak bir sayınızı ulaşamadım ve onu gerçekten çok okumak istiyorum aboneli ve devamlı takipçisi olmadığım için bulduğum yerdeki bayiler bana yardımcı olamadılar ben de en sonunda size mail yoluyla ulaşmaya çalışıyorum.

Aralık 2004 sayı:20 bu sayınızı istiyorum bana yardımcı olursanız çok sevinirim. İyi geceler.

Evrım Kılıç

Sevgili Aslan, Tekrar merhaba

Bir şeyler yollamak istedim. Dergide yayınlanırsa **Sıdar Su** ismi altında yayınlanmasını rica ederim. İyi çalışmalar diliyorum.

Sevgilerimle...

ISLAK ÖLÜM

Yorgundu vücutlar.
Titreme yoktu artık
Seslerde ve bedenlerde
Soluklar kesilmiş, gözler kapanmıştı...

Yerdeydi vücutlar.
Hiçbir kımıldama,
Ses çıkarma gereği duymadan
Konuşuyorlardı.
Suskunlukların etesinde bir
âlemdeydiler.

Kapı açılrsa,
O duruş,
Susuş,
Yorgunluk görüldü.
Asıl olan... ?

Düğümde eller titreme yoktu artık
Seslerde ve bedenlerde.

Soluklar kesilmiş, kapanmıştı gözler.
Hiçbir hareket fark edilemezdi
dışarıdan
Tek bir olay vardı; Çatlaktan sızan
damlalar...
Çok yağmurları vardı
Ama tek parçalık tohumları kalmamıştı.
Bu yüzden de damlalar.

Güçlüydü dudaklar, birbirlerini yok
edecek kadar
Ve artık yoktular!
Pışmandı diller!
Keşke birbirleri aleyhine dönmeseydiler.

Titreme vardı son susuşta.
Eller birbirine kenet,
Sıkıktaydılar.
Bir hıçkırıla
İşyan edersesine
Son kez titrediler.

Yerdeydi vücutlar
Hiç kuru yerleri kalmamış
Kapıları açılmamış
Camlar biriken damlalardan patlamıştı.

Gevşemişti vücutlar
Kasılmalar kesilmiş
Gözbebeklerinin affı bitmişti.

Sadece dalgalanma vardı bedenlerde...

Yükardan baktın anladılar.
kendi yarattıkları yağmurlarda
boğulmuşlardı onlar.

YÜZÜ AKIYORDU...

Yüzü akıyordu herkesin.
Ne garip bir hareket vardı.
Boyunlarının üst tarafında insanıkların.
Önce saçları akmaya başladı,
Sevşmelerin şiddetinden yolunmuş gibi.
Sonra alımları akmaya başladı.
Yazgılarını silmek ister gibi.
Anlayamadım nedenini.
Acaba ben mi yanlış görüyordum?

Gözleri akmaya başladı
Yuvalarından kayarak,
Gördüklerini unutmak ister gibi.
Ardından yanakları,
Bölüm bölüm unutulmaya...
Eter birbirli üzerinden kayıp,
Dökülerek yok olmaya hazırlandı.
Ne tuhaftı.
Acaba ben mi yanlış görüyordum?

Dökülen kopuk yanaklar,

Dudaklara takıldı.
O öpülmekten, öpmekten bıkmayan,
Sevgisini, isyanını, direnişini
Haykıran dudaklar,
Dirense de ıslanmış kopmuşyanaklara,
Yıllardır yorulmuş gibi,
Sanki pes edeceği anın gelmesini
bekliyordu.
Dayanamıyordu, dayanmak istemiyordu...
Artık susmak ister gibil
İster istemez bırakıyor kendini akıntıya
Söyleyecek sözü kalmamış gibi...

Ve bitti, o insan afeti yaşandı ve bitti.
Bir afetten sonra kalan en temiz
görüntü vardı
Göz bebeklerimde.
Çünkü yüzü kalmamıştı kimsenin.
Sadece bir boyun...
Artık herkes yüzüzdü!
Hâlâ anlamıyorum
Acaba ben mi yanlış görmüştüm?

"Hayır, sen sadece ağlıyordun!"

gözetmeden acıyı

İlk düşler bırakıverdi
avuçlarıma.

oysa acı
binlerce yosun serinliğinde
sızıyordu düşüme

Cemile Çavdar

Sevgili Aslan Özdemir:

Yine Kaçak Yayın dergimi almışım.Bir
mektubumu yayınladınız. Ama ben şiiri-
mi de yayınlamınızı çok isterim.

Bu şiirimi çok seviyorum. Genç kuşa-
ğın başarılı yazarlarından Sibel K. Tür-
ker'e it haf ettim. Sibel Hanım'ın 'Öykü
Sersemi' bu arada Doğan Yayıncılık'tan
çıktı. Sevgiyle Kalın.

Dr.İbrahim ORMANCI

KATRAN -Sibel K.Türker'e-

İdare-i Masla hatçı bir güneş

Ne üşütüyor içimi, ne de ısıtıyor

Ömrünü yaşamın anlamına adanmış

Ama mahşerin katlannda kapıkulu olmuş

Bir ezinç meleşti

Erinç meleşti refikini kıskansın dursun

Sana değgin ne anlatabilirim?

Katran koyusu bir sessizlik (İ. Ormancı)

AKTİF ŞAİR HÜSEYİN

Ayla Abla
Kırkı devirdik
Hayatı da devirdik
Sus kız Zaliha
Duyan olucağ
Bizi devirmesinler de
Bu yaşta
Elâlem ne der sonra

...

Şuraya bak
Her taraf kamyon dolu
damperlisi bile var
ulan Allahsızlar
Hepiniz selvi boylum
al yazmalım mı
oldunuz lan
Kadîr abi birşey de
şunlara.

...

Ne biçim dünya bu
sokaklarda
öldürecek
bir tane bile
kurbaga yok.

...

Seni düşünürken
Burnumdan kan geldi
Tampon yapıp
Kanamayı durdurdum

...

Bak geldim yanına
Saçları mı da jöleledim
Artık gidebiliriz ölüme.

...

Arkadaşlarım
LSD kullandığımı söylüyor
oysa ben Akineton kullanıyorum
Onu da doktorum veriyor.

...

Geçen gün
attım kendimi
ikinci kattan aşağı
biraz içkiden
biraz aşkından
polisler sordu
kim itti diye seni
o
diyemedim.
Ağladığımda



gözyaşların
seni bana getirir
bense deniz
kenarında
gülerim martılara

...

saklambaç oynarken
zekâm gelişt
tahteravallide
eglenmeyi öğrendim
dairede
insanın ibne olabileceğini
gördüm.

...

Son bir demdir
ömrüm
ince belli bardakta
belki şekeri biraz az
belki çayı biraz az
ama yine de
benim ömrüm.

...

Son bir demdir ömrüm
ince belli bir kadehte
bazen ayık
bazen sarhoş
ama yine de
benin ömrüm

...

son bir demdir
ömrüm
o güzel sözlerinde
o güzel dudaklarında
ama yine de
benim ömrüm.

"Bu akşam buluşalım mı?"

Aval aval etrafa bakıyorum. Tam da işe kaptırmışım kendimi... Tek bir cümle var karşımda, bir soru cümlesi ve gözlerimi alıyormuş mavi ışıklı ekrandan.

"İşte yine başlıyoruz..." diyorum kendi kendime.

Gerçekten de öyle oluyor.

Her seferinde kendi kendime sözler de versem, utanmazca yeminler de etsem, sonuç değişmiyor; Joe beni her aradığında -hatta aramadığında bile- ona doğru kayıveriyorum.

Neden böyle olduğu konusunda birtakım tespitlerim var, hatta bazıları oldukça akla yatkın ama kim takar, beynim bana sormadan bazı sebep-sonuç ilişkileri buluyor en azından bulmaya çalışıyorsa, bu keskinleş benim sorunum değil. Kendi haline bırakıvermeyi öğrenmişim artık onu; ben, beynim ve kalbim bir bedende ve bir arada yaşamaya çalışıp durmakla geçiriyoruz günlerimizi ve gecelerimizi.

Yine de Joe ile buluşmamız birkaç haftamızı alıyor.

Bir cumartesi öğle vakti Taksim' de buluşup kısıtlı bir zamanda yemek yemek ve psiko-drama olayından bahsetmek kesmiyor; tüm iki saat boyunca tek düşündüğüm ona dokunmak. Aslında tam olarak istediğim dudaklarımla dokunmak, belki de onun bana dudaklarıyla dokunması. Emin değilim, sonuçta ikisi de aynı hesap gibi geliyor bir müddet sonra. Bir taksinin arka koltuğunda, eve dönüş yolunda yan yana otururken tek yapabildiğim biraz olsun ona sokulabilmek, biraz elini tutmak ve belki biraz omzunu koklamak... Yeterli değil. Hem de hiç değil.

Arkama baka baka eve gidiyorum.

Berbat yoğun bir hafta daha geçiyor...

Kutsal Cuma günü iş çıkışı, atlıyorum taksiye, koşuyorum ona. İniyorum yolda bir yerde, telefonum çalıyor çantamın içinde. Zor buluyorum telefonu; o arıyor.

"Sağ çaprazına bak."

Gözlerimi yerden yukarıya doğru kaldırırken kafam da otomatik olarak sağdaki göbeğe doğru dönüyor. İşte orada; bir eli direksiyonda, kulağında telefon, bana bakıyor. Hem konuşuyor hem bakıyoruz birbirimizde birkaç saniye. Atlıyorum yanına, gaza basıyorum, sol-sağ derken park ediverim. Apartmana giriyoruz, pınar, -konu komşu bize gülümsüyor ve bahçede kanatlarını açmış kocaman bir horoz var. Tırmanıyoruz merdivenleri, elindeki poşetler her basamakta hisdiriyor.

Kocaman bir kedi karşılıyor bizi: Can.

İşte bir Joe klasiği: Pizza; buzdolabında da votka ve bi-

ra... Can ayaklarıma dolanıyor; salona atıyorum kendimi. Karşı okulun pencerelerinde renkli kağıtlardan kesilmiş yelpazemsiler. Salonun sol kısmında kapalı bir balkon, içinde yarı açık duran çamaşırlıkta kırmızı bir sutyen -ablasının (mı?), daha yukarıda onun t-shirt' ü, bembeyaz, asılıp durmaktan kurumuş. Salondaki kanepelerden birine oturuyoruz, güneş giriyor gözümüze, akşam oluyor; panjurları kapatmak için kalkıyor ayağa, benden uzaklaşırken balkonda panjur olmamasından yakınan bir şeyler söylüyor. İki minik bardak çıkıveriyor sonra birden ortaya, bir de nereden çıktığı belli olmayan bir ayakta sarıla faslı, Can anlamsız gözlerle bize bakıyor, geri çekiliyorum -kim bilir kaç kişiye sarılırken gördü onu. Bir shot votka. Genzim yanıyor. Narenciye kokusu sarıyor ortalığı, evimdeyim sanki. Oturuyor kanepede yanıma, benimse ayaklarım sızıyor, uzanıyorum, koca ayaklarım kanepenin kollarından sarkıyor, başım kucaklarında. Saçlarımı okşuyor, bir shot daha, "Bira içer misin?" diye soruyor; pizza gelmedi daha, ablası o berbat kırmızı sutyeni giydiği müddetçe pek bir yere varamayacak, kafamı kaldırıp bakıyorum, Joe, orada oturuyor, başım bacaklarının üzerinde, hiç tanımıyorum onu, sadece dudaklarını; artık ben değilim orada oturan, uzaktan seyrediyorum yine, zaten sadece uzaktan varız, ezan okuyor bir adam, öyle erken ki daha, iki dilim pizza, bir shot "danzka", öyle uzanmış yatıyorum, ayaklarım kanepeden taşmış, başım kucaklarında...

"Film seçelim" diyor,

"Tabii ki..."

"Aaa ne güzel filmler varl..." derken yakalıyorum kendimi; ucuz bir orospu olmanın sınırındaymışım gibi geriliyorum; Hollywood önmüde diz çökmüş tekkürr ediyor -ne koleksiyon ama; yine de "No Man's Land" 'i izlemek iştiyor;

"Bunu izlemedim, ne bu?"

Saçmalayıp duruyorum, niye ki?..

Oscar aldığını söylüyor film ve bir şeyler daha, sadece o konuşun ben dinleyeyim istiyorum, saçmasapan bir şeyler anlatsın, dünyayı kurtarayım. Şuursuzlaşmışım; ben yok artık, noktalamışım, farkında değil, hiç de olmamış ve olmayacak; sadece orada olmak istiyorum, hiçbir zaman benim olmayacak birine almayacağını ve anlamayacağını bile bile beni sunmak istiyorum.

Sunuyorum da...

Votka greyfurltu, Efes benden uzak; Can kısır ve ben iki dilim pizzaya rağmen sadece açım.

Çetin Altan kadınları nasıl bilir?

“....Gülemiyorsun ya, gülmek
Bir halk gülüyorsa gülmektir....”

Edip CANSEVER

Büyük usta Çetin Altan'ı herkes tanır. Kimi sever, kimi sevmeyen ama mutlaka tanır. Tanımayanlara da ne diyebiliriz, kendilerini vursunlar, cesetlerini köprüden atsunlar. Kendisi, Çetin Altan yani, Türk yazı ve düşünce dünyasına verdiği eserlerle yaptığı katkılarını yanı sıra, bu işlerde isim yapmış iki de evlat yetiştirerek katkılarının dozu nu ikiye katlayarak artırmış bir üstattır. Evlatlarından Ahmet Altan, edebiyatımızın aşk ve kadın uzmanı olup, kendisi kadın ruhunu didik didik etmiş bir aşk erkeğidir. Ben de dahil birçok kadının hayallerini süslemesi bir yana, bir çok duyarlı erkek yazarın (!) da kabusudur tabi ki ve hatta beni akşam yemeğine davet etmemiştir. (Telefon numaramı dergideki arkadaşlardan alabilir bu arada). Diğer evlat Mehmet Altan ise benim tam olarak anlayamadığım boyutta şeyler yazan bir bilim adamıdır. Yanılmıyorsam profesördür. Kendisini bu aşk meşk işlerine bulaşırken pek görmedim ama yanılıyor olabilirim. Zira bazı şeyler genetiktir muhtemelen. Demek ki nedir? Altan ailesi bir şekilde vazgeçilmez boyutlarda hayatımızda yıllardır vardır. Allah eksikliklerini göstermesin.

Halkla iç içe bir büyüük gazetemizin, benim şahsen New York izlenimlerinden tanıdığım yazı işleri müdürü gibi bir konumdaki kadın gazetecisi Çetin Altan'la bir söyleşi yapmış. Puzzle formatıyla söyleşi türüne yepyeni bir boyut getirmiş ayrıca, kendisini tebrik ederim. Söyleşinin manşeti şu: KADINLAR KAHKAHA ATMIYOR. Hadi bakalım buyurun. Gazeteci hanım sormuş: “Siz kadınlar hakkında ne düşünüyorsunuz?” Usta yanıt vermiş: “Küçükken kızlar gülerler, yüksek sesle. Kahkaha atarlar ama sonra gülmeye bitiyor kadında”. Soru devam ediyor: “Büyüdükçe neden gülmüyor?” Yanıt şöyle: “Bilmem, kadınlara sormak lazım. Dünyanın hiçbir yerinde yüksek sesle gülen kadın yok. Daha kibar güliyorlar. (taklit ediyor) ha ha ha...”

Bunları okuyunca tuhaf hissettim kendimi doğal olarak. Memleketimin en önemli ve tecrübeli aydın kişiliklerinden bir öyle bir şey söylemiş ki, mümkün olan her yerde çığlık atarak gülebilen bir kadın olan benim bu sözlerin altından kalkmam mümkün değil. Ya ben gülmüyor, böğürüyorum, ya da kadın değilim. Doğal olarak zaten çingene pazarına benzeyen kafam feci halde karıştı. Bu durumda yapacak bir şey vardı, kafası benden daha iyi çalıştığına olan inancımı hiç yitirmeyeceğim birine akıl danışmak. Ben de Zeki Coşkun'u aradım. Kendisi her zaman

olduğu gibi fazlasıyla meşguldü ve bir yere bir şeyler yetiştirme telaşı içindeydi. Kendisinden benim dışımda da çok akil soran olduğundan olsa gerek diye düşünüyüp derdimi bir an önce söyledim. Çok kısa bir an düşündükten sonra -ki kendisi için zaman bizim için olduğundan farklı anlamlar taşır ve bu nedenle zamanı bizim gibilerden daha tasarruflı kullanır. İnanmayanlar lütfen AY OL-SUN AYNAM adlı kitabını okusunlar.- “Çetin Ağabey boş konuşmaz, doğrudur” şeklinde bir yanıt verdi. Çok aydınlandım.

Ve benden kafama bir balyoz indi.

Doğrudur, gerçekten kadınlar yüksek sesle gülmeyiz aslında. Çünkü ne zaman gülmek ya da konuşmak için seslerini yükseltmeye kalksalar birileri hep susturur onları. Çok sesli kadın erkeklerin hoşlanmadıkları bir şeydir toplum içinde. Kırsal kesimin toplumcu sesi olacak değilim bu saatten sonra. Okumuş hattı yazmış erkek cinsinden bahsediyorum burada. Benim pek aydın erkeğim de içten içe ayaırlar kadının pervasızlığını, gülmek pervasızlıktır çünkü. Beyin dekoltesi kahkaha atar kadının, öyle gelir erkeğe. Yani yüksek sesle, yani pervasızca, yani içinden geldiği gibi gülebilen, konuşabilen, giyinebilen, sevişebilen kadın dekoltesi ortada, şuh ve pek tabii basit kadındır ona göre. Böyle bir kadın düşünemez, yazamaz, yaratamaz. Bu kadın ancak yataкта, alkolden beyni çürümüş ve bir takım organları paslanmış erkeğin zevk nesnesi olabilen ote bir işe yaramaz. Bu sebeple, sen düşünün, düşündüğünü söyleyen ve hatta edepsizlik edip yazan bir kadın olmak istiyorsan her şeyinle birlikte önce sesini kısmayı öğrenmelisin. Aksi halde kimse seni ciddiye alıp, söylediklerine de yazdıklarına da itibar etmez. Saygı görmek için erkekleşmen gerekmektedir belki de. Giydiğin o etekten görünen baldırların, ya da yakandan taşan göğüslerin ve ortaltı ineten basıt, seviyesiz kahkahalarımla kim oluyorsundur da erkeklerin tarlasında çift sürüyorsunuz? O sebeple kapanacakmış ve susacakmış. Öyle içinden geldiği gibi gülmek ya da yaşamak ancak erkeklerle ve delilere mahsustur.

Bu sebeple haklıdır Çetin Altan. Söyleyecek şeyleri olan kadınlar onları dinletebilmek için giderek gülmelerinin sesini kısarlar ne yazık ki. İçlerinde benim gibi söylediklerini dinlenip dinlenmediğini umursamayan birkaç manyak vardır ki ancak onlar canları nasil çekiyorsa öyle gülerler. O yüzden de kimse onları dikkate almaz, onlar da kimseye aslında. Bu sebeple, oğlunum henüz davet etmediği akşam yemeğine babası davet ederse ona bir kadının yüksek sesle gülmeye dair örnekler vermeyi de kendime görev sayar, saygılar sunarım.



Çiğdem Koç

Ekim Sarhoşluğu

Düşüyordum, film karelerinde oynanan gergin bir monopoly oyunundan aşağıya, katlanarak, çoğalarak ve boşalırcaşına düşüyordum. Yüzüm rüzgâra yapışık ellerim hiçliği avuçlamış, gözlerimde kanlı okyanuslar kaynıyorlar, buharlaşıyorlar. Ağzımda orman uğultusu ve sis. Düşüyordum.

Düşüyorum, ne istemli ne de pişman olunacak bir intiharin yaşama bir an uzak, ölüme bir an yakın buzdan bir anını kalbime saplar gibi. Soğuktan donarken üşüyor gibi. Üşüyor değil ısrarla değil. Sadece öyle gibi. İçinde çay içilen bir çin masalı gibi ki çin hep bir masalı sonu gelmeyen ve bu rüyaya nereden de girmişti.

Düşüyorum, yere düştüğümde madeni paralara ayrılacak bedenim, küçük bozukluklara. Benzerdir küçük umutlara dayalıdır ömrüm ve küçük hayal kırıklıklarına.

Bir rüyada olup bitiyordu tüm bunlar, dumanlaşarak külleşerek, yanarak bir rüyada olup bitiyordu her şey kahrolarak ve acıyla.

Bir rüyada; tütsülenerek. Esrar bulutlarının altındaki gizemli bir dünyada morarak, solarak ve her geçen gün daha da fazla tensiz bir ölüye benzeyerek. Giderek daha da manyaklaşarak...

Kayıtsız hayaller bunlar sonbahar intiharları gibi kayıtsız ve hüznünlü hayaller. Oysa cam gibidir çoğu kez ölüm, hayata karşı. Rüzgâr vursa da o duymaz. Dinlemez. Rüzgârın inlemeleriyle irkilmez, hüznülenmez.

Yağmurla uyandım, nefesim hırıltılı, kalbim gök gibi gümbür gümbür... Geceyansı idi. Bedenim yüzlerce madeni paraya ayrılmış ve onaymak istemediğim bir oyunu zorla oynadığım içim sinirliydim. Gidip buzdolabını açtım. Şişeyi başıma diktim. Yağmur küfredersine yağıyordu. Gök yanıyordu sanki, gri alevlerden simsiyah dumanlar çıkıyordu. Mutfak masasından bir sandalye çekip oturdum. Saati merak etmiyordum ama tam o başıboş geceyarısı saatlerinden biriydi. Ne sabaha yakın ne akşama. Ortada kayıp bir vakit. Cama bakıyordum dikkatle.

Yanaklarından damlalar süzülen yüzü ay ışığı gibi bir kaltak oturuşu sanki karşımda. Bir orospu ruhu. Erkek de olabilir. Süreksiz sert ve sessiz bir erkek ama orospu rühlü. Kırılan demek istiyorum yani, umursamazlığı kadar kırılan...

Dolabı açıp bir şişe sarap çıkardım. Gecenin bu kayıp anı belleğimdekilerin kaybolmasına bir türlü izin vermiyorum, aksine her şeyi büyük bir tutarlılık ve gerçeklikle hatırlamamı sağlıyorum. İkinci kadehten sonra üçüncüyü de doldurup evin içinde rastgele dolaşmaya başladım. Bir odadan diğerine hızlı adımlarla geçiyor, ışıkları hiç yakmıyordum. Karanlığı seviyordum, hele yağmur böyle küfredersine yağarken daha da çok.

Dördüncü kadeh bitince kadehi duvara vurup parçaladım. Bunu neden yaptığımı biliyorum. Sonra gidip yeni bir kadeh aldım ve başına kadar sarap doldurup tekrar içmeye başladım. Kanım bileklerimde ince bir kanal açmış karanlığa damlıyordu...

-II-

Şaşırtıcı derecede aydınlık bir sonbahar sabahı kuş sesleriyle uyandım. Soğuk beton bir duvarla yüzüyeşeydim. Derin derin esneyip bir süre yatağın içinde beldelendim. Ara sıra kuş

seslerine, neşeli çocuk sesleri ekleniyor ve sanki sesler gözlerimin önünde notalar halinde ve huzur verici bir sakinlik içinde uçuşuyorlardı. Birden sabahın bu ilk saatlerinde olanlar karşısında midem bulandı. Kendimi lağım çukurunda yüzen siyah ve yeşil karışımı bir bok parçası gibi hissettim.

Hayat hiç de simdi bana hissettirmeye çalıştığı gibi huzur verici ve aydınlık içinde degildi.

Ve çocuk sesleri. Dünyanın en huzur verici o sesleri bile bana huzur vermiyordu, tam tersine midemi bulandırıyor.

Günün geri kalanını içerek ve çocuk seslerinden nefret ederek geçirdim.

Gecenin sonunda eve dönerken İstanbul orospusunun hüznü gözlerimi buğulandırıyor.

Bir süre sonra yığılıp kaldığım yarı aydınlık kaldırımda İstanbul'u unutup kendi karanlığıma daldım. Sızımıştım. Ve gecenin karnında doğmayı bekleyen sefil bir bebek gibi büyüyordum.

-III-

Ekim sarhoş olmuştu. Baştan aşağı şarap kokuyor ve sağa sola sendeliyordu. Kanlı gözleriyle karşıma dikilmiş terk edilmiş aptal bir âşık gibi suratıma bakıyordu. Bense inandına gülümseyerek ellerim ceplerimde şehrin sokaklarını arşınılıyordum.

Şöyle loş ışıklı bir bar olsa diye hayal ediyordum. Loş ışıklı kendi içine gömülmüş bir bar ve bir sürü içki içecek bolca para... Oysa yeterince içmiştim ve ölümlü zor görüyordum.

Şöyle bol kanlı bir kavga olsa diye hayal ediyordum. Vurduğumu devirecek gibi hissediyordum kendimi. Hem dayak da yemek istiyordum, ağzım yüzüm paramparça olsun.

Hazır ekim sarhoşken ben sarhoşken. Dünya daha yavaş dönüyorken ve suratımdaki sıntmaya rağmen kalbim ince ince sızıyordu. Şehrin ışıkları gitgide büyüyor ve göğe kadar uzanıp yıldızlara dönüşüyorlardı. Yürüdüğüm kalabalık caddeden kurtulup ara bir sokağa saptım. Hayatım hiç bir zaman ana caddelerde geçmemişti ve bundan sonra da geçmeyecekti. Ben ara sokaklara yakışıyordum. İnsanların pek geçmediği gösterişten ve podyum havasından uzak, ayyaşların içip yerlere serildiği, pezevenklerin fahişeleri okul önünde şeker satar gibi sattıkları, uyuşturucunun daha da bulanıklaştırdığı, ölümlü insanları aradığı ve genelde bulduğu, karanlık dipsiz sokaklar. Ruhumun bir parçasıydılar.

Ve ne zaman lal baştan deyip yeni bir hayata başlamak istesem ya da buna meyillensem garip bir suçlu psikolojisine kapılıp suç işlediğim yeri tekrar görme arzusuyla onlara... o boğuk nefesli, o kırmızı yüzlü ara sokaklara doğru karşı koyamadığım bir hızla çekiliyordum ve her şey alt üst oluyordu. Uykularım kaçıyor, midem iflas ediyor, her şeyi unutmaya başlıyordum ve hiç bir zaman aynı yerde uyanamıyordum.

Ekim hâlâ kanlı gözlerle bana bakıyordu ve daha da sarhoş olmuştu sanki.

Ben de ona bakmaya başladım aynı kanlı gözlerle ve en az kafam onun kadar bulanık bir halde.

- Şerefe, dedi.

- Şerefsizliğime dedim ekim! Şerefsizliğimize!

Ve dünyanın midesi daha fazla kaldırmadı, kusup çıkardı bizi içinden.

Arka Bahçe

Özlem'in Renkli Çiçeği

Özlem'in dedesi yaşlan-
mış artık. Özlem çiçekleri,
ağaçları, kısacası bitkileri
hiç sevmemiş. Her gün
dedesinin yanına gider,
onunla sohbet edermiş.
Dedesi çiçekleri o kadar
çok sevmemiş ki, kocaman
bahçesini renkli renkli çi-
çeklerle donatmış. Onlara
her gün bakım yaparmış.
Özlem dedesinin yanına
kaçarak gitmiş. Dedesini
yataktaki görmüş. Panik
içinde dedesine bakmış.
Dedesinin hiç yanından
ayırmadığı renkli bir çiçeği
varmış. Dedesi Özlem'e
dönerek:

- Torunum, biliyorsun ki
çiçekleri çok severim. Bu
çiçeği alıp bakmanı istiyorum.

Özlem cevap vermiş:
- Dedecim, ben bitkileri
hiç sevmem ki...

Dedesi:
- Sen ne dedigini farkın-
da mısın? Doğayı güzelleş-
tiren bitkilere, Her zaman
ve her yerde bitkileri koru-
malıyız, sevmeliyiz.

Özlem dedesinin dedikle-
rini düşümsü ve dedesi-
nin haklı olduğunu anla-
mış. Özlem artık dedesinin
tüm çiçeklerine bakıyor-
muş. Çünkü dedesi ölmüş.
Dedesinin ölümüne çok
üzüliyormuş. Özlem doğa-
nın niçin bu kadar güzel
olduğunu anlamış.

Serap Selvi
(11 yaşında)

Dünya Renkleniyor

Çok eskiden dünya ve dünyaya yaşayan insanlar siyah-beyazmış. Bir gün 10.000 kişilik bir insan topluluğu bundan çok rahatsız olduklarını diye getirmiş. Bununla da kalmamış ve artık renkli şeyler giymeye başlamışlar. Diğer insanlar da böyle renkli renkli, cıvılcıvılcı görünmeyi çok istemişler, ama Kral izin vermemiş. Bu insan topluluğu da diğer renkli ülke-
lerden yardım almış. Yalnız, Kralın bilmediği bir şeyler varmış. Meğer renkli ülkeler tanıma daha elverişliymiş. İNT'nin (insan Topluluğunun kıssası) görevi ise bunu Krala anlatmakmış. Ama bir de kanıt gerekiyordu. İNT'nin başkanı renkli ve güçlü bir ülkeye gidip oradan bir avuç toprak getirmiş ve Krala göstermiş. Bundan sonra da bu en büyük ülkenin en büyük Kralı tüm dünyayı renkli yapmış.

Damla Ayyataş Yaş: 11

Bir Mum Söndü

Bu sabah, "Kızım, seni ve anneni çok güzel bir yere götüreceğim," diyerek bizi arabaya bindirdi. (Araba dediysem, küllüs-türün teki.) Annemle ben çok şaşırдық. Bi-
zi ilk defa bir yere götürmesi değil, sürpriz yaparak götürmesi ilginizi çekti.

Bir süre yol aldık. Birden arabadan sesler çıkmaya başladı. Ben hiçbir şey olma-
mış gibi pencereden dışarı bakıyordum. Annemim ise koltuğu tutmaktan kolları kopmuştu. Bir de araba sesleri duyunca si-
nirlendi. Ben size anlatmadım değil mi? Ba-
bamin oturdugukoltuk kırktır. Babam, as-
lında annemin sinirlendiğini görünce kork-
maya başlamıştı. "Keşke bu arabayı de-
ğis-

tirseydim," diye kendi kendine söylendi.
(Zor durumda olduğu zaman böyle yapar.)

Annem, "durdur şu arabayı, inemeziz," dedi. Araba durdu. Annem babama hiçbir şey söylemeden beni de arabadan indirdi. Taksiiyle eve gittik. Babam eve geldiğinde elinde bir buket çiçek vardı. (Kendini affet-
tirmek için.) Annem uzattı ve: "Özür de-
dim, biliyorum benim hatamı. Bu arabayı
değiştirmeliyim," dedi. Annem de çiçeği
kafasına indirmişti. (Sizce annem doğru
mu yaptı?)

Babamın ilk işi yarın o arabayı de-
ğiştir-
mek olacaktı.

Berivan Dönmez Yaş:11

İlk Uçuş

İki vardı, beş yoktu. Ev-
vel zaman içinde, inekler
saman içinde, bir "Kedi
Yetiştirme Okulu" vardı.
Bu okulun en sıradışı ke-
disi Yumaktı. Madem ki
bu hikaye bizi eğlendire-
cek, (siz bilmeseniz de
böyle olacak) o zaman Yu-
mak'a bir göz atalım:

-Yumaak! Neredesin?

-Geliyorum. Geldim.

-Selam Yumak Nasılın?

-Hiç... Öyle işte...

-Him... Anladım. Yumak,
bize ilk uçuşundan biraz
bahsetsene.

-Ölür. Bir pazar günüyüdü.
Ortalıkta minik birfaredo-
lanıyordu. (Tabii Kedi Ye-
tiştirmeOkulu'ndayız.) Be-
ni tatlı uyukundan uyandı-
ranbu fareyi kovaladım ve
yakaladım. Bir anda öğre-
tmemin karşına çıktı:
-Yumak! Fare kovalama
dersinden sözü notun
bir!!!

-Hâlâ yakalayamıyor mu-
yum?

-Evet. Öyle...

Hala o sözler benimde
yanıklaıyor: "Sözlünotun
bir, sözü notun bir, sözü
notun bir."

Bu olaydan sonra "Kaça-
cığım" dedim. Ve kaçtım

okulda ne kadar artıkeş-
ya varsa aldım. Belime
bağladım. Vee! Pencere-
denotuzedydi metre uzağa
atladım. Tam da bir tavuk
kümesine düştüm. Orada
saygın bir uçucu oldum.
Sonra tavuklar başıma
toplandı. Biri (cırıltık bir
sesle):

-Kümeslere dalan vaaar!

ar!!! diye bağrdı.

Sonra bahçeye koştum.
Otları arasına saklanıp,
onları izledim. Arkımdan
biri dokundu. Avaz avaz
bağrıyama başladı:

-Bahçeye dalan vaaar!

Ne yapabiliyordum anda?
Tavuklara durumu anlata-
biliyordum. Ben de anlat-
tım. Ona sanırım anlattılar.
Uçuşa kalkıştılar ve o gün-
den sonra tavukların uçuşu-
nu gözlemleyebiliyorduk.

-Teşekkürler Yumak ama
bu yedinci uçuşundu.

Olsun canım. O güzel
uçuşlarımla anlatmamda bir
sakınca yok herhalde. Me-
rak etmeyin. İlkinde de bir
köpek uçu.

**Devrim
Kılçer**

Kayıp Kedi

Kediler dünyasına yeni bir kedi
eklenmişti. Gözleri mavi, tüyleri
bembeyaz, yumuşacık, tatlı bir
kedi idi. Annesi Yumoş, babası
Çamur ve çocukları Su. Bu kedi-
dek aile ünlü bir müzik sanatçı-
sının çöplüğüne yaşıyordu. Her
gün pırzola yiyorlardı, Su, çok ya-
ramaz bir kedi olmaya başladı.
Annesi çok kızırıyordu. Ama yine de
yaramazlığına devam ediyordu.

Bir gün annesi, bebek arabası-
yla Su'yu gezdirirken gezece ke-
diye rastladılar. Gezece kedi yine
arkadaşlarına bir şeyler anlatıyo-
rdu. Su, bu konuşmalara dayana-
mayıp bebek arabasının kenarın-
dan atladi. Hızla uzaklaştı. Nereye
gitti biliyor musunuz? Hayal Gücü
Çöplüğü'ne. Hayal Gücü Çöplüğü-
ğünde daha önce görmediğimiz
masal kahramanları vardı: Kırmızı
Başlıklı Kedi, Kedizel, kurşun Ke-
di... Kediler, Küçük kediyeye "Selam
tatlı kedi" dediler. Su, çok şaşır-
dı.

Annesi, Su'yun masasını yer-
mek için arabaya baktı ve yoktu.
Anne, kediyi göremeyince bayıldı.
Gazetelere kayıp ilanı verdiler.
Tüm gazetelerde Su'yun fotoğrafı
vardı: "Kayıp Kedi" Su, sokaklarda
gezerken ve annesi onu ararken
annesi onu buldu. Vee, mutlu
son!

Mine Şen (11 yaşında)

AN'LAR / Metin Kaçan



İnsan önce bir ruhtu, **sonra** ilim **sonra** beden **sonra** kalem oldu. **Sonra** insanın içine bir düş girdi o göz gibi yaktı içini **sonra** o göz töz oldu töz yürürken özü buldu. Öz söz oldu; harf olarak elbise giydi.

Harf makyaj yaptı cümle âleme göründü cümleler kelime kayığına karşı kıyıya geçtiler paragraf kayığı güzeldi paragrafın başını oluşturdu harfe "kervan başı" dediler.

Sonra o kervan hep yürüdü.

Kervancı başıyla kervanın yolculuğu devam etti. **Sonra sonra sonra.**

Jean-Christophe
Grangé'nin
yeni romanı
çıktı!

JEAN-CHRISTOPHE
GRANGÉ

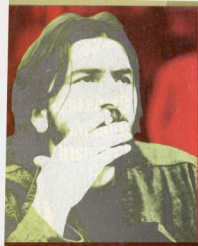
SİYAH
KAN

DK
DOĞAN
KİTAP

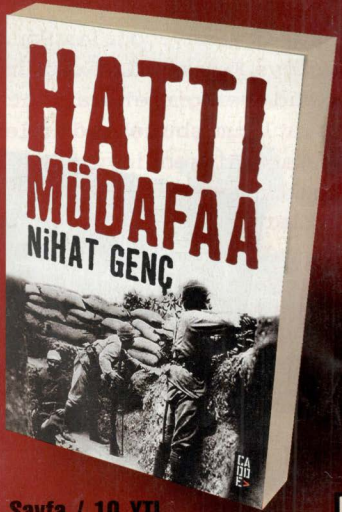
ÇEVİREN: SÖVKET DENİZ

YAH KANLA ÇİZİLMİŞ YOLDA YÜRÜMEYE HAZIR MISIN?

DK
DOĞAN
KİTAP



Gündemdeki
yazardan
gündemdeki
konular.



486 Sayfa / 10 YTL.

Gazete bayiiilerinde ve kitapçılarda

CADD
E>



Sadece kitapçılarda